

GLASILO ZBORNICE
ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE
NEGE SLOVENIJE - ZVEZE
STROKOVNIH DRUŠTEV
MEDICINSKIH SESTER,
BABIC IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV SLOVENIJE

UTRIP

XXVII | 1

Januar 2019

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Uvodnik

Staremu letu v slovo in
novemu v pozdrav

Delo Zbornice - Zveze

Razpis za podelitev zlatega
znaka Zbornice – Zveze
za leto 2019

Iz zgodovine

100-letnica poklica
medicinske sestre

“V zdravstvu
NE MORE DELATI VSAK,
TISTI PA, KI SO MU PREDANI,
ZASLUŽIJO USTREZNE POGOJE DELA
IN PRIMERNO PLAČILO.”

UTRIP

GLAVNA UREDNICA:

Monika Ažman

ODGOVORNA UREDNICA:

Ksenija Pirš

UREDNIŠKI ODBOR:

Irena Keršič, mag. Andreja Krajnc,
Suzana Habot, Marjeta Berkopec,
Anita Prelec

STROKOVNA RECENZIJKA:

Anita Prelec

LEKTORIRANJE:

Jelica Žalig Groc

NAKLADA:

15.510 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana

Tel. št.: 01 544 5480

F.: 01 544 5481

TRR Zbornice – Zveza pri NLB, d. d.,

poslovalnica Tavčarjeva, Ljubljana
številka: SI56 0201 5025 8761 480

OGLASI:

Zbornica zdravstvene in babiške
nege Slovenije – Zveza strokovnih
društev medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Tel. št.: 01 544 5480

F.: 01 544 5481

trzenje@zbornica-zveza.si

OBLIKOVANJE IN PRIPRAVA ZA TISK:

Barbara Kralj, PRELOM d. o. o.

www.prelom.si

TISK:

Salomon d. o. o.

SPLETNA STRAN ZBORNICE – ZVEZE:

www.zbornica-zveza.si

Utrip (online)

ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA:

utrip@zbornica-zveza.si

SPREMEMBE V ZVEZI Z NASLOVI

POŠILJAJTE NA:

clanarina@zbornica-zveza.si

ISSN 1581-3738

Revija izhaja 9-krat letno.

Datum izida: 8. 1. 2019

Fotografija za naslovnico:

Martina Petakovič (levo) in Pepca
Malí (Fotografija: avtor neznan,

vir Martina Petakovič)

Prednosti in ugodnosti članstva

- ✓ številne možnosti za vseživljenjsko učenje: izobraževalni dogodki v okviru strokovnih sekcij, regijskih strokovnih društev, delovnih skupin, drugo;
- ✓ vključevanje posameznikov ali skupin v področje raziskovanja lastne stroke;
- ✓ različne interesne dejavnosti: skrb za zdrav življenjski slog, izletništvo, kulturne, športne in druge prostočasne aktivnosti, zlasti v okviru regijskih strokovnih društev;
- ✓ možnost enkratnega letnega zaprosila za sredstva iz sklada za izobraževanje;
- ✓ svetovanje o vprašanih, ki se nanašajo na stroko zdravstvene in babiške nege;
- ✓ možnost koriščenja različnih popustov, odvisno od trenutne ponudbe;
- ✓ možnost reševanja osebnih stisk in težav tako na delovnem mestu kot v zasebnem življenju (v sodelovanju z SOS telefonom);
- ✓ možnost individualnih obravnav primerov nasilja na delovnem mestu v sodelovanju z zunanjo strokovnjakinjo v okviru Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi;
- ✓ prejemanje glasila Utrip;
- ✓ drugo.

Staremu letu v slovo in novemu v pozdrav

◆
Monika Ažman,
predsednica Zbornice - Zveze

Fotografija: arhiv Zbornice - Zveze

Iz nagovora predsednice Zbornice – Zveze na prednovoletnem srečanju vseh najtesnejših sodelavcev (člani upravnega odbora, predsedniki in predsednice regijskih strokovnih društev, strokovnih sekcij, delovnih skupin, komisij, častnega razsodišča, obeh uredniških odborov, častne članice, nekdanje predsednice organizacije in posebno vabljeni gosti), strokovnjakov, ki so s posebnimi dosežki zaznamovali leto 2019.

Ni treba preveč razmišljati, kaj je bila rdeča nit leta 2018 in kakšni naslovi so se spet in spet ponavljali v medijih »Medicinske sestre delajo na robu moči«, »Medicinske sestre hodijo z vročino v službo«, »Medicinske sestre udarile po mizi«, »Za medicinske sestre je čas, da postanejo vidne«, »Medicinske sestre bo treba zvleči na cesto« in še in še. Že februarja smo se vsi na glas začeli spraševati, ali smo tokrat zares sposobni naznaniti »modro pomlad«? Pomlad, leto, ki bo pripadlo najštevilčnejši skupini zaposlenih v zdravstvu, naši poklicni skupini. Še enkrat in znova, zato ker je vključevanje medicinskih sester in babic bistveno za doseganje splošne zdravstvene blaginje državljanek in državljanov.

Pomlad je prišla in odšla, letu pa je vsekakor pripadlo nešteto zares odličnih projektov, dosežkov in aktivnosti, ki smo jih v celotnem zdravstvenem sistemu soustvarjali tudi zaposleni v zdravstveni in babiški negi.

Morda se danes še ne zavedamo dovolj, kako pomemben mejnik slovenske zdravstvene nege je postavil prvi prevod knjige Negovalnih diagnoz NANDA-I: definicije in klasifikacija 2015–2017. Hvala vsem članicam posebne delovne skupine, ki ste v dolgih dnevih in poznih večerih zmogle opraviti to veliko prostovoljno delo, da bo lahko že na začetku novega leta izšel nov prevod knjige verzije 2018–2020 in bo pomembna osnova za vzpostavitev pogojev in enakovredno vključitev zdravstvene nege v e-zdravje.

Za večjo poenotenost dela v kliničnih okoljih so vse leto intenzivno nastajali novi in se revidirali stari nacionalni protokoli.

Za še več varnosti za paciente in izvajalce, za še večjo dostopnost do zdravstvenih storitev in celosten pristop pri

zdravstveni obravnavi so bila izvedena kar tri specialna znanja – že tretjič specialno znanje s področja zdravstvene nege pacienta z motnjami uriniranja, prvič specialna znanja v paliativni oskrbi za medicinske sestre in že druga ponovitev specialnih znanj koordinator zdravstvene obravnave v sodelovanju s SB Jesenice.

Veliko časa, znanja, vztrajnosti, potrpežljivosti in tudi trdoglavosti smo in še posvečamo noveli Zakona o zdravstveni dejavnosti, temu nesrečnemu 38. členu. Del zakona predstavlja dokument **Kompetence in poklicne aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege**, h katerim je zdravstveni svet podal priporočilo, da ga ministrstvo sprejme.

Dokument je sodoben in hkrati tudi živ dokument, ki bi in mora udejanjiti systemske rešitve in enkrat za vselej tudi urediti kompetence na področju zdravstvene nege, kar je neposredno pogojeno tudi z zadostnim številom kadra v kliničnih okoljih. Poteze aktualnega ministra budno spremljamo in pritiski nikakor ne popuščajo.

Težko verjamem, da so nekatere stvari zastale zato, ker je nekdanji premier odstopil z mesta predsednika vlade in je vlada do novih volitev lahko opravljala le tekoče posle. Mednje ni sodil sprejem Pravilnika o organizaciji dejavnosti zdravstvene in babiške nege v javnih zdravstvenih zavodih, ki je medresorsko usklajen in čaka, da ugleda luč sveta. Težko se je otresti občutka, da za največjo poklicno skupino ni in ni dovolj politične volje.

Smo imeli pa vse leto veliko volje, da smo vztrajno pošiljali mnoge pobude in pripombe na različne zakone, pripravljali strokovna mnenja na najrazličnejša vprašanja s terena, se še kako tesno povezovali tudi z informacijskim pooblaščenecem in skrbeli, da izpolnjujemo vse zahteve novega Zakona o varstvu osebnih podatkov.

Da teh podatkov v našem informacijskem sistemu zares ni malo, zgovorno govorijo naslednji podatki. V okviru javnih pooblastil smo v letu 2018 v register vpisali 1438 izvajalcev zdravstvene in babiške nege, izdali 1659 licenc za samostojno delo na področju zdravstvene in babiške nege, izdali še 417 sklepov o podaljšanju licenčnega obdobja, z licenčnimi točkami ovrednotili več kot 700 izobraževanj organizatorjev in več kot 1200 individualnih vlog. Na žalost smo izdali tudi 201 potrdilo o dobrem imenu za tiste, ki iščejo zaposlitev v tujini.

Še kako ponosni smo na vsa izvedena izobraževanja v okviru svojih 32 strokovnih sekcij, udeležba na njih vztrajno raste. Zadnja na seznamu – Sekcija študentov zdravstvene nege in babištva je znova postala aktivna in nas spodbudila k intenzivnejšemu razmišljanju, da je z mladimi treba intenzivno sodelovati morda na nekoliko drugačen način, kot smo bili vajeni doslej, je pa prepletanje dolgoletnih izkušenj in mladostne zagnanosti lepa popotnica za prihodnost.

Ob izobraževanjih velja še dodatno poudariti eno izmed njih. Da smo se zares učinkovito odzvali na potrebe okolja ob zaznani prenizki precepljenosti otrok na nalezljive otroške bolezni priča dejstvo, da smo skupaj z Zdravniško zbornico Slovenije izvedli dve ponovitvi izobraževanja za celoten zdravstveni tim z naslovom **Cepljenje proti nalezljivim boleznim – imamo zdravstveni delavci zares dovolj znanja** in zajeli skoraj 500 strokovnjakov s tega področja.

Posebna skrb za članstvo je zaupana 11 regijskim društvom, ki uspešno koordinirajo profesionalni in osebnostni razvoj posameznikov. Odzivanje na potrebe članstva, spodbujanje mnogih aktivnosti, povezovanje stroke, posameznikov, organizacije, kulture in umetnosti, vse to je pomembno poslanstvo regijskih strokovnih društev, preko katerih gradimo pomembno stanovsko pripadnost.

Naše želje k še večji stanovski pripadnosti, predvsem pa enotnosti, nismo skrivali, temveč smo aktivno pristopili k tesnejšemu povezovanju s sindikati, ki vključujejo naše strokovne kolegice in kolege. Prav vsi so se odzvali in vse leto res tudi aktivno sodelovali. Hvala vsem predsednikom omenjenih sindikatov. Naj se naša, sem in tja različna mnenja, še naprej krešejo za okroglo mizo za zaprtimi vrati, skupna sporočila pa naj bodo spodbuda za članstvo, da nam je mar zanje prav toliko, kot za paciente.

V skrbi za tiste, ki bodo/bomo v prihodnosti uporabljali zdravstvene storitve, smo še okrepili sodelovanje z izobraževalnimi institucijami tako na srednješolski kot fakultetni ravni. Res je, da je sodelovanje tesnejše in konkretnije, če področje vodi strokovnjak/strokovnjakinja s področja zdravstvene nege. Skrb vzbujajoče dejstvo pa je, da ni zadostne pripravljenosti za vodenje in prevzemanje odgovornosti iz lastnih vrst.

Zdravstvo bo v naslednjih 10 letih postalo največja gospodarska panoga. Samo želimo si lahko, da bi vsi, ki v tej panogi sprejemajo pomembne odločitve, hitro spoznali, da v zdravstvu ne more delati vsak, tisti pa, ki so ji predani, zaslužijo ustrezne pogoje dela in primerno plačilo.

In če že govorimo o sodelovanju in povezovanju, nikakor ne morem mimo letošnjih intenzivnih mednarodnih srečanj v okviru evropskih združenj in še zlasti regije. Znanje in izkušnje smo delili na Kosovu, v Srbiji, Črni gori ter Bosni in Hercegovini. Še vedno smo deležni velikega zaupanja in spoštovanja in prav je, da ga tudi upravičimo.

Vse leto smo bolj ali manj uspešno upravičevali tudi verodostojnost podatkov, ki so razburili javnost in medije. Pravzaprav se podatki o pomanjkanju vseh izvajalcev zdravstvene in babiške nege na bolniških oddelkih slovenskih bolnišnic zadnjih deset let niso veliko spremenili. Spremenilo se je le to, da smo jih poleg v odstotkih (24,97 %) predstavili tudi s številko **2.074**. Zdravstvo bo v naslednjih 10 letih postalo največja gospodarska panoga. Samo želimo si lahko, da bi vsi, ki v tej panogi sprejemajo pomembne odločitve, hitro spoznali, da v zdravstvu ne more delati vsak, tisti pa, ki so ji predani, zaslužijo ustrezne pogoje dela in primerno plačilo.

V dneh, ko gre leto h kraju in se bomo udeleževali svečanih koncertov največjih mojstrov glasbe, si pravzaprav še najbolj želim, da bi v prihodnjem letu vsi skupaj plesali v taktih elegantnega medosebnega in medpoklicnega valčka. Leto 2019 bomo v stroki posvetili tudi 100-letnici poklica medicinske sestre na Slovenskem, se družili na največji strokovni prireditvi, že 12. kongresu zdravstvene in babiške nege pod geslom **Medicinske sestre in babice, zagovornice zdravja za vse** na Brdu pri Kranju, kamor vas že danes vljudno vabim.

Tudi v letu 2019 se bomo povezovali in vključevali v vse projekte, katerih skupni imenovalec je zdravstveno pa tudi socialno varstvo, njegov pomembni segment pa dejavnost zdravstvene, babiške nege in oskrbe. Če pa bi bili morda spregledani, bodo naša sporočila odločevalcem jasna in odločna, plesni korak pa bolj poskočen!

ČISTO VSI

si zaslužite besedo zahvale in stisk roke. Za vse opravljeno strokovno in drugo delo, za donacije in druge oblike pomoči, za dolge neprespane noči in zato, da ste nekaj pomembnih in potrebnih moči prihranili tudi za skupne cilje in uspehe v letu 2019.

Ste nepogrešljiv del naše organizacije, ste cenjeni strokovnjaki in strokovnjakinje in spoštovani člani in članice.

Bodite zdravi in srečno/srčno povezani tudi v letu 2019.

*Monika Ažman,
predsednica Zbornice - Zveze*

11

RAZPIS ZA PODELITEV ZLATEGA
ZNAKA ZBORNICE – ZVEZE ZA
LETO 2019

3

STAREMU LETU V SLOVO
IN NOVEMU V POZDRAV

21

DEMOGRAFSKI RAZVOJ IN
DOLGOTRAJNA OSKRBA V
STAROSTI

UTRIP

16

100-LETNICA POKLICA
MEDICINSKE SESTRE

69

IZVAJALCI ZDRAVSTVENE
NEGE V PRECEPU MED
STROKO IN DELODAJALCI

20

POVZETKI RAZŠIRJENE SEJE
SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER V
VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

UVODNIK

- 3 Staremu letu v slovo in novemu v pozdrav

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 8 December – mesec zmag
 11 Razpis za podelitev zlatega znaka Zbornice – Zveze za leto 2019
 12 Razpis za podelitev priznanja Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji za dosežke na ožjem strokovnem področju
 12 Razpis za volitve Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji
 13 Razpis za volitve Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji
 13 Razpis za nadomestne volitve Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini
 14 Iz dela Državnega sveta

IZ ZGODOVINE

- 17 Spomini babice Martine Petaković

AKTUALNO

- 20 Povzetki razširjene seje Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju

PREDSTAVLJAMO VAM

- 21 Demografski razvoj in dolgotrajna oskrba v starosti
 23 Razmišljanje starejše medicinske sestre

MEDNARODNA SREČANJA

- 25 47. EDTNA/ERCA mednarodna konferenca

PRIDOBIVAMO NOVA ZNANJA

- 27 Oskrba nosečnice, udeležene v prometni nesreči
 29 Zaključili smo prvo izobraževanje za specialna znanja iz paliativne oskrbe za medicinske sestre
 31 Izobraževanje za inštruktorje manchestrskega triažnega sistema

IZ DRUŠTEV

- 33 DMSBZT Slovenj Gradec: Razpis za podelitev priznanj za leto 2018
 34 DMSBZT Ljubljana: Staranje – izziv prihodnosti
 36 DMSBZT Ljubljana: Podelitev priznanj društva
 39 DMSBZT Ljubljana: Srečanje vodstva in članic izvršnega odbora sekcije upokojenih medicinskih sester
 40 DMSBZT Ljubljana vabi na delavnico »Nega obraza za ohranjanje zdrave, mladostne kože«
 40 DMSBZT Ljubljana vabi na delavnico s pojocimi tibetanskimi skledami in drugimi glasbili

- 41 DMSBZT Ljubljana vabi na ples za vsakogar
 41 DMSBZT Ljubljana vabi na spoznavanje ljubljanskih znamenitosti in strokovno srečanje
 41 DMSBZT Ljubljana vabi na delavnico »Kako si pomagamo z rastlinami, ki rastejo okoli nas«
 42 DMSBZT Novo mesto: Srebrni znaki
 44 DMSBZT Gorenjske: Slavnostna podelitev najvišjih priznanj društva, srebrni znak in naslova častni član v letu 2018
 47 DMSBZT Gorenjske: Komunikacijski izzivi v patronažni službi – povezovanje med različnimi ravni zdravstvenega varstva
 48 DMSBZT Gorenjske: Ustvarjalno ob izdelovanju adventnih venčkov
 49 DMSBZT Maribor: Prednovoletna svečanost društva s podelitvijo najvišjih priznanj in 5. letnim koncertom stanovskega pevskega zbora društva La Vita
 53 DMSBZT Maribor: Strokovni klinični večer v društvu
 55 DMSBZT Maribor: Likovna razstava z naslovom »Tišina pogleda v meni«

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

- 57 Mednarodni razvojni in raziskovalni projekt QualMent
 59 Strokovne delavnice v organizaciji Fakultete za zdravstvo Angele Boškin
 60 Razvoj mentorske vloge v kliničnem okolju – Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin
 61 Študentje zdravstvene nege obiskali UKC Ljubljana
 62 Dan odprtih vrat Srednje zdravstvene in kemijske šole
 63 Dvajset let projekta Zdrava šola na Srednji zdravstveni in kemijski šoli Novo mesto
 65 Novembra smo na SZŠ Celje spregovorili o raku mod
 66 »Sreča je čutiti radost v srcu« je bil moto okrogle mize na SZŠ Celje
 68 Na Zdravstveni šoli Nova Gorica premagujemo stigmo zaradi duševnih motenj

ODSTIRANJA

- 69 Izvajalci zdravstvene nege v precepu med stroko in delodajalci
 71 Ob koncu leta

ŽIVIMO ZDRAVO

- 72 Tekoča energija, ki da krila zdaj in vekomaj, amen!
 75 Mobilna aplikacija za vadbo mišic medeničnega dna

76 NAGRADNA KRIŽANKA Tosama d. o. o.

77 IZOBRAŽEVANJA

December – mesec zmag

Anita Prelec, Monika Ažman

*Želimo vam, da bo v
letu 2019 veliko uspešnih
dni, odličnih rezultatov
in nenehnik priložnosti!*

Radi se imejte!

Čeprav december ni še nič kaj bel in mrzel, nas je razveselil kar nekajkrat z odličnimi rezultati spet zlatih slovenskih športnikov: Ilka, Žan in mladi biatlonci so pokazali svoje večšine in sposobnosti na ledenem (snežnem) parketu. Njihova trma, vztrajnost in zagretost je neprecenljiva.

Trdo smo delali v zadnjem koledarskem mesecu tudi v pisarni Zbornice – Zveze.

1. december

Dejan Doberšek, član Upravnega odbora Zbornice – Zveze, se je udeležil slovesnosti s podelitvijo priznanj Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor in navzoče nagovoril v imenu vodstva stanovske organizacije.

3. december

Gordana Lokajner, članica Upravnega odbora Zbornice – Zveze, se je udeležila četrte delavnice o razvoju modela upravljanja javne zdravstvene mreže v organizaciji Ministrstva za zdravje. V dveh dneh so nemški in avstrijski strokovnjaki s področja modeliranja in računanja dostopnosti in števila strokovnjakov medicinskih uslug predstavili modele na primarni in sekundarni ravni (ginekologija, kirurgija, ortopedija in pediatrija) ter za ambulantne in hospitalne storitve. Bilo je poudarjeno, da na zelo ozkih področjih (kot npr. onkologija) ti načini modeliranja niso prav uporabni. V zadnji delavnici, ki bo naslednje leto, bo predstavljeno načrtovanje kadrov v zdravstveni negi.

4. december

Seja izvršilnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti.

Monika Ažman se je udeležila posveta v Državnem zboru o pomanjkanju kompetenc na trgu dela v RS za uspešno trajnostno gospodarsko rast. Žal nihče izmed razpravljavcev ni omenjal zdravstva kot najpomembnejše gospodarske panoge naslednjega desetletja. Očitno se pomanjkanja izvajalcev v zdravstvu v tem trenutku zavedamo le navzoči v sistemu.

5. december

Sestanek komisije za licenčno vrednotenje, kjer so člani obravnavali individualne vloge.

6. december

Na prednovoletnem srečanju Zbornice – Zveze smo podelili zahvale za uspešno sodelovanje ter posebne dosežke in dogodke

letos. Prejeli so jih Tadeja Bizjak, Mateja Pogorelc, Saša Matko, Miha Okročnik, izr. prof. dr. Brigita Ske-la Savič, Vlasta Nussdorfer, Jelka Mlakar in Zdravniška zbornica Slovenije.

Posebno zahvalo so prejeli izvajalci zdravstvene nege in oskrbe Kliničnega oddelka za torakalno kirurgijo, Kliničnega oddelka za anesteziologijo in intenzivno terapijo operativnih strok, Operacijskega bloka, Kliničnega oddelka kirurgije srca in ožilja – perfuzionisti ter Kliničnega oddelka za pljučne bolezni in alergologijo UKC Ljubljana, ki so sodelovali pri prvi sočasni presaditvi obeh pljučnih kril, ter izvajalci zdravstvene nege in oskrbe Kliničnega oddelka za plastično, rekonstrukcijsko, estetsko kirurgijo in opekline ter Kliničnega oddelka za anesteziologijo in intenzivno terapijo operativnih strok in Operacijskega bloka UKC Ljubljana za sodelovanje pri inovativni metodi popolne rekonstrukcije nosu.

Zahvalo smo podelili tudi izvajalcem zdravstvene nege in oskrbe Doma Danice Vogrinc Maribor, Tatjani Požarnik, Primožu Velikonji in Igorju Crniču ter prof. dr. (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majdi Pajnkihar. Čestitke vsem prejemnikom!

7. december

Članicam in članom Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi so se ob dnevu odprtih vrat na Zbornici – Zvezi pridružili številni člani. Razpravljali so o problematiki nasilja v družini in na delovnem mestu, na voljo so bile zloženke o zaznavanju in obravnavi nasilja v družini v zdravstvenih ustanovah, hkrati pa so izvedli dve brezplačni delavnici. Teme delavnice so bile deeskalacijske tehnike ter konstruktivno reševanje konfliktov v zdravstveno-negovalnem in babiškem timu. Zaposleni v zdravstveni in babiški negi so v zadnjem času namreč zelo izpostavljeni različnim pritiskom zaradi pomanjkanja kadra in povečanega obsega dela, kar pogosto vodi v konflikte in slabo vzdušje v kolektivu. Hkrati je vse več tudi agresivne komunikacije s strani pacientov in svojcev. Znanja in veščine s področja deeskalacije ter reševanja konfliktov so zato vse bolj potrebna in nujni sestavni del našega strokovnega dela.

Na sedežu Zbornice – Zveze se je prvič v novi sestavi srečal uredniški odbor Obzornika zdravstvene nege, ki je uspešno izdal vse štiri načrtovane številke naše strokovne revije.

8. december

Letu v slovo so nazdravili člani in članice Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Na slovesnosti so podelili najvišja priznanja društva, štiri srebrne znake ter naziv častne članice društva. Ta laskavi naziv je pripadel eni izmed nekdanjih predsednic društva Ivani Hartman. Zbrane v dvorani Gledališča Tone Čufar na Jesenicah je nagovorila tudi predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman.

Skupinska fotografija prejemnikov zahval Zbornice – Zveze za posebne dosežke v letu 2018 (Fotografija: arhiv Zbornice – Zveze)

10. december

Sestanek delovne skupine Zbornice – Zveze, v kateri so združeni predstavniki socialnovarstvenih zavodov za usposabljanje, zavodov za izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, zavodov za gibalno ovirane, slepe in slabovidne ter centrov za korekcijo govora in sluha ter varstveno delovnih centrov. Ožja delovna skupina je pripravila tudi nabor kompetenc za to ožje strokovno področje.

Na Ministrstvu za zdravje RS je potekala zadnja seja projektnega sveta referenčnih ambulant, katere članica je bila tudi predsednica Zbornice – Zveze. Z zadnjo sejo se je uradno zaključil »projekt referenčnih ambulant«. Vse ambulate se že imenujejo ambulate družinske medicine, ne sodeluje pa še prav v vseh diplomirana medicinska sestra. V letu 2019 naj bi se zapolnili še zadnji timi. Veliko razprave je med navzočimi povzročila implementacija Pravilnika o spremembah za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni. Odprto ostaja vprašanje, kdo bo v prihodnje prevzel delo, ki ga je do zdaj opravljal projektni svet? Po omenjenem pravilniku bi to lahko bil strokovni svet. Dokončna odločitev še ni bila sprejeta.

11. december

Zadnja seja OSS v letu 2018 je potekala v duhu poročil med obema sejama, med poročili je bilo prav tako poročilo iz prednovoletnega srečanja Zbornice – Zveze, na katerem so se zahvalili več aktivnim članom v Zbornici – Zvezi, med njimi tudi dvema predsednicama strokovnih sekcij, ki sta v letu 2018 zaključili mandat. Na seji so bili obravnavani nacionalni protokoli in delo delovne skupine, o kateri je poročala vodja DS Lojzka Prestor. Člani OSS bodo prejeli navodila za pripravo almanaha za leto 2018, dogovorjena pa je že bila časovnica oddajanja prispevkov. Vsi predsedniki in predsednice so bili pozvani k udeležbi Akademije za funkcionarje Zbornice – Zveze, ki se bo odvijala v začetku leta 2019. Za vse člane bo pripravljena podlaga za pripravo poročil iz strokovnih srečanj, ki jih organizirajo in objavljajo v Utripu, tako bodo vsi prispevki pripravljani po enakem sistemu.

Na sejo je koordinator OSS povabil tudi predsednico Sindikata zaposlenih v zdravstveni negi Slavico Mencingar, ki je predstavila podpis stavkovnega sporazuma.

Seja širšega izvršilnega odbora sekcije medicinskih sester in babic.

12. december

28. seja Upravnega odbora je potekala v prostorih Zbornice – Zveze. Tudi decembrska seja je bila po številu točk in aktivnosti pestra in barvita. Pregledali in sprejeli smo zapisnik 27. seje UO in dveh korespondenčnih sej. V 16 točkah smo poročali o aktivnostih med obema sejama. Upravni odbor je pregledal poročilo o opravljenih strokovnih nadzorih v letu 2018 in na ministrstvo za zdravje poslal predlog nadzorov za 2019. Potrdili smo tudi dve novi specializaciji na področju zdravstvene nege, njihove strokovne utemeljitve pa moramo poslati na ministrstvo za zdravje do 31. 12. 2018. Na poziv MZ smo za kandidatko za člana Komisije RS za varstvo pacientovih pravic imenovali Jelko Mlakar.

Na pobudo Ministrstva za delo, družino, socialo in enake možnosti smo za področni odbor za poklicne standarde 2018–2023 imenovali Ireno Buček Hajdarevič.

Upravni odbor je tudi podprl pobudo DS za zgodovino glede digitalizacije Babiškega vestnika za obdobje 1929–1969.

V DS za nacionalne protokole smo imenovali Suzano Žugan, v DS za paliativno zdravstveno nego pa Romano Krivec Matjašič in Majo Janežič.

13. december

V prostorih Zbornice – Zveze je potekala podelitev potrdil o pridobitvi specialnih znanj iz paliativne oskrbe za medicinske sestre. Anita Prelec se je udeležila prednovoletnega koncerta in podelitve odličij Zdravniške zbornice Slovenije.

Ksenija Pirš, članica Upravnega odbora Zbornice – Zveze, se je udeležila novoletnega srečanja UM Fakultete za zdravstvene vede.

Udeleženke izobraževanja, članice SDSPZN in predsednica Zbornice – Zveze, Monika Ažman (Fotografija: arhiv Zbornice – Zveze)

14. december

Monika Ažman se je udeležila prednovoletnega srečanja Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper in nagoovorila članice in člane društva.

15. december

Anita Prelec se je udeležila prednovoletnega srečanja Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Velenje.

17. december

Seja izvršilnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji.

Sestale so se članice strokovno organizacijskega odbora za pripravo kongresa Zbornice – Zveze 2019. Največ pozornosti so posvetile sprejemu in umeščanju prispelih izvlečkov za kongres. Prispelo jih je več kot 80, kar zgovorno priča, da bo kongres znova vsebinsko bogat in verjamemo tudi dobro obiskan. Vljudno vabljeni.

19. december

Seja komisije za licenčno vrednotenje.

20. december

Tradicionalnega prednovoletnega srečanja s podelitvijo srebrnih znakov Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto na »Prepihu« se je udeležila tudi predsednica Zbornice – Zveze. Bil je slovesno in tudi veselo pozno v noč.

21. december

Monika Ažman se je udeležila podelitve potrdil ob zaključku izobraževanja za pridobitev specialnih znanj Koordinator zdravstvene obravnave, ki sta ga v sodelovanju izvedli Splošna bolnišnica Jesenice in Zbornica – Zveza.

20. in 22. december

V okviru projekta Evropski socialni sklad Ministrstva za zdravje smo organizirali izobraževanje v zvezi s pripravo in dajanjem zdravil in kompresijsko oskrbo nog, namenjeno tehnikom zdravstvene nege in njihovim koordinatorjem. Projekt bodo začeli izvajati januarja 2019 v treh pilotnih domovih starejših občanov.

No, tako se zaključuje zgodba pisarne Zbornice – Zveze v letu 2018. Zaposleni smo tudi letošnji december zbrali sredstva za Anino zvezdico, nakupili potrebščine in jih darovali v dobrodelne namene.

Ravno ob pisanju tega zapisa nas je razveselila še ena novica – Primož Velikonja je postal ime leta na Valu 202! Primož, ponosni smo na vas! Upamo, da nam ga bo uspelo prepričati v pogovor za eno od naslednjih številčk Utripa.

Primož Velikonja ob prejemu naziva ime leta (Fotografija: Val 202)

V skladu s 4. členom Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

in

Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze ter sklepom upravnega odbora 28. redne seje, ki je potekala 12. 12. 2018, objavljamo

RAZPIS ZA PODELITEV ZLATEGA ZNAKA ZBORNICE – ZVEZE ZA LETO 2019

Zbornica – Zveza bo v letu 2019 podelila do deset zlatih znakov.

Kandidatke oz. kandidate za zlati znak v skladu s *Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze* lahko predlagajo **posamezni člani z obvezno podporo**

regijskega strokovnega društva, strokovne sekcije oziroma drugega organa ali delovnega telesa Zbornice – Zveze ter **regijska strokovna društva, strokovne sekcije in drugi organi ter delovna telesa** Zbornice – Zveze.

KRITERIJI ZA PODELITEV ZLATEGA ZNAKA:

- uspešno poklicno delo na področju zdravstvene ali babiške nege,
- prispevek k izboljšanju zdravstvenega stanja prebivalstva,
- kakovostno in učinkovito organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege,
- raziskovalno delo,
- prispevek k uspešnemu uresničevanju programov zdravstvene ali babiške nege in zdravstvenega varstva,
- pomembno publicistično delo,
- uspehi pri doseganju ciljev, uresničevanju ter uveljavljanju nalog Zbornice – Zveze,
- najmanj 20-letno obdobje dela na področju zdravstvene ali babiške nege,
- neprekinjeno članstvo v Zbornici – Zvezi zadnjih 10 let.

Podelitev zlatih znakov bo potekala na slavnostni akademiji ob 12. maju – mednarodnem dnevu medicinskih sester in 5. maju – mednarodnem dnevu babic.

Predloge za dobitnike zlatega znaka 2019 predlagatelj pripravi **na obrazcu** »Predlog za podelitev ZLATEGA ZNAKA«, ki je **dostopen** na spletni strani Zbornice – Zveze (www.zbornica-zveza.si v rubriki pravni akti kot priloga *Pravilnika o priznanjih*).

V obrazec, ki je dostopen v Wordovem formatu, lahko predlagatelj vnašate obrazložitve in utemeljitve, ki niso več prostorsko omejene.

Predlog obrazca z lastnoročnim podpisom predlagatelja **skupaj z življenjepisom** s priporočeno pošto pošljite na naslov **Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, s pripisom »Komisija za priznanja – zlati znak«.**

Komisija za priznanja bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in ki bodo na sedež Zbornice – Zveze prispeli **vključno do 28. 3. 2019.**

Nada Sirnik,
predsednica komisije za priznanja

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji

**RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJA SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER IN
ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V STERILIZACIJI ZA DOSEŽKE NA OŽJEM
STROKOVNEM PODROČJU**

Na podlagi 4. člena Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, v skladu s Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze in na podlagi sklepa 6/2/2018 izvršilni odbor strokovne Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji objavlja razpis za podelitev priznanj za dosežke na ožjem strokovnem področju. Strokovna sekcija bo v letu 2019 podelila do dve (2) priznanji za dosežke na ožjem strokovnem področju. Podelitev bo potekala na strokovnem srečanju 28. 3. 2019.

Kriteriji za podelitev priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju:

- pomembni dosežek na ožjem strokovnem področju,
- pomembni prispevek k prepoznavnosti ožjega strokovnega področja in strokovne sekcije,
- aktivno delovanje na ožjem strokovnem področju,
- aktivno delovanje v strokovni sekciji,
- izražanje pripadnosti strokovni sekciji,
- skrb za razvoj stroke in za izboljšanje obravnave pacientov na področju delovanja strokovne sekcije,
- raziskovalno delo na ožjem strokovnem področju,
- publicistično delo, pomembno za ožje strokovno področje,
- najmanj 10-letno obdobje dela na ožjem strokovnem področju,
- neprekinjeno članstvo v Zbornici – Zvezi zadnjih 5 let.

Rok za prijavo: 7. 2. 2019

Dobitnike priznanj za dosežke na ožjem strokovnem področju lahko predlaga član izvršilnega odbora strokovne sekcije ali član, ki aktivno deluje na področju strokovne sekcije. Predlog za dobitnika priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju mora vsebovati življenjepis in na obrazcu Zbornice – Zveze posredovano utemeljitev predloga z lastnoročnim podpisom predlagatelja.

Prosimo, da predloge za dobitnike priznanj za dosežke na ožjem strokovnem področju pošljete v zaprti ovojnici s priporočeno pošto na naslov: **Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, s pripisom »Komisija za priznanja – Sekcija MS in ZT v sterilizaciji, NE ODPIRAJ« do vključno 7. 2. 2019.**

Komisija za priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju sterilizacije bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in ki bodo na sedež Zbornice – Zveze prispeli v razpisnem roku.

Nataša Piletič,
predsednica sekcije

Zbornica zdravstvene in babiške
nege Slovenije -
Zveza društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov
Slovenije

**Sekcija medicinskih sester in
zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji**

**OBVESTILO O RAZPISU VOLITEV
ZA PREDSEDNIKA/PREDSEDNICO
IN ČLANE/ČLANICE IZVRŠNEGA
ODBORA SEKCIJE MS IN ZT V
STERILIZACIJI**

Strokovna sekcija MS in ZT v sterilizaciji pri Zbornici - Zvezi je na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice – Zveze in v skladu s Pravilnikom o volitvah in imenovanjih Zbornice - Zveze zaradi poteka mandata predsednici in članom izvršnega odbora, na svoji redni seji 24. 10. 2018 sprejela sklep o razpisu volitev za naslednje štiriletno obdobje (2019-2023) za predsednika strokovne sekcije in za člane članice izvršnega odbora (8 članov).

Za mandatno obdobje **2019–2023** se voli:

- 1. predsednika/predsednico sekcije**
- 2. člane/članice izvršnega odbora – osem članov.**

Kandidati pošljejo vloge na sedež volilne komisije v zaprti ovojnici na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, s pripisom VOLTVE SEKCIJA MS in ZT v sterilizaciji – NE ODPIRAJ!

Rok za prijavo kandidatov je do vključno 7. 2. 2019. Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju **28. 3. 2019 v Termah Zreče.**

Celotno besedilo razpisa bo objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Nataša Piletič,
predsednica sekcije

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih
tehnikov Slovenije

**Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v
dermatovenerologiji**

Na podlagi 10., 11. in 12. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in v skladu s Pravilnikom o volitvah in imenovanjih Zbornice – Zveze sekcija objavlja

RAZPIS ZA VOLITVE

- 1. predsednika/predsednice sekcije in**
  - 2. člane/članice izvršnega odbora (IO) – osem članov,**
- za mandat štirih (4) let (2019–2023).**

Izvoljen predsednik hkrati zastopa volilno območje, iz katerega prihaja. Pri izbiri članov IO sekcije se upošteva regijski in strokovni princip.

Kandidati pošljejo prijave na sedež volilno-kandidacijske komisije **do vključno 28. marca 2019** v zaprti ovojnici s pripisom: »**Volitve Sekcija MS in ZT v dermatovenerologiji – Ne odpiraj!**« na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana.

Volitve in potrditev novega predsednika ter članov IO bodo izvedene **12. aprila 2019** na strokovnem srečanju.

Komisija za volitve Sekcije MS in ZT v dermatovenerologiji bo pregledala vse prispеле kandidature in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo na sedež kandidacijske komisije prispеле v razpisanem roku.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Mojca Vreček,
predsednica sekcije

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih
tehnikov Slovenije

**Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v
družinski medicini**

**OBVESTILO O NADOMESTNIH VOLITVAH ZA ENEGA
(1) ČLANA OZ. ČLANICO IZVRŠNEGA ODBORA
SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV V DRUŽINSKI MEDICINI**

Na osnovi Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice – Zveze Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini pri Zbornici – Zvezi razpisuje nadomestne volitve za obdobje od marca 2019 do decembra 2020 (do konca mandata članic IO sekcije) za:

člana/članico izvršnega odbora (1 mesto) za pomursko regijo od marca 2019 do decembra 2020.

Rok za oddajo kandidatur je do vključno **15. 2. 2019**. Vloge s potrebnimi dokazili pošljite na naslov: Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana s pripisom »Volitve Sekcije MS in ZT v družinski medicini – NE ODPIRAJ!«.

Volilno-kandidacijska komisija bo pregledala vse pravočasno prispеле prijave in pripravila kandidacijsko listo. Nadomestne volitve bodo izvedene na dvodnevem strokovnem srečanju sekcije, ki bo **21. in 22. 3. 2019 v Dolenjskih Toplicah**.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Barbara Bukovnik,
predsednica sekcije

Iz dela Državnega sveta

Mag. Peter Požun, državni svetnik za področje zdravstva

V decembru smo bili najbolj aktivni na dveh področjih. Na prvem mestu je bila to minimalna plača. Predlog zakona je vložila skupina poslancev z Levico na čelu, v Državnem svetu pa smo opravili obsežno in na trenutke zelo burno razpravo. Ne toliko okoli samega besedila zakona, s katerim se je s 1. 1. 2019 dvignila minimalna plača na 886,63 evra bruto oz. 667,11 evra neto in nato s 1. 1. 2020 na 940,58 bruto oz. 699,93 evra neto, čemur v letu 2021 sledi uskladitev neto zneska minimalne plače s seštevkom zneska minimalnih življenjskih stroškov, povišanih za 20 %. Prav tako se bodo v prihodnje iz izračuna minimalne plače izločili vsi preostali dodatki (za delovno dobo in težje pogoje dela), del plače za delovno uspešnost in plačila za poslovno uspešnost.

Razprava je bila burna okoli vprašanja, ali v Sloveniji še imamo socialni dialog. Kot kaže, skoraj ne več, saj se socialni partnerji pogovarjajo samo še preko zakonodaje, ki jo obravnavamo v Državnem svetu, ki je tako postal stičišče dialoga. No, zakon je preстал parlamentarno pot in dobil visoko podporo tudi v Državnem zboru.

Na decembrskem plenarnem zasedanju Državnega sveta pa smo prisluhnili predstavitev dela in načrtov treh ministrstev. Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za gospodarski razvoj in Ministrstva za zdravje.

Za nas je prav zagotovo najbolj zanimivo, kar je povedal minister Samo Fakin, dr. medicine.

V uvodnem splošnem delu je napovedal povečano porabo, sprejem odloka, s katerim se bodo zbrana sredstva prispevkov zavarovancev v blagajni ZZS lahko porabila za namen, za kar se zbirajo. Torej za zdravstvene storitve. Cena le teh pa se bo tudi povečala, saj z obstoječimi cenami ni več možno kriti povišanih stroškov. V nadaljevanju je podal nekaj stališč, ki jih navajam.

O povečanem številu zaposlenih:

»Pa prosim, da ne nasedate tistim, ki pravijo, da je glavni vzrok izgub v bolnišnicah to, da nismo plače pravilno izplačevali. To je samo en del. Pol. Druga polovica pa je, da se je v vmesnem času dvignil kvalifikacijski količnik in število zaposlenih. V zadnjih 8 letih od 2008 je 4000 več zaposlenih v zdravstvu, ob tem, da je število bolnikov ostalo na isti ravni. 4000 samo tako za poizkus predstavlja skoraj polovico zaposlenih kliničnega centra. Se pravi 60.000 pacientov obdelanih. Niso bili. S tem v zvezi so seveda čakalne vrste.«

O vodenju:

»Ključna zadeva, pri kateri bom prišel v Državni svet po podporo, je pa zakon o upravljanju javnih zdravstvenih zavodov. Tako kot je sedaj, se UKC s 500 milijoni prihodka in 8.000 zaposlenimi ne da upravljati. Upravi je treba naložiti odgovornost. Tako kot jo ima v gospodarski družbi. Da jamči s svojim premoženjem, nadzorni svet nič več politično imenovati, ampak izobražene nadzornike, ki jamčijo s svojim premoženjem za odločitve, potem pa bo verjetno ustvarjen pogoj, da ne bomo kar tako roke dvignili za ta ali oni predlog ali pa tega ali pa onega direktorja. Seveda gre tukaj zraven tudi plačilo uprave, ki mora biti po mojem adekvatno plačilo gospodarskih družb ali vsaj približno tako. Npr. Lahovnikov zakon bi bil čisto uporaben. Če ne zmoremo plačati 30–40 ljudi, ki nosijo odgovornost in regu-

lirajo stroške in uspehe takih zavodov, potem bomo imeli tako, kot imamo zdaj. Prej ali slej se zgodi na teh mestih negativna selekcija. Vi veste, da so nekateri direktorji prišli in po treh mesecih šli, pa je prišel nov in šel po 4 mesecih. Voditi bolnico in odgovarjati za 100.000 ljudi v UKC ni lahek posel. Pa 1000 zdravnikov sploh ni lahek posel. Imajo direktorji v gospodarskih družbah lažji posel, ker imamo tam opravka še z nečim, kar je tudi ... saj sem ... dve leti sem vodil Thermano, ne ... ja, s tistimi, ki so specialisti, delaš v rokavicah.»

»Koliko porabimo za zdravila? V spodnji tretjini Evrope na glavo prebivalca smo. Američani porabijo trikrat toliko. To so pa podatki iz OECD-ja. Kje je slovensko zdravstvo? Za 2.000 dobimo toliko zdravstvenih uslug, kolikor Avstriji za 4.000 evrov. To pa gospodje, ki odločate, ki ste odločevalci, morate vedeti. Morate vedeti, da neskončno varčevanje ne gre.«

V nadaljevanju zasedanja Državnega sveta sem ministru zastavil nekaj vprašanj in dal nekaj predlogov. Predvsem v zvezi z navajanjem števila zaposlenih (vzroki za povečanje) ter v zvezi z implementacijo 38. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti:

»Pričakujemo uresničitev 38. člena ZZDej. Druga stvar, ki pa se nanaša na izjavo gospoda premierja v intervjuju, ki ga je dal (Siol.net), to je tudi kolega Štrukelj poudaril ..., ko je poudaril, da imamo 4.000 medicinskih sester več in to povezal s čakalnimi dobami. In pri tem namigoval, da je denar, ki bi šel za paciente, šel za medicinske sestre. Ob tem pa je pozabil povedati, da imamo 1.266 več zdravnikov v istem obdobju. In taka izjava je nekorektna.«

Minister je odgovoril:

»Ja, 4.000 dodatno zaposlenih, od tega 1200 do 1300 zdravnikov, 2.500 medicinskih sester ... tako bom rekel: z managerskega stališča na žalost diplomiranih, ki stanejo 10 razredov več kot srednje, če pogledaš po gospodarsko, ne. Nismo pa razčistili še, kaj je dodana vrednost, ne. Kakšno izobrazbo za kakšno delo potrebujemo, ne? Tukaj je po mojem šlo za tihi dvig plač skozi kvalifikacijo. Včasih je bila zato ustanovljena kranjska visoka šola. Nismo se prej zmenili, do kod seže srednja medicinska sestra, do kod strežnica, do kod diplomirana medicinska sestra. Meni je glavna medicinska sestra v Bolnici Celje vse strežnice in strežnike spravila z oddelkov in na 15 po-

stelj imaš brez težav enega bolniškega strežnika, ki manj stane kot srednja medicinska sestra.

38. člen bo požrl dodatnih 40 milijonov, zato se je moja predhodnica temu izogibala, vem pa, da me čaka. Na blagajni je pa 3 milijarde 84 ... 5 tisoč, pa 100.000 čakajočih na prvi pregled, pa 150.000 čakajočih na operacijo. Zdravstveni sistem mora to podelati. In potem oni ne bodo nič protestirali. Kar tako dati denar za višje plače, pa nič zahtevati za to, ne bo šlo več. Produktivnostni podatki kažejo, da teh 4.000 ljudi več, kot jih je zdaj več v zdravstvu ... bom mogoče malo nesramen ... mora tudi kaj narediti.«

Razprava o 38. se seveda za nas še ni končala.

Mag. Peter Požun, zasedanje Državnega sveta
(Fotografija: Milan Skledar, Državni svet)

Obvestilo

*Spoštovani,
naslednja številka Utrija
je dvojna (februar/marec)
in izide
v začetku februarja 2019.*

*Prispevke sprejemamo
do 20. januarja.*

Uredništvo

3. februarja 1919 je kot skrbstvena sestra nastopila službo na Jesenicah Angela Boškin, prva šolana medicinska sestra na Slovenskem, zato bo leto 2019 potekalo v znamenju 100-letnice našega humanega poklica.

*Ponosni smo na jubilej,
zato bomo rubriko Iz zgodovine namenili*

spominom.

Želimo ohraniti dragocene zgodbe ljudi,
ki so verjeli v svoje poslanstvo in svoje delo posvetili skrbi za sočloveka.

Vabimo vas k sodelovanju.

Zapišite spomine na svoja poklicna leta,
zapišite zgodbe, ki ste jih slišali od starejših sodelavk
in povabite k sodelovanju svoje upokojene kolegice.

Vsaka zgodba šteje,
vsak zapis, ki ga bomo rešili pred pozabo, je dragocen.

Monika Ažman,
predsednica Zbornica – Zveze in uredniški odbor

Spomini babice Martine Petaković

Marjeta Berkopec

Martina Petaković (levo) in Pepca Mali
(Fotografija: avtor neznan, vir Martina Petaković)

Martina Petaković je svoja otroška leta preživela v Damlju, v vasi ob reki Kolpi na skrajnem jugozahodnem delu Bele krajine. Druga svetovna vojna ji je vzela očeta in prekinila tudi njeno osnovno šolanje na Sinjem vrhu. V 7. in 8. razred oziroma dopolnilno nižjo gimnazijo, kot so takrat rekli, je prišla v Novo mesto. Želela je postati učiteljica, vendar je morala izbrati krajši študij, saj je bilo treba čim prej priti do kruha.

Izbrala je dveletno babiško šolo in se po opravljenem sprejemnem izpitu iz slovenščine in matematike podala na študij v Ljubljano. V letniku je bilo vpisanih 30 gojenk, ki so v šoli na Štajmerjevi ulici tudi stanovale. Dopoldne so bile na vajah v porodnišnici, popoldne pa so imeli predavanja. Porodništvo in ginekologijo je predaval profesor Vito Lavrič. Spominja se tudi sestre Hermine Kljun, ki je dekletom poleg strokovnega znanja delila tudi življenjske nasvete. Martina je domače obiskala samo trikrat na leto, saj je bila pot do doma predolga in predraga. Med konci tedna, ki jih je preživljala v Ljubljani, ni dosti zahajala v mesto, saj ni bilo denarja za zapravljanje. Skrbno se je posvečala študiju. Bila je odličnjakinja in zato so jo med poletnimi počitnicami poslali na prakso v mariborsko porodnišnico. Pravzaprav ji niti ni bilo preveč prav, da mora iti, šele pozneje je izvedela, da so poslali samo odličnjakinje, za katere so vedeli, da se bodo dobro izkazale. Na Maribor ima samo lepe spomine, saj se je veliko naučila, osebje je bilo zelo prijazno in tudi častne sestre na Magdalenskem trgu, kjer so praktikantke stanovale, so bile zelo ustrežljive in dobrosrčne. Pogoj za opravljanje diplome je bil samostojno vodenje 35 porodov. V okviru babiške šole je bila med počitnicami organizirana tudi izmenjava študentov s splitsko babiško šolo. Cel letnik se je takoj po diplomi namesto v domače kraje za cel teden z vlakom odpeljal na morje. Doma v Damlju je bila medtem že panika, saj je iz novomeške bolnišnice prišla pošta, da jo pričakujejo v službi.

Martino Petaković je avgusta 1960 v službo sprejel primarij dr. Slavko Perko, ki je bil direktor Splošne bolnišnice Novo mesto in hkrati tudi predstojnik ginekološko-porodniškega oddelka. Glavna sestra ginekološko-porodniškega oddelka je bila sestra Jelka Pirnar. V porodnišnici so delale samo tri babice: Obranovič Anica, Uhan Justi in Kolenc Tončka. Nova moč je bila več kot dobrodošla. Po sedmih dneh uvajanja z eno od babic je morala Martina začeti samostojno delati. Spominja se svoje prve izmene z dr. Ljubom Kretičem, ki je

takrat komaj končal specializacijo. Ves čas je bil v porodni sobi in spremljal njeno delo. V bistvu je preverjal, ali se nanjo lahko zanesa, saj ga je bilo ravno tako kot njo strah, da ne bo kos naloženemu delu. Martina se nasmeje, da jo je v prvem letu, ko sta delala skupaj, izprašal celo porodništvo. To ni bilo izpraševanje kot na izpitu, pač pa bolj posvet, kako bi kaj naredila in obenem preverjanje, koliko zna.

Ne samo, da niso imeli nobenih aparatov, primanjkovalo je tudi perila, rokavic in obvezilnega materiala. Rjuhe so prepogibali na tisoč možnih načinov, preden so jih zamenjali, ne samo zato, ker jih ni bilo dovolj, pač pa so bili solidarni tudi do peric, ki so v kleti bolnišnice prale perilo. Rokavice so prali, luknje krpali z majhnimi »flickicami in gumilajzengo«. Že čisto pokrpane so bile še vedno dobre za rektalne preglede.

Ker so porode največkrat vodile babice same, so placent hranili v ledvičkih. Zjutraj jih je babica razgrnila in pokazala ginekologu. Za ta pregled niso uporabljali rokavic. Martina se spominja, da sama ni želela pregledovati placent brez rokavic. Ker je bilo talkanih rokavic škoda, si je začejala natikati mokre, ki so oprane čakale v lijaku. Te pa niso šle z lahkoto na roke in primarij Perko je pač moral počakati, dokler ji ni uspelo. Na vizito je prihajal v beli srajci, halji in s kravato. Zanj je bilo treba pripraviti bombažne rokavice, da je porodnici pretipal trebuh.

Novorojenčki v novomeški porodnišnici
(Fotografija: avtor neznan, vir SB Novo mesto)

Babice so si za porod iz kasete pripravile dva higienska vložka, na katera so položile pean in škarje. Martina je takoj opozorila, da je na ta način nemogoče obdržati sterilne instrumente in vztrajala, da potrebuje sterilno kompreso, ki jo bo podložila pod žensko, na sterilno podlago pa potem odložila instrumente. Sprva je bila deležna negotovanja, kaj je to treba, ko pa jo je podprla tudi sestra Zdenka Kaplan, ki je bila instrumentarka, so začeli pri vseh porodih uporabljati

Prvi trojčki v novomeški porodnišnici. Levo Martina Petaković, desno Milena Satler (Fotografija: avtor neznan, vir Martina Petaković)

sterilne komprese. Kasneje je Martina pripravila sete za porod v zavijalke in ni bilo več treba nabirati materiala iz kaset.

Popek so prevezovali z bombažnim trakcem, kar pa ni bilo enostavno, saj je bilo treba vozeti zavozlati z občutkom. Preveč zategnjen trak bi lahko pregrizel popkovo. Ob prehranem vozlu pa bi lahko otrok krvavel. Nikoli se ni zavozlalo tik ob koži, zato da je bilo možno še enkrat popraviti, preden bi se popek preveč ugreznil.

Za šivanje epiziotomije se je uporabljal cat-gut, cel kolut je bil namočen v alkoholu v steklenem kozarcu. Pred šivanjem se je s sterilno pinceto in škarjami odrezal tako dolg konec, kot se je potreboval.

Za pripravo klistirja so narezali navadno milo v kosu in ga segrevali, da se je stopilo. Tako pripravljena milnica je bila odlično odvajalo. Prali so tudi črevesne cevke. Najslabše so pranje in prekuhanje prenesle injekcijske igle, na žalost se je največkrat ugotovilo, kako topa je konica igle šele tik pred aplikacijo.

V porodni sobi so bile tri postelje. Včasih so morali narediti tudi »zasilke«. Nad vrati porodne sobe je bil zvonec, s katerim si poklical na pomoč sestro z oddelka. Ginekologi so se znali pošaliti na račun babic, da kadar kliče Martina, je res nujno, kadar kliče Anica, je še čas, da se oblečeš, kadar pa kliče Tončka, lahko pa še malo počakaš v dežurni sobi.

Ženske so v porodnišnico pogosto pripeljali na vozu s konjsko vprego. Ponoči so zaposleni ob odprtem oknu poslušali topot konjskih kopit po tlakovcih Ljubljanske ceste. Kadar so slišali galop, so že vedeli, da se mudi. Če je vratarica klicala, naj babica pride takoj z rokavicami, je to pomenilo, da se je

porod že začel in nekajkrat so ženske rodile kar pod kovanjem pred bolnišnico. Včasih so popadki presenetili žensko na njivi in roditelj je prišla z blatnimi nogami, babica ji je najprej umila noge, potem pa pripravila za porod. Po porodu ženske niso smele vstajati tri dni in jim je bilo treba nositi nočno posodo v posteljo.

Leta 1964 se je v novomeško srednjo zdravstveno šolo ob delu vpisala prva generacija. Martina, ki je že imela družino, sprva ni razmišljala o študiju, po prigovarjanju dr. Kretiča, ki je bil izobraževanju naklonjen, pa je znova sedla v šolske klopi. Šolanje je zaradi nemščine skoraj prekinila, vendar ji je ravnatelj Škufca ponudil pomoč. Tudi na vse zdravnike, ki so učili klinične predmete, ima zelo lepe spomine. Še vedno se spominja gospe

z zlomljenim kolkom, za katero je skrbela med strokovnim izpitom. Ker ni bilo španskih sten, je pregrado naredila kar iz ruhe, ki jo je napela med dve stojali. Njeno iznajdljivost je takoj opazila in pohvalila tudi sestra Marija Tomšič.

Po petnajstih letih dela v porodni sobi je Martina do upokojitve nadaljevala svojo poklicno pot na ginekološko-porodniškem oddelku, kjer je za delo višje medicinske sestre ostala samo ena sestra. Tako da sta se menjali, eno leto na porodniškem, drugo na ginekološkem oddelku. Decembra 1991 je odšla v pokoj, menda naj bi bili tisto leto najugodnejši pogoji. Iz ginekološko-porodniškega oddelka je tisto leto odšla cela generacija medicinskih sester, ki so svoje življenje in delo posvetile skrbi za zdravje žensk. Kako močne prijateljske vezi so se stkale med njimi, zgovorno pove podatek, da se še vedno mesečno srečujejo ob kavi. Martina Petaković pravi, da ima na službo samo lepe spomine. Tudi sama sem prvo službeno leto delala z njo. Bila je pravi balzam, za pacientke in sodelavce, polna življenjskih modrosti in vedno dobre volje. Da o dobrotah iz njene kuhinje, s katerimi nas je razvajala, niti ne govorim. Prve recepte v svoj kuharski zvezek, mimogrede, tudi zvezek mi je podarila, saj je vedela, da bom liste izgubila, imam še vedno zapisane po njenih navodilih.

V prejšnji številki Utrija je bila na str. 21 objavljena fotografija z napačnim podnapisom. Na fotografiji je Pepca (Jožefa) Gričar pri merjenju srčnega utripa (Foto: neznan, Vir: Jože Gričar).

Uredništvo se za napako opravičuje.

Povzetki razširjene seje Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju

Barbara Kegl, Irena Šumak, Danica Artnak, Monika Ažman

Na razširjeno sejo sekcije, ki je bila 7. decembra 2018, so bili vabljeni člani izvršilnega odbora, vodje aktivov v srednješolskem izobraževanju ter predstojniki kateder za zdravstveno nego. Uvodne besede in aktualno problematiko je predstavila predsednica Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju Irena Šumak, ki je povedala, da so člani sekcije skupaj s predsednico Zbornice – Zveze Moniko Ažman delovni skupini za prenovu srednješolskega strokovnega programa pri Centru RS za poklicno izobraževanje podali predloge za strokovne vsebine, ki jih je treba vključiti v prenovu programa (predlogi so priloga prispevka).

Ugotovitve, ki smo jih povzeli, so naslednje:

- srednješolsko izobraževanje mora biti enotno, EFN smernice so prispevale k poenotenju izobraževanja v dodiplomskem študijskem programu zdravstvena nega
- razlike obstajajo v urah, v skupinah dijakov in študentov, v izvedbi kliničnih vaj v simuliranem okolju na srednjih šolah in na visokih šolah, fakultetah ter v koordinaciji in izvedbi kliničnih vaj v kliničnem okolju.

Sporočiti želimo, da je medsebojno povezovanje, sodelovanje in prenos informacij med sodelavci nujno, sicer je zelo težko strokovno, enotno in kakovostno izobraževati izvajalce zdravstvene nege in oskrbe, ki bodo izvajali kakovostno, kompetentno in varno zdravstveno nego in oskrbo pacientov na vseh ravneh zdravstvenega in socialnega varstva in bodo zanj tudi odgovorni.

Po strokovnem delu seje se nam je pridružila Slovenka leta Sonja Pungartnik, ravnateljica Ignacijevoga doma duhovnosti. Predstavila nam je različne programe, ki potekajo v zavodu (npr. koraki k umirjenosti, skupine žalujočih, ovdovelih, ločenih, šola odnosov in odpuščanja itd.). Poudarja, da si moramo ljudi deliti izkušnje,

da se moramo pogovarjati, se imeti radi in se sprejeti takšne, kot smo. Dandanes vse teži k individualnosti, pravicam in lovu za standardi naše družbe, nikjer pa se ne omenja dolžnosti ljudi ob tem. Vedno, ko smo empatični, se je treba vprašati, kaj čutimo, se znati poslušati ter slišati drugega. Slepí, gluhi in tudi drugi ljudje, ki imajo ob sebi spremljevalca, velikokrat naletijo na težave v zdravstvenem sitemu. Zdravstveni delavci imajo premalo znanja na tem področju. V zvezi s težavami posameznika naj bi se med zdravstvenim delavcem in posameznikom vzpostavila osebna komunikacija, manj primerno je o težavah govoriti z njegovim spremljevalcem. Ljudi je treba podpreti, da so lahko to, kar so in se zavedati, da lahko le človek sam v svojem življenju sprejme spremembe. Nujno moramo graditi na dobrih medosebnih odnosih, v katerih smo sprejeti, v katere zaupamo in smo lahko to, kar smo in si dovolimo v svojem ritmu naprej. Zavedati se je potrebno, da ima vsak človek čustva, da si jih mora vsak sam priznati, biti odgovoren zase in na koncu le to priznati drugim. Ljudje, ki jih obravnavamo, nas morajo začutiti kot zaupanja vredne ljudi, vendar ljudje potrebujemo potrditve, vedno lažje dajemo drugim, kot pa sami prejemamo. Opozori nas, da je spoznala, da nižje, kot je izobražen kader v zdravstvu, boljši odnos ima do človeka ter obratno – to je zelo skrb vzbujajoče. Predlaga tudi različne izkustvene delavnice, ki jih izvajajo povsod po Sloveniji, da dijakom, študentom in vsem ljudem pomagajo razumeti, kako se počutijo slepi, gluhi ali drugi s posebnimi potrebami in kako je treba z njimi komunicirati.

Želimo si letnega srečanja sestankov med ravnatelji srednjih šol, predsednico Zbornice – Zveze in predsednico sekcije. Predlagamo tudi letno srečanje dekanov vseh fakultet in visokih šol, ki izvajajo izobraževanje za 1. stopnjo zdravstvene nege. Prav tako predlagamo letni sestanek vodij aktivov v srednjih šolah ter predstojnikov kateder za zdravstveno nego.

Veseli smo, da se je razširjene seje udeležilo veliko sodelujočih. Le s skupnimi močmi bomo zmogli in dosegli več. Rezultat bo viden v zadovoljstvu dijakov, študentov, mentorjev, koordinatorjev, učiteljev in uporabnikov naših storitev.

Demografski razvoj in dolgotrajna oskrba v starosti (posodobljen scenarij za Švico)

Povzetek dela pripravila mag. Polonca Černenšek

Avtorji Höpflinger, Bayer-Oglesby in Zumbrunn (2011, pp. 19–27) so raziskali, da je delež starejših ljudi v starosti nad 65 let močno povečan in pričakujejo porast starejših ljudi v starosti nad 80 in nad 90 let starosti. Višanje življenjske dobe bo pozitivno v odnosu na zdravje le, če se bo ob tem razvijala ustrezna oskrba na domu, saj bo pomoč na domu postala stalna praksa.

Avtorji Höpflinger, Bayer-Oglesby in Zumbrunn (2011, pp. 39–41) navajajo scenarij: daljša življenjska doba pomeni večje število starejših ljudi nad 90 let starosti, kar pomeni tudi porast obolenj zaradi starosti. Poudarjajo pomen zdravega življenjskega sloga in telesne vadbe za kakovostno življenje v starosti in podaljšanje vitalnosti ter zamik potreb po storitvah oskrbe na domu. Höpflinger, Bayer-Oglesby in Zumbrunn (2011, pp. 69–71) ob tem poudarjajo tudi družinsko pomoč, ki jo staremu človeku najprej nudi jedrna družina, šele nato preostali svojci in prijatelji (Černenšek, 2016, pp. 92). Ko svojec obnemore, se življenjski utrip v celotni družini spremeni, svojci postanejo fizično in psihično obremenjeni, potrebujejo strokovno pomoč, ki je v Švici dobro razvita v okviru zagotavljanja oskrbe in pomoči na domu v sklopu podjetja Spitex, razlagajo Höpflinger, Bayer-Oglesby in Zumbrunn (2011, pp. 85–89) in trdijo, da se star človek najbolje počuti v svojem domačem okolju in da je razvita oskrba na domu dobrodošla. Nadalje ugotavljajo, da se odločijo za prebivanje v instituciji šele, ko so izčrpane vse druge možnosti. Höpflinger, Bayer-Oglesby in Zumbrunn (2011, pp. 89–101) omenjajo tudi možnosti bivanja starostnikov v varovanih stanovanjih, kjer jim je zagotovljena zdravstvena oskrba – arhitektonsko prilagojena naselja za starejše ljudi in razlagajo, da 90 % starejših ljudi v starosti med 80 in 84 leti živi v instituciji in da približno 45 % starejših ljudi živi na svojem domu kakovostno življenje ob zagotovljeni pomoči pri gospodinjstvu. Nadalje so ugotovili, da so pri starejših ljudeh najpogosteje zastopana obolenja srca, krvne bolezni, demenca, depresija, revmatoidne bolezni in diabetes. Avtorji izpostavljajo oskrbo starostnika v domačem okolju, saj ob ustrezno organiziranih storitvah pomoči na domu, kot je na

primer dnevno varstvo, starostniki dobro funkcionirajo in je za svojce ter seveda za starostnika ugodneje in ceneje, da preživlja starost v domačem okolju. Ob tem je omogočen individualni in human pristop do človeka, Höpflinger, Bayer-Oglesby in Zumbrunn (2011, pp. 101–110) pa ob tem poudarjajo tudi razvoj telemedicine. Že leta 2009 je Höpflinger ugotovil, da vsaj 30 % prebivalcev nima zagotovljenih minimalnih arhitektonskih standardov za zagotavljanje dobre zdravstvene nege in oskrbe na domu (arhitektonske ovire). Höpflinger, Bayer-Oglesby in Zumbrunn (2011, pp. 111–118) opozarjajo tudi na zavarovanje za dolgotrajno oskrbo in zdravstveno nego in poudarjajo, da je v Italiji tovrstna pomoč dobro organizirana, medtem ko kritično ocenijo južni del Evrope, češ da starejše ljudi zapiramo v domove. Avtorji skozi 9 poglavij najprej prikažejo demografijo, preidejo k staranju in opozorijo na probleme starostnikov, nadaljujejo s predstavitvijo oskrbe starejših ljudi v domačem okolju, ki se najprej začne s pomočjo pri gospodinjstvu – osnovnimi (lažjimi) gospodinjstvi opravili, spremstvi v trgovino in podobno ter nadaljuje z večanjem potrebe po pomoči in oskrbi. Ključni člen pri zagotavljanju oskrbe v domačem okolju so svojci, v raziskovanem okolju priskočijo na pomoč strokovnjaki iz podjetja Spitex, ki je v Švici javno-zasebno storitvena organizacija. Pri zagotavljanju in izvajanju zdravstvene nege in socialne oskrbe na domu se srečujejo z arhitektonskimi ovirami, ki predstavljajo problem pri izvajanju storitev oskrbe na domu, četudi je zaželeno in za starostnika cenovno ugodneje, da bi starejši ljudje čim dlje časa ostajali v svojem domačem okolju. Za poznavanje in poglobljanje tematike je priporočena tudi uporabljena literatura in vprašalnik, kjer so prikazani rezultati s tabelami. Slog pisanja je jasen in razumljiv, vsebina se nadgrajuje. Knjiga predstavlja izhodišče za nadaljnje raziskave in je prikaz stanja v Švici z možnimi scenariji, zato je strokovno delo priporočljivo tudi z vidika primerljivih raziskovalnih projektov v slovenskem prostoru.

Literatura:

Höpflinger F., Bayer-Oglesby L., Zumbrunn A., 2011. *Pflegebedürftigkeit und Langzeitpflege im Alter - Aktualisierte Szenarien für die Schweiz*. Bern: Hans Hueber, Hogrefe AG, pp. 19–118.

Černenšek, P., 2016. *Analiza izvajanja pomoči na domu starostniku na območjih Maribora, Ptuja in Majšperka: magistrsko delo*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, pp. 92.

Razmišljanje starejše medicinske sestre

Branka Šket

Pričakovana življenjska doba se je pri nas podaljšala za dobrih 11 let, v prihodnje pa lahko pričakujemo, da se bo podaljšala še za vsaj dodatnih 6 let. Upad novorojenih otrok bo vzrok, da nas bo vse manj in starejši bomo. To sta pomembna vzroka za načrtovanje ukrepov na trgu dela.

Število starejših glede na delovno sposobne se bo do leta 2060 podvojilo. Nekateri delodajalci so začeli zaposlovati tudi starejše, saj v njih vidijo njihovo znanje in izkušnje. Nekaj je k temu pripomogla tudi država, ki je ponudila subvencije in olajšave podjetju, ki zaposli starejšega delavca.

Trg dela terja nove pristope in treba je najti učinkovito sodelovanje in sobivanje zaposlenih, med katerimi so veliki generacijski razkoraki. Nekaj starejšim delavcem prijaznih podjetij že imamo. Tri podjetja so zaradi tega tudi prejela priznanja za svoj način dela. Večinoma pa se dogaja, da delavec po 50. letu pogleduje proti upokojitvi, delodajalec ga obravnava kot breme, družba pa ga dojema kot nekoga, ki mlajšim jemlje zaposlitev. Družba pozablja na medgeneracijsko sodelovanje, udejstvovanje vseh generacij v družbi in kakovostno staranje.

Ravnanje z zmožnostmi zaposlenih, ki poudarja raznolikost (starejši so lahko mentorji, se neprestano izobražujejo, preoblikovanje dela) in leta, kadar so managerji mlajši, zmanjša grožnjo stereotipa. Drugi način pa poudarja delovno uspešnost, ceni zaposlene, ne glede na njihovo identiteto in je uporaben, kadar so managerji starejši.

V podjetja bo treba vpeljati management starosti: koncept oblikovanja perspektiv in strategij sodobne družbe, ki bo morala svoje kompleksne naloge družbe z velikim deležem starejših oblikovati celovito: na individualni, podjetniški in družbeni ravni.

Management starosti je aplikacija znanosti o staranju v prakso. Starejši delavci prispevajo k uspešnosti organizacije, povečanje stopnje njihove delovne aktivnosti pa prinaša pozitivne učinke celotni družbi, ne samo posamezniku.

Razumna podjetja so že spoznala, da predstavljajo profesionalne in socialne kompetence starejših delavcev posebno sredstvo. Posedujejo kakovost, točnost, zanesljivost in raziskave so dokazale, da so, pravilno umeščeni znotraj podjetja, visoko produktivni. Starejši zaposleni predstavljajo tudi pozitiven ugled organizacije med zaposlenimi kot tudi v okolju, kjer podjetje deluje. Izkušeni starejši delavci so lahko tudi potencial za zapolnitev kadrovskega primanjkljaja na področjih, ki so za mlade nezanimiva.

Tudi zaposleni v zdravstveni negi se staramo, a si želimo, da bi naše zdravstvene ustanove bile uspešne, da bi med nami vlada- lo prijetno vzdušje, da bi starejši delavci bili cenjeni in da se jih obravnava kot delavce, ki imajo za seboj veliko izkušenj in jih lahko prenašajo na mlajše sodelavce. Nismo breme, ampak smo lahko mentorji mlajšim, s pravilno komunikacijo bi vsaki ustano- vi uspelo, da poveže generacije. Še nekaj dejavnikov pomaga:

- fleksibilen ali polovičen delovni čas (omogoča postopen iz- stop s trga dela),
- upoštevanje izkušenj in zvestobe,
- novi položaji (nenehno izobraževanje zaposlenih in preobliko- vanje delovnega mesta),
- prilagoditev delovnega mesta starejšim,
- program skrbi za zdravje na delovnem mestu (s tem lahko pomembno zmanjšamo bolniške odsotnosti),
- program za medgeneracijsko sodelovanje na delovnem mestu,
- zagotavljanje vseživljenjskega izobraževanja.

Nekatera svetovno znana in uspešna podjetja že upošteva- jo zgoraj navedene dejavnike in ugotavljajo pomembnost dobrega počutja med zaposlenimi. Če so zaposleni zadovoljni na delov- nem mestu, so bolj učinkoviti, produktivni in sprejemajo najbolj- še odločitve. Zadovoljni delavci so zrcalo organizacije.

Priporočeni viri in literatura:

Vitalno podjetje.si, 2018. Dostopno na <https://www.planetgv.si/hrm/iz-revije/hrm-revija-december-2017januar-2018-132017/staranje-prebivalstva-izziv-priloznost-za-slovensko-gospodarstvo> [9.12.2018].

Večer.com, 2018. Dostopno na <https://www.vecer.com/starejsi-delavci-se-vedno-redko-dobijo-priloznost-6518533> [9.12.2018].

Vitalno podjetje.si, 2018. Dostopno na <https://www.vitalno-podjetje.si/blog/staranje-delovne-sile> [9.12.2018].

»In memoriam Lili Dumendžić«

Lili,

v letih, ki smo jih preživel skupaj na delovnem mestu, so se med nami stkale lepe in močne prijateljske vezi, zato nam je danes, ko se poslavljamo od tebe, zelo hudo. Bili smo skupaj v dneh, ko je bilo delo na oddelku zelo naporno, pa tudi tedaj, ko smo se družili s teboj na srečanjih ob različnih priložnostih. Z nami si vzdrževala stike tudi v času, ko si se upokojila. Vsako leto si z nekaterimi izmed nas odšla v toplice. V dneh pred tvojim odhodom ste se ravno dogovarjali o datumu izleta. Žal ti je tvoj odhod preprečil vsakoletno prijetno druženje z nami. Ta teden si bila ti pomembna tema sestanka, ki smo ga imeli. Čeprav ima vsak od nas veliko zgodb o tebi, si najlepšo spisala sama. Pisala si o tem, kakšen človek si bila, medicinska sestra in kako si razmišljala. Tvoje razmišljanje je bilo junija 1995 objavljeno v časopisu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov UTRIP. Nekaj tvojih misli ...

Moja pričakovanja

»Po tolikih letih dela na kirurgiji sem si želela sprememb, drugih ljudi, dela, ki bi bilo zame novo, ki ga ne bi opravljala z rutino. TODA BILA JE LE ŽELJA. Jaz pa sem bila vedno bolj nesrečna. Potem sem izvedela, da se odpira Center za detoksikacijo – center za zdravljenje narkomanov. Takrat sem se dokončno odločila, da grem. Zakaj? Morda zato, ker imam dve odraščajoči hčeri. Ker me je groza tega, da smo nemočni. Pri prvem pogovoru sem izvedela, da moram za dva meseca na psihiatrijo. Groza! Na psihiatriji ne želim delati, vendar bom nekako le preživela ta dva meseca. O psihiatriji sem vedela zelo malo, edina izkušnja je bila praksa pred 20 leti. Psihiatrijo sem si predstavljala kot sive stavbe, zamrežena okna, za okni pa čudaške ljudi – tako paciente kot osebje. Saj ni nemogoče, da bi človek, ki dolgo dela na psihiatriji, z leti postal »malo čez les«. Mnenje mojih sodelavcev je bilo isto. »Ti si neumna,« pa skoraj edini komentar.

Ne vem, kaj sem pričakovala, toda »vedela« sem, da tukaj ne bom ostala dlje, kot bo treba. S strahom in težkim srcem sem se odpravila v novo službo. Potem pa presenečenje. Novi sodelavci so me zelo lepo sprejeli. Toliko prijaznosti in pristnosti že dolgo nisem doživela. Pomagali so mi, da sem se hitro vživela v novo vlogo, vlogo medicinske sestre, ki pomaga ljudem z zlomljeno dušo. Ni me bilo težko prepričati, da ostanem, da ne grem na detoksikacijo. Pot do ozdravitve duše je dolga in naporna. Sestavljena je iz celega niza drobnih korakov. Pogovorov, spodbud, prijaznosti ali samo nasmeha. Od medicinske sestre ne zahteva fizičnih naporov, zahteva pa veliko potrpežljivosti in dobre volje. In bolniki to čutijo, čeprav imaš včasih občutek, da niso »tukaj«, da te ne opazijo, da ne poznajo tvojega imena. Toda ko ozdravijo, ugotoviš, da to ni res, da ves čas sprejemajo, toda dajati ne morejo. Takrat opaziš, da so čisto drugačni kot v bolnici, da so »normalni«. Priznam, da si včasih želim prejšnje službe. Zaradi drugačne narave bolezni so bili rezultati zdravljenja hitreje opazni. Bolniku sem lahko odvzela fizične bolečine skoraj takoj. Tukaj pa traja nekaj mesecev, preden opaziš spremembe.

Na psihiatriji sem kratek čas. Ne vem, kaj bo čez nekaj let. Zdaj vem le to, da so se moja pričakovanja uresničila in da sem tu srečna. Včasih se sprašujem, kako sem lahko toliko let preživela v drugačnem okolju – okolju brez duše, kjer nihče nima časa, kjer nikogar ne zanima, kako se počutiš. Spoznavam pomen indijske modrosti: »Smehljaj, ki ga izžarevaš, se vrača k tebi.«

Lili, hvala ti za vse smehljaje.

Tvoje sodelavke in sodelavci

47. EDTNA/ERCA mednarodna konferenca

Sonja Pečolar

Od 15. do 18. septembra 2018 je v Genovi v Italiji potekala mednarodna konferenca EDTNA/ERCA z naslovno temo »Global Approach to Renal Care Innovation – Balancing Compassion and Health Technologies«. Na konferenci se vsako leto srečajo strokovnjaki vseh profilov, ki delajo z nefrološkimi bolniki in tudi slovenske medicinske sestre redno predstavljamo svoje delo.

Mednarodne konference v čudovitem starem pristaniškem mestu v Genovi se je udeležilo 800 udeležencev iz 48 držav, bilo je 7 vabljenih predavanj, izvedenih 10 delavnic, 262 sprejetih prispevkov, 55 ustnih predstavitev, 48 kratkih predstavitev in 146 e-plakatov. Celotna konferenca je dobila 18 ICNEC točk.

Iz Slovenije se nas je konference udeležilo 28 in smo imeli 5 aktivnih udeležb.

Cvetka Krel, mag. zdr.-soc. manag., iz UKC Maribor je s predavanjem predstavila svoj plakat »*Malnutrition assessment in hemodialysis patients: the phase angle as a marker of nutritional status*« (Ocenjevanje podhranjenosti pri hemodializnih pacientih – fazni kot kot marker prehranskega statusa).

Ana Koroša, mag. zdr. nege, prav tako iz UKC Maribor, je s predavanjem predstavila plakat »*Serum phosphate and albumin are associated with the onset of first peritonitis*« (Serumski fosfat in albumin sta združena s pojavnostjo prvega peritonitisa).

Zelo zanimivo in z veliko diskusije je bilo sprejeto predavanje mag. **Bože Pirkovič** iz SB Trbovlje z naslovom »*Permanent vascular access for perform hemodialysis - dialysis port*« (Trajni žilni pristop za hemodializo – dializni port).

Sonja Pečolar, dipl. m. s. iz SB Slovenj Gradec, je predavala in vodila delavnico o »*Dialysis Catheter Care*« (Skrb za dializne katetre).

Marija Madronič, VMS iz UKC Ljubljana, je pripravila e-plakat »*Dietary assessment in dialysis patients shows energy and protein intake to be too low*« (Ocena prehranskega statusa pri dializnih pacientih kaže premajhen vnos energije in beljakovin).

Strokovni program je bil zelo obsežen. Precej predavanj je bilo na temo kreiranja kulture vodenja, o paliativni oskrbi nefroloških bolnikov, o zbadanju arteriovenske fistule (AVF) s plastičnimi kanilami. Zelo zanimive so bile praktične delavnice o komunikaciji, toaleti izstopišč peritonealnega katetra,

ultrazvočnem pregledu AVF in o tem, kako zastaviti raziskavo.

EDTNA/ERCA vseskozi izdaja izobraževalne materiale tako za bolnike kot osebe. Letos so izdali tri knjižice za medicinske sestre:

- Ultrazvok pri oceni žilnega pristopa,
- Ustna higiena za odrasle bolnike s KLB,
- Žilni pristopi – dializni katetri.

Prav tako je na voljo tudi aplikacija o praksah prehranske podpore v dializnih enotah.

Z Ano Koroša, predsednico Sekcije medicinskih sester za nefrologijo, dializo in transplantacijo, sva se udeležili tudi sestanka predsednikov nacionalnih združenj medicinskih sester na področju nefrologije. Diskusija se je nanašala predvsem na izzive v zdravstveni negi zdaj in v prihodnosti, na veliko pomanjkanje medicinskih sester in možnosti sodelovanja. Izvedli smo tudi delavnico »Kako vidite zdravstveno nego v prihodnosti?«

Na mednarodnem kongresu smo pridobili veliko novih znanj in idej za vsakdanje delo, mnogo uporabnih izobraževalnih materialov in potrditev, da v slovenski nefrološki zdravstveni negi delamo zelo dobro.

BRAND AMBASSADORS

Brand ambassadors, predstavniki držav, ki sodelujejo z EDTNA/ERCA (Fotografija: arhiv EDTNA/ERCA)

Spoštovani člani,

če še ne prejimate aktualnih e novic Zbornice – Zveze, se na njih naročite na email: clanarina@zbornica-zveza.si.

Spremljajte nas tudi na Facebooku: www.facebook.com/zbornica.zveza/

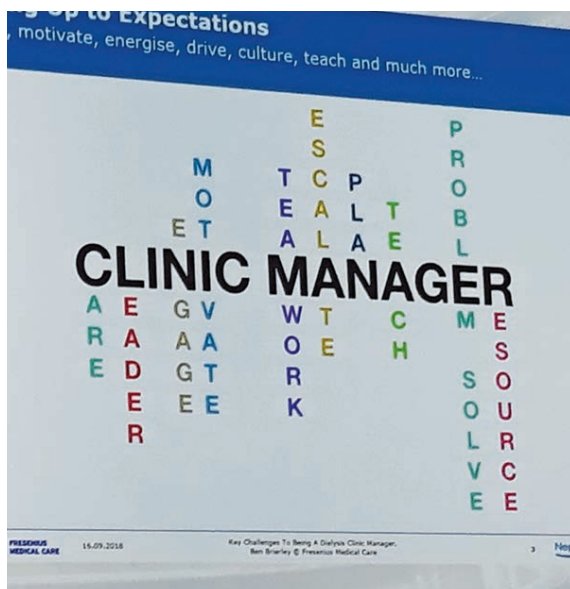
Zbornica - Zveza

OBVESTILO

Če ne želite prejemati Utripa v papirni obliki, ker ga prebirate preko spletne strani Zbornice – Zveze, nam to sporočite na e-naslov:

clanarina@zbornica-zveza.si

Uredništvo

Utrinek s predavanja Bena Brierleyja, UK (Fotografija: Sonja Pečolar)

POROČILO O STROKOVNEM SREČANJU

Oskrba nosečnice, udeležene v prometni nesreči

Helga Hamidović, Žiga Metelko
Sekcija študentov zdravstvene nege in babištva
Novo mesto, 22. 11. 2018

Simulacija oskrbe nosečnice na terenu – študentje 3. letnika FZV NM
(Fotografija: Univerza v NM, Fakulteta za zdravstvene vede NM)

Novembra je Sekcija študentov zdravstvene nege in babištva v sodelovanju s študenti 3. letnika Univerze v Novem mestu, Fakultete za zdravstvene vede Novo mesto organizirala 2. strokovno srečanje na temo Oskrba nosečnice, udeležene v prometni nesreči. Strokovnega srečanja se je udeležilo 120 udeležencev, ki so prišli iz celotne Slovenije. Med udeleženci so bili študenti zdravstvene nege, babištva ter medicine in tisti, ki so svoje šolanje že končali.

Organizacijski odbor strokovnega srečanja in prostovoljci na strokovnem srečanju (Fotografija: Univerza v NM, Fakulteta za zdravstvene vede NM)

Gostujoči predavatelji z različnih področij so nam predstavili oskrbo poškodovane nosečnice od same oskrbe na terenu (mag. Aljaž Kren), oskrbo v reanimacijskem prostoru (Zlatko Grubešič) in intenzivni terapiji (Dragica Karadžić), nujni carski rez (Ana Seničar) in oskrbo novorojenčka (Karmen Smolič).

Med pridobivanjem teoretičnega znanja je BEST CPR ekipa študentov 3. letnika Univerze v NM, Fakultete za zdravstvene vede NM izvajala tiho simulacijo oskrbe nosečnice na terenu.

Z organizacijo strokovnega srečanja so se potrdili nameni vnovične ustanovitve Sekcije študentov zdravstvene nege in babištva, in ti so: *povezovanje, izobraževanje in krepitev pripadnosti stroki.*

V sekciji študentov si želimo povezati študente vseh osmih zdravstvenih fakultet v Sloveniji, ponuditi študentom nadgradnjo znanja, ki ga pridobijo v času študija, zastopati študente v izobraževalnem sistemu na področju zdravstvene nege in babištva ter si prizadevati k boljši pripadnosti poklicu medicinske sestre in babice med študenti in zaposlenimi.

NAGRADNA KRIŽANKA TOSAMA d. o. o.

Nagrajenke nagradne križanke Tosama d. o. o. iz decembrske številke Utripa so:

Melita Dobnikar, 2310 Slovenska Bistrica

Mojca Pipinič, 3230 Šentjur

Ruža Mavrič, 3000 Celje

Nina Vogrin, 2230 Lenart v Sl. Goricah

Vida Lesjak, 1290 Grosuplje

*Geslo – pravilna rešitev
nagradne križanke se glasi:*

BELA ŠTACUNCA.

Nagrade bomo izžrebanim poslali po pošti.

Zaključili smo prvo izobraževanje za specialna znanja iz paliativne oskrbe za medicinske sestre

Andreja Peternelj, Jožica Ramšak Pajk,
Judita Slak

Udeleženke izobraževanja po podelitvi potrdil o specialnih znanjih
(Fotografija: arhiv Zbornice – Zveze)

V prazničnem decembru smo s podelitvijo potrdil udeležencem izobraževanja uspešno zaključili prvo izobraževanje za specialna znanja s področja paliativne oskrbe. 13. decembra smo se udeleženci izobraževanja in članice Stalne delovne skupine za paliativno zdravstveno nego zbrali v že praznično okrašenih prostorih Zbornice – Zveze, tako da je bila podelitev zares slovesna.

Pričakala nas je predsednica Zbornice – Zveze **Monika Ažman**, ki je v uvodnem nagovoru iskreno čestitala kandidatom za uspešno opravljeno izobraževanje in organizatorju SDSPZN za uspešno izvedbo le tega. Poudarila je pomen

znanja iz paliativne oskrbe za medicinske sestre na vseh delovnih področjih v zdravstveni negi danes in še bolj v prihodnosti. **Judita Slak**, vodja SDSPZN, se je udeležencem izobraževanja zahvalila za zares aktivno sodelovanje na predavanjih in na praktičnem usposabljanju v okviru izobraževanja, da so z drugimi udeleženci izobraževanja, s predavatelji in mentorji delili svoje osebne in poklicne izkušnje ob srečanju z neozdravljivo bolnimi, umirajočimi in njihovimi svojci. Zahvalila se je tudi članicam SDSPZN in mentorjem

v učnih bazah za organizacijo in izvedbo izobraževanja ter osebju Zbornice – Zveze za zares odlično sodelovanje in podporo. **Andreja Peternelj**, članica SDSPZN, je poudarila, da so udeleženci izobraževanja s pridobitvijo specialnih znanj postali strokovnjaki na področju paliativne oskrbe, s pridobljenimi znanji bodo pripomogli k širjenju znanja s tega področja v svojih poklicnih okoljih in tudi v laični javnosti ter bodo dragoceni mentorji pri izvajanju izobraževanja za specialna znanja v prihodnje. Udeležence je povabila k so-

delovanju v anketi čez pol leta, v kateri bodo lahko evalvirali aplikacijo svojega znanja v svojih poklicnih okoljih in tudi v zasebnem življenju. Prestavila je tudi rezultate ankete, ki so jo po zaključku izobraževanja izpolnili udeleženci.

V redno razpisanih rokih prvega izobraževanja za specialna znanja s področja paliativne oskrbe za medicinske sestre je opravilo preizkus znanja 12 slušateljev in slušateljic. Štiri slušateljice k izpitu še niso pristopile.

Članice SDSPZN smo kot organizatorji želele pridobiti povratne informacije in oceno izobraževanja s strani udeležencev. Po zaključenem praktičnem usposabljanju in opravljenem teoretičnem in ustnem izpitu so vsi slušatelji prejeli anketni vprašalnik. Vprašalnik je bil razdeljen v tri sklope, in sicer: strokovni vidik, organizacija izobraževanja in organizacija ter izvedba praktičnega usposabljanja. Anketni vprašalnik je bil anonimen. Vrnjenih je bilo 12 anketnih vprašalnikov.

V prvem sklopu, ki je bil namenjen »strokovnemu vidiku«, so slušatelji ocenjevali, ali so bila izpolnjena njihova pričakovanja (91,7 %), ali so bila zajeta vsa področja paliativne oskrbe (91,7 %), ustrezno strokovno usposobljenost predavateljev (100 %), proaktivnost v poteku izobraževanja (91,7 %) in strokovno gradivo (83,3 %). V povprečju so bili slušatelji s strokovnim vidikom izobraževanja zadovoljni v 91,7 odstotka.

Drugi sklop vprašanj je bil namenjen »organizaciji izobraževanja«. Tu so slušatelji ocenjevali zadovoljstvo s časovnim razmikom modulov (100 %), obsegom predavanja v enem modulu (91,7 %), izbiro lokacije in prostorov (100 %) in obveščanju o poteku modulov (100 %). Slušatelji so bili z organizacijo izobraževanja 100-odstotno zadovoljni.

Tretji sklop vprašanj je bil namenjen »organizaciji in izvedbi praktičnega usposabljanja«. Slušatelji so odgovorili, kje so izvajali praktično usposabljanje in ali je le to potekalo neposredno z mentorjem (100 %). Ocenjevali so tudi ustreznost števila ur praktičnega usposabljanja. Več ur si je želela slaba polovica slušateljev (41,7 %). Z organizacijo praktičnega usposabljanja je bilo zadovoljnih 83,3 % in z učno bazo 100 %. Povprečje zadovoljstva z organizacijo in izvedbo praktičnega usposabljanja je bilo 85,4-odstotna.

Videnje organizatorja

Vsekakor smo na podlagi vrnjenih anketnih vprašalnikov in napisanih pohval lahko zadovoljni z izvedbo prvega izobraževanja iz specialnih znanj iz paliativne oskrbe. Sam potek izobraževanja in aktivnost slušateljev je potrdil, da so bili vsi udeleženci za pridobitev teh znanj visoko motivirani. Kar nekaj težav smo imeli s pridobivanjem učnih baz, saj je bil odziv iz potencialnih učnih baz zelo slab. Tudi slušatelji so izrazili potrebo po večji izbiri učnih baz (Onkološki inštitut, socialnovarstvene ustanove). Poudarili in pohvaliti pa je treba učno bazo v UKC Maribor, kjer je praktično usposabljanje opravilo največ slušateljev. Vzroke slabega odziva pripisujemo še vedno dokaj slabo razviti paliativni oskrbi v kliničnih okoljih in tudi majhnemu številu zdravstvenih delavcev (medicinskih sester in zdravnikov), ki imajo dodatna znanja s področja paliativne oskrbe.

Mnenje udeležencek o izobraževanju (Bernarda Rojko): *»Ker sem zaposlena v intenzivni terapiji, sem pred prijavo na izobraževanje imela kar nekaj pomislekov. Pri odločitvi za udeležbo so mi pomagali pogovori z zdravniki v naši enoti in z vodjo izobraževanja Judito Slak. Samo izobraževanje je imelo nekaj organizacijskih pomanjkljivosti, nikakor pa ne vsebinskih. Predavanja so zajela vse vidike paliativne oskrbe, ki lahko pacientom resnično izboljšajo kakovost življenja. Čeprav sem že občutila, da vnašanje znanja v moje delo ne bo enostavno, pa ne mislim obupati in bom vedno poskušala pacientom čim bolj olajšati njihovo trpljenje v zadnjih dneh življenja. Izobraževanje mi ni dalo samo novih znanj na poklicnem področju, ampak tudi dodano vrednost mojemu osebnemu življenju. Zato hvala vsem, ki ste z nami delili svoje znanje in izkušnje.«*

Članice SDSPZN pri Zbornici – Zvezi smo prepričane, da nam bodo vse pripombe in komentarji pomagali izboljšati organizacijo naslednjega izobraževanja, ki ga načrtujemo jeseni 2019.

Potrdilo o specialnih znanjih iz paliativne oskrbe je prejelo 13 medicinskih sester in dipl. zdravstvenik. Slavnostno podelitev smo zaključili ob pogostitvi in ob prijetnem druženju.

Izobraževanje za inštruktorje manchestrskega triažnega sistema

Snežana Knežević, Sebastijan Hajnšek,
Črt Starc

Simbol #WeStandTogether
(Fotografija: S. Hajnšek)

V decembru 2018 smo avtorji članka opravili tečaj za inštruktorje manchestrskega triažnega sistema (MTS) v Manchesteru v Združenem kraljestvu. Kot dolgoletni izvajalci triaže na treh največjih in najbolj obremenjenih urgencah v Sloveniji smo se tečaja udeležili na povabilo slovenskih inštruktorjev MTS, ki v okviru Zbornice – Zveze, Sekcije MS in ZT v urgenci izvajajo tečaje MTS. Inštruktorski tečaj MTS organizira ALSG (Advance Life Support Group) Manchester, ki je neprofitna organizacija in se ukvarja z implementacijo in izobraževanjem medicinskih sester, zdravnikov in drugega osebja v urgentni dejavnosti.

Nekaj o mestu

Manchester spada v širšo istoimensko regijo Greater Manchester v severozahodni Angliji. Mesto ima približno pol milijona prebivalcev, v širšem velemestnem območju, ki je eno od največjih v Združenem kraljestvu, pa po ocenah živi 2,5 milijona ljudi (Wikipedija, 2018).

Manchester je bil ob koncu 17. stoletja majhno mestece z nizkim številom prebivalstva. Eksplozivna rast mesta se je začela med industrijsko revolucijo z razvojem proizvodnje tekstila. Manchester tako velja za prvo industrializirano mesto na svetu (Wikipedija, 2018). Simbol mesta je čebela, ki predstavlja industrijsko revolucijo in simbolizira prebivalce Manchestra kot "worker bee" oz. v prevodu delovna čebela. Maja 2017, po terorističnem bombnem napadu, pa je čebela postala simbol enotnosti prebivalstva proti nasilju in terorizmu.

Kaj je triaža?

Triaža je proces, ki se pri obravnavi pacientov v urgentnih ambulantah v svetu uporablja že dolgo, najbolj intenzivno pa se je začela razvijati konec 20. stoletja. Kriterij za vrstni red obravnave ni ura prihoda, temveč ogroženost oz. prizadetost pacienta. Triaža je postopek zmanjševanja kliničnega tveganja za paciente v primerih, ko zaradi velikega števila pacientov zdravstveno osebje ne zmore sprotne obravnave vseh pacientov. Namen triaže je pravilna in pravočasna oskrba pacientov glede na težave, zaradi katerih prihajajo (MacKway-Jones, Marsden, Windle, 2014).

MTS (angl. Manchester triage system) je nacionalni triažni sistem v Združenem kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske že od leta 2001. Razvila ga je manchesterška triažna skupina, ki so jo sestavljali zdravniki in medicinske sestre iz urgentnih oddelkov bolnišnic v Manchesteru. Oblikovali so lestvico petih triažnih kategorij, ki se ločijo po barvi, imenu in številki ter določenem idealnem najdaljšem času do medicinske obravnave (Rajapakse, 2015). Model temelji na »glavni težavi«, ki se identificira iz kratke anamneze sedanje bolezni ali poškodbe. Triažne odločitve temeljijo na opazovanju splošnega stanja pacienta, osredotočenju na anamnezo in fizioloških podatkih. Triažo lahko izvajajo samo izkušene medicinske sestre z opravljenim tečajem triaže in obsežnim znanjem iz nujne medicinske pomoči (Department of Health and Aging, 2007).

MTS trenutno temelji na uporabi 53 algoritmov, ki zajemajo glavne simptome, zaradi katerih pacienti prihajajo v urgentne ambulante. V Sloveniji se je uvajanje triaže začelo postopno, od leta 2009 do leta 2012, ko se je začelo formalno izobraževanje (Rajapakse, 2015).

Potek izobraževanja

Izobraževanje za inštruktorje manchesterške triaže z naslovom "Train the trainer" je bilo enodnevno in z mednarodno udeležbo. Predstavili so nam začetke urgentne triaže, razširjenost uporabe manchesterške triaže, njeno občutljivost pri zaznavanju različnih simptomov in z dokazi podprte raziskave o njeni uporabnosti. Na predavanjih so bile obravnavane spremembe v nekaterih triažnih algoritmihi, različni diskriminatorji, primeri dobrih praks iz različnih bolnišnic ... Pridobili smo dodatna znanja, kako varno in zanesljivo uporabljati triažne algoritme in kako vključiti ta znanja v naš sistem. Na delavnicah smo imeli možnost, da z udeleženci izmenjamo znanje in izkušnje na primerih uporabe MTS v različnih bolnišničnih okoljih.

V sklopu tečaja smo si v spremstvu Jill Windle ogledali urgentni oddelek bolnišnice Salford Royal Hospital. Jill Windle je ena izmed avtoric, ki so osnovale in napisale knjigo o manchesterški triaži. Urgentni oddelek je razdeljen na več enot. Na enem delu so pacienti, ki pridejo peš na urgenco in jih sprejme administrativni delavec, ki njihove podatke vnese v informacijski sistem, nato triažna medicinska sestra opravi triažo. Njihovo zlato pravilo je, da pacient ne sme biti v triaži več kot 5 minut in ne sme čakati na triažo več kot 20 minut. Na drugem delu urgence so pacienti, ki jih pripeljejo reševalci. Sprejme jih triažna medicinska sestra, ki na podlagi MTS oceni njihovo zdravstveno stanje in določi mesto obravnave. Tretji del je soba za oživiljanje oz. oskrbo najbolj ogroženih pacientov, ki gredo mimo triaže. Otroci so delež

ni istega triažnega postopka, vendar je prostor za njihovo oskrbo ločen od prostora za odrasle. Na urgenci imajo približno 150 zaposlenih medicinskih sester in od tega jih vsaj 80 opravlja triažo. Medicinske sestre krožijo med različnimi enotami urgence, saj lahko le na ta način zagotovijo pokrivanje delovišč v primeru pomanjkanja kadra. Zaposlujejo samo medicinske sestre z minimalno enoletnimi izkušnjami. Kot mnoge urgence se je tudi njihova srečevala s težavo pri sprejemu in »odlivu« pacientov. Pred leti se je to bistveno izboljšalo, ker je država na nacionalni ravni sprejela časovno omejitev pri obravnavi pacientov na urgenci. Omejitev oz. nacionalni standard predpisuje, da mora biti pacient v štirih urah od prihoda na urgenco zaključen (sprejet, odpuščen ali premeščen). Če bolnišnica prekorači to omejitev, jo država denarno kaznuje.

S pridobitvijo naslova inštruktor MTS smo dolžni podajati znanje naprej, pomagati pri razvoju triažnega sistema ter se letno izobraževati in spremljati novosti ter tako posodabljati naš sistem, da bo čim bolj varen za paciente.

Udeleženci tečaja (od leve proti desni): S. Hajnšek, S. Knežević, J. Windle, predavateljica, Č. Starc (Fotografija: S. Hajnšek)

Viri in literatura:

Mackway-Jones, K., Marsden, J. & Windle, J., 2014. *Manchester Triage group: Emergency triage (3rd ed.)*. London: John Wiley & Sons, Ltd.

Department of Health and Ageing, 2007. *Emergency Triage Education Kit*. Canberra: Government Australia.

Rajapakse, R., 2015. *Triaža v urgentnih ambulantah*. *Zdrav Vest*; 84, pp. 259–67.

Wikipedija, https://en.m.wikipedia.org/wiki/Symbols_of_Manchester_dne [19.12.2018].

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ ZA LETO 2018

Strokovno društvo medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Koroške (v nadaljevanju SDMSBZT Koroške) v skladu s Pravilnikom o priznanjih društva in sklepom seje upravnega odbora z dne 4. 10. 2018 objavlja razpis za podelitev priznanj »srebrni znak« in »bronasti znak« posameznici oz. posamezniku ali skupini na področju zdravstvene in babiške nege za leto 2018.

Društvo razpisuje tri »srebrne znake« in pet »bronastih znakov« za dolgoletne vidne prispevke na področju društvenega in strokovnega delovanja v zdravstveni in babiški negi koroške regije. Kandidate za priznanja lahko predlagajo posamezni člani društva, organi in delovna telesa (komisije in odbori) društva v skladu z razpisanimi kriteriji. Predlagani kandidat mora biti član društva vsaj 10 let.

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka:

- večletno uspešno opravljanje poklicnega dela na področju zdravstvene in babiške nege ter oskrbe,
- dolgoletno neprekinjeno aktivno delovanje v društvu in v Zbornici – Zvezi (najmanj 10 let),
- prispevek k večji prepoznavnosti dejavnosti zdravstvene in babiške nege in oskrbe,
- prispevek k humanizaciji odnosov med uporabniki in izvajalci,
- znanstveno in raziskovalno delo.

Kriteriji za podelitev bronastega znaka so:

- večletno uspešno opravljanje poklicnega dela na področju zdravstvene in babiške nege in oskrbe,
- večletno aktivno članstvo v društvu (neprekinjeno najmanj 10 let),

- sodelovanje pri aktivnem vključevanju pacientov in njihovih bližnjih v proces zdravstvene oz. babiške nege ter oskrbe,
- uspešen prenos strokovnega znanja in izkušenj na mlajše kolegice/kolege,
- prispevek h krepitvi in ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov,
- aktivno vključevanje v uvajanje sodobnih strokovnih smernic in izboljšav v vsakdanjo prakso zdravstvene nege in oskrbe,
- zgleden odnos do dela in delovnih sredstev.

Pisni predlog za priznanje mora vsebovati kratek življenjepis predlaganega kandidata, podrobno utemeljitev predloga ter lastnoročni podpis predlagatelja, ki naj priloži tudi svoj elektronski naslov oz. kontaktno telefonsko številko. Komisija za priznanja pri SDMSBZT Koroške bo obravnavala vse predloge za podelitev priznanja, ki bodo prispeli po pošti na naslov: Strokovno društvo medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Koroške, Komisija za priznanja, Splošna bolnišnica Slovenj Gradec, Gosposvetska 1, 2380 Slovenj Gradec, s pripisom Petra Štigl »NE ODPIRAJ – PRIZNANJA ZA LETO 2018.«

Komisija bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in na sedež SDMSBZT Koroške prispeli do vključno 28. 2. 2019. Med predlogi bo imenovala nagrajenke oz. nagrajence za leto 2018. Vloge, ki bodo prispеле po razpisnem datumu, ne bodo upoštewane.

Razpis in podrobnejši opis kriterijev sta v celoti objavljena na spletni strani društva www.dmsbzt-sg.si.

Staranje – izziv prihodnosti

Đurđa Sima,
predsednica DMSBZT Ljubljana

30. novembra 2018 je v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču potekal 19. simpozij društva z mednarodno udeležbo »Staranje – izziv prihodnosti«. Demografske spremembe, ki jih nekateri poimenujejo tudi demografski preplah ali cunami staranja, zahtevajo spremembe na sistemski in mikroravni tako v družbi kot celoti kot tudi na področju zdravstvene nege in oskrbe.

Celostna obravnava starostnikov na vseh ravneh zdravstva predstavlja izziv za strokovnjake in laike, ki se formalno in neformalno srečujejo s težavami starostnikov in to je tema letošnjega 19. strokovnega simpozija Društva medicinskih sester, bobic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana.

Đurđa Sima, predsednica DMSB-ZT Ljubljana je v uvodu poudarila, da so številke več kot zgovorne: projekcije za EU kažejo, da se bo delež starejših od 65 let z 18,2 % v letu 2013 povečal na 28,1 % do leta 2050. Število zelo starih ljudi (torej tistih, ki so starejši od 80 let) naj bi se po napovedih do leta 2050 podvojilo. Staranje prebivalstva zatorej lahko razumemo kot izziv za našo civilizacijo in vložek v našo prihodnost.

Zato bo dolgotrajna oskrba v prihodnosti ključna pri zagotavljanju družbene stabilnosti. Vzpostavljaj-

nje dolgotrajne oskrbe ni več dilema ali ideološko vprašanje, temveč resničnost, ki zahteva jasno definicijo dolgotrajne oskrbe in premišljeno načrtovane aktivnosti, ki bodo dolgoročno zagotavljale vzdržni sistem. Tu pa imajo pomembno vlogo prav medicinske sestre.

Dolgotrajna oskrba ne predstavlja samo novega stebra zavarovanja ali nove oblike pomoči za stare ljudi, temveč presega do zdaj znane vzorce oskrbe in spodbuja iskanje novega sožitja med ljudmi. Pri tem so pomembni medgeneracijski odnosi, na katerih bodo morali temeljiti trendi oskrbe starejših.

Starizem je tisti, ki lahko vodi k manj kakovostni zdravstveni obravnavi starejših pacientov, zato je zavedanje tega problema in obravnavanje te teme v zdravstveni oskrbi ključna za izboljšanje storitev in doseganje optimalnih zdravstvenih izidov starejših pacientov.

Preseči je treba kronološki pogled na starost, ki krepi starižem in povzroča starostno diskriminacijo.

Starizem v zdravstvu se najpogosteje kaže kot zloraba, pootročenje, poniževanje, uporaba ponižujočega govora, medikalizacija, neustrezno zdravljenje pacientov.

Izzivi, s katerimi se že danes sooča zdravstvo, so na eni strani sistemski, kot so skrb za ohranitev dostopnosti do zdravstvenih storitev in storitev dolgotrajne oskrbe ter izboljšanje dolgoročne vzdržnosti sistemov. Na drugi strani pa so v zdravstvu izzivi, ki se dogajajo na mikro ravni, na primer prisotnost starizma in diskriminacije, kar pomembno vpliva na kakovost zdravstvene oskrbe in posledično na zdravstvene izide.

Sistemski dejavnik, ki ohranja starižem v zdravstvenem sistemu, so tudi izobraževalni programi zdravstvenih delavcev, ki so premalo usmerjeni k razbijanju negativnih odnosov do starosti in staranja.

Evropska komisija (2018) ocenjuje, da v trenutni ureditvi dolgotrajne oskrbe v Sloveniji ostaja nejasno, kako bo država povečala stroškovno učinkovitost, dostopnost in kakovost oskrbe, zato je Sloveniji znova izdala priporočilo za izvedbo reforme na področju DO za leti 2018 in 2019.

Sedanjo, sicer dobro organizirano mrežo patronažne dejavnosti v Sloveniji bi bilo treba ustrezno okrepiti, opolnomočiti, ji dati avtonomijo pri odkrivanju odstopanj in jo sistematično vključiti v obravnavo problematike starejših oseb v domačem okolju.

Tako medicinske sestre v patronažnem varstvu pripomorejo, da lahko ljudje daljši čas brez večjih težav (oziroma ob obvladovanju težav) ostanejo v domačem okolju, s čimer posredno pripomorejo tudi k **zmanjševanju bremena izdatkov iz zdravstvene blagajne**. Patronažno varstvo bi lahko v

smislu preventivnega delovanja prispevalo še več, če veljavna zakonodaja starejšim osebam ne bi **omejevala pravice do preventivnega patronažnega obiska**.

Medicinske sestre morajo pri svojem delu uporabljati metode postopka zdravstvene nege pri geriatričnih bolnikih, ki je pomembna iz več razlogov, predvsem pa zaradi tega, ker je nega prilagojena potrebam bolnikov in ni spontana, temveč organizirana in načrtovana ter nadzirana s strani medicinske sestre, ki s tem jamči kakovost nege.

Na koncu pa moramo razmisliti o paliativni negi kot ustreznih negi proti koncu življenja starejših oseb.

Država Slovenija je sprejela številne dokumente, resolucije, strategije in zdaj je čas, da od besed preidemo k dejanjem.

Družbena ureditev naj zagotavlja pogoje, ki bodo omogočali dejavno, zdravo in zadovoljno staranje in medgeneracijsko sožitje ter sodelovanje.

Doc. dr. Simona Hvalič Touzery, predavateljica, Durda Sima, predsednica društva in doc. dr. Radojka Kobentar, članica Uredniškega odbora simpozija (Fotografija: arhiv DMSBZT Ljubljana)

Podelitev priznanj Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana v letu 2018

◆
Peter Koren

Dobitniki priznanj z vodstvom društva
(Fotografija: arhiv DMSBZT Ljubljana)

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Ljubljana letos, že dvajseto leto, podeljuje priznanja društva za aktivno delo v društvu, za dosežke v praksi zdravstvene in babiške nege ter za osebni prispevek k delu in razvoju društva.

Letos je na razpis za priznanja, ki je bil objavljen na spletni strani DMSBZT Ljubljana (<http://www.drustvo-med-sester-lj.si/>) in v glasilu Zbornice – Zveze Utrip prispelo 5 vlog. Komisija za priznanja v sestavi Marija Vidrih, Marina Velepič in Peter Koren je na osnovi kriterijev, ki jih določa Pravilnik o priznanjih DMSBZT Ljubljana, ugotovila, da predlagani kandidati izpolnjujejo razpisne pogoje in so dobitniki priznanj.

Srebrni znak je najvišje priznanje društva, ki ga prejme član društva za dolgoletno aktivno delovanje v društvu, še posebej za aktivno delovanje in sodelovanje pri ohranjanju in razvijanju kulturne in zgodovinske dediščine medicinskih sester in babic, skrbi za kulturno, stanovsko, izobraževalno, raziskovalno, socialno in športno delovanje svojih članov, razvijanje stikov med člani in med društvi ter krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Predstavljamo dobitnike priznanja srebrni znak v letu 2018.

Zuhdija Hajdarević

Zuhdija Hajdarević - Zuki se je rodil v kraju Jezerski v Bosni in Hercegovini. Ko je zaključil srednjo zdravstveno šolo v Bihaću in odslužil vojaški rok, se je leta 1979 zaposlil v Univerzitetnem kliničnem centru (UKC) Ljubljana. Svojo poklicno pot je začel v tedanjem Centru interne intenzivne medicine. Po dveh letih je zamenjal delovno mesto in se zaposlil na Reševalni postaji UKC Ljubljana. Leta 1993 je svoje znanje nadgradil in končal študij na Visoki šoli za zdravstvo in si pridobil naziv višji medicinski tehnik, leta 2006 pa je zaključil še visokošolski študij zdravstvene nege.

Ves ta čas je svoje delo opravljal na Reševalni postaji UKC Ljubljana. Opravljal je delo vodje dispečerske službe, od leta 2004 pa delo vodje reševalne službe, ki ga opravlja še danes. Ob začetku delovanja Sekcije reševalce

v zdravstvu je bil eden izmed njenih prvih članov. Bil je zelo aktiven, pripravil je več predavanj in sodeloval na izobraževanjih, kjer je izobraževal svoje kolege. Takrat je postal tudi inštruktor Sekcije reševalcev v zdravstvu.

V letu 2007 je prejel priznanje s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v mestni občini Ljubljana, ki ga podeljujejo od leta 2002, pomeni pa zahvalo v obliki priznanja ter simbolično dejanje hvaležnosti in pozornosti Mestne občine Ljubljana organizacijam in posameznikom, ki delujejo v sistemu zaščite in reševanja mesta Ljubljane. Znanja in izkušnje si je poleg praktičnega dela na reševalni postaji nabiral skozi množico izobraževanj, kjer je pogosto sodeloval tudi kot predavatelj.

Zuhdija Hajdarevič je že dolgo vrsto let povezan z DMSBZT Ljubljana. Svoj čas namenja spodbujanju kolegov k vključevanju v delo društva. Spodbuja jih k sodelovanju in vključevanju v aktivnosti društva, ki se jih udeležuje tudi sam in v njih sodeluje.

V prostem času se rad sprošča predvsem z vrtnarjenjem, vzgojo orhidej, gobarjenjem in hojo v naravi. Ob vsem naštetem je tudi mož in oče. Zadnji dve leti pa mu največje veselje pomenijo vikendi z vnukom Maksom, ki ga obožuje.

Predlagatelj: Damjan Remškar

Katarina Kočnar

Katarina Kočnar je po rodu in duši Zasavčanka. Osnovno šolo je obiskovala na Izlakah, nadaljevala izobraževanje na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani. Po končanem izobraževanju na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani se je leta 1993 zaposlila v Splošni bolnici Trbovlje na oddelku za pedi-

atrijo. Od leta 1995 je zaposlena v ZD Trbovlje v patronažni službi. Vmes je končala študij na Visoki zdravstveni šoli in si pridobila naziv diplomirane medicinske sestre.

Sodelavke jo cenijo kot strokovno, zanesljivo in natančno. Po besedah njenih varovancev jo odlikujejo srčnost, požrtvovalnost, toplina in zmožnost empatije. Vodi materinsko šolo in po porodu skrbi za matere in novorojenčke. Ob daljši odsotnosti predhodne pomočnice direktorja za zdravstveno nego v ZD Trbovlje jo je Katarina tudi uspešno in odgovorno nadomeščala.

Je žena in mati trem otrokom. Veliko ji pomeni skladno družinsko življenje, zato vsak prosti trenutek preživijo skupaj. Aktivna je tudi v čebelarstvu in pridelavi medu. Poleg strokovnega izobraževanja s področja zdravstvene nege se izobražuje tudi na področju čebelarstva, predvsem o zdravnih učinkih čebeljih pridelkov. Za svoj notranji mir poskrbi z izleti v naravo, hojo v hribe in delom v zidnici.

Katarina Kočnar je članica DMSBZT Ljubljana že od prve zaposlitve. Od leta 2011 je aktivna na podružnici Zasavje. Aktivno sodeluje pri organizaciji simpozijev, kliničnih večerov, organizaciji in izvedbi izobraževalnih in gibalno športnih aktivnosti. Je koordinatorica pri najemu sejne sobe, ki je potrebna za izvedbo predavanj našega društva v ZD Trbovlje. Vedno priskoči na pomoč pri vseh aktivnostih. Od leta 2017 je tudi članica Upravnega odbora DMSBZT Ljubljana. S svojo predanostjo in optimizmom sodeluje pri širjenju prepoznavnosti društva v delovnem okolju in širše ter pri ohranjanju in širitvi članstva ljubljanskega društva v Zasavje.

Predlagatelj: mag. Boža Pirkovič, predstavnica za podružnico Zasavje

Maruša Marija Miloradović

Marijo Marušo Miloradović prepoznavamo kot medicinsko sestro, ki je s svojim delom, dejanji in izjavami poklic zdravstvene nege uvrščala med enakovredne in nepogrešljive segmente razvoja zdravstvenega varstva in zdravstvene oskrbe skozi več desetletij svoje aktivne poklicne poti.

Rojena Domžalčanka je srednjo zdravstveno šolo končala leta 1951 v Ljubljani, nato še višjo šolo leta 1962. Svoje prvo in tudi zadnje delovno mesto je zasedala v ljubljanski regiji, kjer je s svojo neizmerno premočrtnostjo pripomogla k ustvarjanju temeljev stroke. Njeni sodelavci so jo opisovali kot odločno povezovalko za organizacijo in reorganizacijo zdravstvene službe na področju osnovnega zdravstvenega varstva, z uvedbo in organiziranjem zdravstvene nege na domu, zdravstveno-vzgojnimi, pedagoškimi in vzgojno-izobraževalnimi deli. Kot dolgoletna vodilna medicinska sestra je s svojim delom pomembno prispevala k boljšemu organiziranju in razvijanju stroke zdravstvene nege v zunajbolnišnični dejavnosti. Prav delo patronažne medicinske sestre in njen razvoj je predstavljal izziv za delovanje Marije Miloradović v 60., 70. in 80. letih. Njenemu neizčrpnemu ustvarjanju pripisujemo pionirske začetke na področju uvajanja zdravstvene nege bolnika na domu. Na njeno pobudo je bila leta 1958 ustanovljena prva služba strežniške nege na domu v Sloveniji, kot pomoč zdravstvenim delavcem na območju nekdanje občine Moste-Polje v Ljubljani. Sodelovala je pri organizaciji tečajev materinske šole, gospodinjinskih tečajev in tečajev prve pomoči v osnovnih šolah. Aktivno se je vključevala v usposabljanje organizatorjev krvodajalstva in z aktivnim povezovanjem Rdečega križa in krvodajalstva v Sloveniji.

Svojo poklicno pot je razvijala skozi družbeno politično aktivnost, kjer je bila povezana s številnimi organizacijami, delovnimi telesi, komisijami in podobno. Med mnogimi opozarjamo le na nekatere, bila je članica republiškega medicinskega sveta, bila je poslanka Izvršnega sveta SR Slovenije v svetu Višje šole za zdravstvene delavce.

Vsa njena profesionalna pot je bila usmerjena v izgradnjo in krepitev avtonomije poklica medicinske sestre. Poudarjala je pomen vseživljenjskega učenja medicinskih sester in je bila pobudnica uvajanja visokošolskega izobraževalnega programa za medicinske sestre.

Od prvih začetkov svojega dela pa vse do današnjega dne je Marija Miloradović članica DMSBZT Ljubljana. V času od 1964 do 1976 je bila predsednica Zveze društev medicinskih sester Slovenije. Dva mandata je bila članica predsedstva Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije.

V svojem uspešno priznanem strokovnem delu in širšem družbenem okolju je bila odlikovana z redom dela z zlatim vencem, s priznanjem Zveze prijateljev mladine, s priznanjem Skupnosti zdravstvenih delovnih organizacij Slovenije, s priznanjem občinskega odbora RK Ljubljana Moste-Polje, s priznanjem mestnega odbora RK Ljubljana, s priznanjem republiškega odbora RK, z zahvalnico Saveza medicinskih sestara in tehničara Jugoslavije, z zlatim znakom Zveze društev medicinskih sester Slovenije, s priznanjem dr. Jožeta Potrča, s priznanjem za življenjsko delo na področju zdravstvene in babiške nege, ki ga podeljuje Zbornica – Zveza.

Marija Maruša Miloradović je pustila neizbrisen pečat pri razvoju avtonomije poklica medicinskih sester. Vse svoje profesionalne aktivnosti je izvajala v ljubljanski regiji, kjer je pripomogla k uspešni integraciji novih organizacijskih shem v praksi zdravstvene in babiške nege v najširšem pomenu, od občinske, republiške do zvezne organizacije. Njeni obsežno pripravljene pisni prispevki so predstavili delovanje stroke in organizacije v povojnem času, kar lahko današnjim rodovom medicinskih sester predstavlja dragoceno zgodovino.

Predlagateljica: Đurđa Sima, predsednica DMSBZT Ljubljana

Bernarda Mrzelj

Bernarda Mrzelj je stopila na poklicno pot leta 1982 kot dijakinja Srednje zdravstvene šole v Celju. Po končanem šolanju se je zaposlila v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana, v takratnem Centru za intenzivno interno medicino. Leta 1998 je pridobila

strokovni naziv diplomirana medicinska sestra. Svojo poklicno pot je nadaljevala na Očesni kliniki in Ljubljani kot operacijska medicinska sestra, kjer je zaposlena še danes. Zaradi svojih vodstvenih sposobnosti in strokovnega znanja je prevzela delo vodje tima medicinskih sester v operativni dejavnosti, ki ga uspešno opravlja že vrsto let.

Bernarda Mrzelj je dolgoletna članica Zbornice – Zveze in DMSBZT Ljubljana. Na področju oftalmološke zdravstvene nege je kot aktivna članica izvršnega odbora Strokovne sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji v letih od 2004 do 2008 dala svoj prispevek k razvoju stroke na nacionalni ravni. V letih od 2008 do 2016 je bila predsednica prej omenjene strokovne sekcije. V času svojega mandata je bila urednica devetih zbornikov strokovnih srečanj z bogato vsebino. Od leta 2015 je skrbnica dveh nacionalnih protokolov: Dajanje očesnih kapljic in Dajanje očesnih mazil. Je tudi avtorica več navodil, protokolov, strokovnih standardov, postopkov in posegov v zdravstveni negi oftalmološkega bolnika. Aktivno se je udeleževala oftalmoloških kongresov tako doma kot v tujini ter sodelovala v učnih delavnicah na slovenskih oftalmoloških kongresih z mednarodno udeležbo. Priznanje njenemu neprecenljivemu prispevku k razvoju stroke na nacionalni ravni predstavlja tudi priznanje za dosežke na ožjem strokovnem področju, ki ji ga je podelila Zbornica – Zveza, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji.

Bernarda Mrzelj je dolgoletna članica DMSBZT Ljubljana. Kot članica izvršnega odbora in predsednica strokovne sekcije je vrsto let aktivno sodelovala z našim društvom in podpirala njegovo delovanje. Bila je tudi poslanka DMSBZT Ljubljana na skupščinah Zbornice – Zveze, kar kaže na zvesto zastopanje stanovskih vrst.

Bernarda Mrzelj je medicinska sestra, ki s svojim strokovnim znanjem že vrsto let riše pot razvoju stroke zdravstvene nege v oftalmologiji. V času strokovnega delovanja si je pridobila priznanje in ugled v zdravstvenem timu.

Predlagateljici: Tatjana Nendl, dipl. m. s., spec. oft. zn., v. d. glavna medicinska sestra Očesne klinike in Lucija Grudnik, dipl. m. s., nadzorna medicinska sestra očesnih ambulant

Častni član društva

Naziv »častni član društva« prejme oseba, ki ni član društva, je pa s svojim delom pomembno prispevala k uspešnemu delu in razvoju društva.

Dobitnica priznanja častni član društva v letu 2018 je Emilija Erbežnik.

Emilija Erbežnik je od jeseni leta 2015 mentorica likovne skupine, ki deluje pod okriljem DMSBZT Ljubljana. Mentorstvo je prevzela na prošnjo posameznih likovnic. To je bil prelomni čas za likovno skupino, ki jo je s svojo potrpežljivostjo in toplino uspešno popeljala naprej. Senzibilna, prizanesljiva in z velikim spoštovanjem do medicinskih sester je prišla za svinčnik, čopič, barve in začela učiti in usmerjati. Ves čas jih spodbuja in pogosto zna pohvaliti na svoj pristrčen način, ki je pravi balzam in obenem zagon za ustvarjanje po naporni službi. Izjemno dobro so se likovnice ujele in začutile na prvi likovni koloniji v Idriji. Prav tam je likovna skupina imela prvo razstavo pod njenim mentorstvom. Nadaljevali so na Rači, dvakrat so razstavljali v NUK-u, Salusu, Zdravniški zbornici, tradicionalno v UKC Ljubljana ob mednarodnem dnevu medicinskih sester in še drugje. Njeno oko natančno spremlja postavitve razstav.

Emilija vedno s ponosom predstavlja medicinske sestre in svojo likovno skupino. Občasno poskrbi tudi za kulturno prireditev na razstavah z glasbenim vložkom družinskega pevskega tria, katerega članica je. Odraščala je v družini, kjer so z bratoma in sestro veliko prepevali. Poleg petja v družinskem triu poje še v dveh zborih, s katerima je zbrala več kot 700 nastopov po celem svetu. Za dolgoletno udejstvovanje v MePZ invalidov Vrhnika je letos prejela nacionalno priznanje Andragoškega centra Slovenije. Za Emilijo je težko reči, ali je slikarka, pevka, vrtnarka, šivilja, aranžerka ... najbolj je prepoznavna kot slikarka. Sodelovala je na več kot 200 skupinskih razstavah in imela več kot 60 samostojnih razstav. Največ ustvarja v akvarelni tehniki, slika tudi v olju, akrilu in kipari. Njen osnutek za Cankarjeve črtice je zmagal in bil nagrajen na natečaju Vrhniški spominek.

Emilija ne spodbuja samo k likovnemu izražanju, temveč k izražanju ustvarjalnosti nasploh, pa naj bo to skozi pripravo različnih aranžmajev, voščilnic ali pa samo kot spodbuda k razvijanju lastne slogovne posebnosti. Pri tem zna potrpežljivo usmerjati, nežno popraviti in počasi, vendar vztrajno, pripraviti na ustvarjanje vse boljših izdelkov. Je oseba, ki prenaša znanje z veliko predanostjo, ima vedno čas in ji je mar za soljudi.

Emilija Erbežnik prejme naziv **častni član** DMSBZT Ljubljana za njen pomembni prispevek k razvoju likovne dejavnosti pri našem društvu. Pod njenim mentorstvom so likovnice izjemno napredovale in postale umetnice, katerih kakovost je širše prepoznana.

Predlagatelj: Likovna skupina DMSBZT Ljubljana

Zapisala: Nada Sirmik

Srečanje vodstva DMSBZT Ljubljana in članic izvršnega odbora sekcije upokojenih medicinskih sester

Marija Filipič

Utrinek s srečanja, med nagovorom
predsednice društva, Đurde Sima
(Fotografija: arhiv DMSBZT Ljubljana)

Srečanje, ki smo ga pripravili 10. decembra 2018, je bilo namenjeno počastitvi osebnega praznika povabljenih gostij in predstavitvi vsake posameznice od njenih začetkov šolanja do nastopa strokovne prakse, nadaljevanja poklicne poti, njihovo strokovno, teoretično in praktično usposabljanje in njihova osebna rast vse do danes.

Prijetno je obupati spomine iz preteklih časov, iz našega aktivnega obdobja, lepo se je spominjati lepih izkušenj in lepih dogodkov. A kaj, ko pa ni bilo vedno vse lepo. Naše jubilatke so doživljale tudi težke preizkušnje, težka doživetja, doživljale so huda obdobja, ki jih je narekovala tudi politična usmerjenost države. Svoje začetno delo so opravljale v preprostih, celo nemogočih razmerah. Glede organizacije zdravstvene

nege so bile prepuščene same sebi. Le redke posameznice so bile ustrezno izobražene in so same izbirale svoje pomočnice, ki so jih morale najprej preizkusiti, ustrezno izobraziti in priučiti v praktičnem delu. Morale so biti pozorne, odgovorne in strokovne. Danes so vse že upokojene in še vedno zelo aktivne: v našem društvu, v lokalnih društvih, kjer živijo, pa tudi v družinskih okoljih. Izpovedi so bile zelo čustvene, bogate, vesele, pa tudi žalostne. Vse pa so bile istega mnenja: če bi danes izbirale poklicno pot, bi izbrale enako.

Druženje je bilo čudovito, gotovo nepozabno. Očitno je, kako je pomembno, da se tudi v zdravstveni negi medgeneracijsko povežemo, saj bogate izkušnje iz preteklosti lahko koristno obogatijo izkušnje v sedanosti.

Ker smo v prednovoletnem času, smo si prijazno izmenjali voščila in najlepše želje za prihodnje leto. Prepričane smo, kako zelo potrebujemo še več podobnih dogodkov, ko nismo obremenjeni z napornimi dnevnimi obveznostmi in se lahko v miru in brez stresnega preganjanja posvetimo sebi in kolegicam s pozitivnim druženjem.

Spoštovane članice in člani DMSBZT Ljubljana,
vabimo vas na delavnico

NEGA OBRAZA ZA OHRANJANJE ZDRAVE, MLADOSTNE KOŽE.

Srečanje bo v prostorih DMSBZT Ljubljana na Poljanski ul.
14 v Ljubljani 30. 1. 2019 z začetkom ob 16.30.

Delavnico vodi Saša Aleksandra Danilova, energijska terapevtka in kozmetičarka.

V poplavi kozmetičnih izdelkov za nego kože, ki večinoma obljublajo več, kot lahko nudijo, ženske danes zapravljamo čas in denar v upanju, da bomo našle primerne izdelke zase.

- Na delavnici se bomo naučile, kako s preprostimi masažnimi tehnikami izboljšamo čvrstost in omilimo staranje kože ter podrobno pregledale, kateri izdelki so primerni za nas.
- Naredile si bomo temeljito nego obraza, ki je osnova za zdrav, negovan videz in obvezen tedenski ritual, če uporabljamo ličila.
- Naučile se bomo akupresure in vakuumske tehnike za naraven lifting obraza, izjemno učinkovitega in varnega načina pomlajevanja kože kar doma in brez stroškov.
- Predstavili bomo prijem iz kraniosakralne terapije, ki ga lahko uporabimo za omehčanje obraznih struktur in zategnjenih mišic na obrazu. Pomaga nam tudi pri glavobolih, utrujenih očeh in odpravljanju stresa.

Med sproščanjem pa bomo uživale v zvočni masaži. S seboj prinesite dve mali brisači, skledico za vodo in pridite v udobnih oblačilih.

Vabljeni, da s seboj prinesete svojo kozmetiko, če bi želele, da se preveri, ali je primerna za vas.

Prijave sprejemamo preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana na www.drustvo-med-sester-lj.si do zapolnitve prostih mest (15) in na tel. številko 041 754 695, Irma Kiprijanovič.

Delavnica je namenjena članom DMSBZT Ljubljana in je udeležba zanje **brezplačna**.

Za področje osebnostnega razvoja podpredsednica za interesne dejavnosti pri DMSBZT Ljubljana:
Nada Sirnik

Predsednica DMSBZT Ljubljana:
Đurđa Sima

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov
Ljubljana vabi na zvočno sprostitiv in psihofizično
regeneracijo s

POJOČIMI TIBETANSKIMI SKLEDAMI IN DRUGIMI GLASBILI

v prostorih DMSBZT Ljubljana na Poljanski ul. 14,
Ljubljana.

Zvočno regeneracijo bo izvajala medicinska sestra
Yania Lesar.

Tibetanske zvočne sklede so mali gongi, ki izjemno hitro in močno sproščajo psihofizične blokade, vplivajo na uravnotežanje čustev, odpravljanje strahu, tesnobe, jeze in depresivna stanja. Sposobnost imunskega odziva se poveča in vpliva na hitrejšo regeneracijo tkiv, na primer po bolezni ali poškodbah. Poveča se občutek, da smo povezani sami s seboj, saj začutimo notranji mir in pojavi se močnejša želja po ustvarjanju.

Delavnice bodo potekale od **17. do 18.30**, in sicer:

- 28. januarja,
- 18. februarja,
- 13. marca (izjemoma sreda),
- 15. aprila,
- 20. maja in
- 10. junija.

Prijave sprejemamo preko e-prijavnice na spletni strani društva <http://www.drustvo-med-sester-lj.si> do zasedbe prostih mest (15) ali na številki 041 754 695, Irma Kiprijanovič.

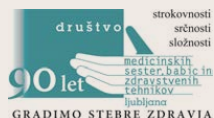
Prispevek udeleženke/ca znaša 10 €.

Za udobnejše počutje s seboj prinesite odejo, podloge imamo na društvu.

Za komplementarno in naravno zdravilstvo v zdravstveni negi pri DMSBZT Ljubljana:
Nada Sirnik

Predsednica DMSBZT Ljubljana:
Đurđa Sima

Spoštovane članice in člani DMSBZT Ljubljana,

vabimo vas na

ples za vsakogar

ZAPLEŠITE Z NAMI

Srečanja bodo potekala ob ponedeljkih ob 19. uri v prostorih DMSBZT Ljubljana na Poljanski ul. 14 v Ljubljani.

Začnemo 28. januarja 2019.

Plesne vaje bo vodila koreografinja Maja Švajger.

»Ples starosti ne pozna, zapleše vsak lahko, ki glasbo, ritem rad ima. V copatih, čevlji ali bos, migaj, pa boš vsemu kos. Zato zapleši z nami in telo predrami, ritem ohrani in naj te nič ne ustavi.«

Skupaj bomo spoznali enostavne in lahke korake latinskoameriških plesov, sirtakija, kavbojske polke, flamenka, passo dobla ...

Prijave sprejemamo preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana na www.drustvo-med-sester-lj.si do zapolnitve prostih mest (10) ali na telefonski številki: 041 754 695, Irma Kiprijanović.

Dejavnost je namenjena članom DMSBZT Ljubljana in je zanje **brezplačna**.

Dodatne informacije na telefonski številki 031 329 360 Nada Sirnink.

Za področje osebnostnega razvoja
podpredsednica za interesne
dejavnosti pri DMSBZT Ljubljana:
Nada Sirnink

Predsednica DMSBZT Ljubljana:
Đurđa Sima

Sekcija upokojenih medicinskih sester pri DMSBZT Ljubljana

**15. januarja 2019 vabi na
SPOZNAVANJE LJUBLJANSKIH
ZNAMENITOSTI IN STROKOVNO
SREČANJE.**

Zbrali se bomo ob 9.30 na Hrvatskem trgu v Ljubljani pri spomeniku žrtvam 1. svetovne vojne in začeli prvi del našega srečanja s sprehodom do sedeža društva na Poljanski cesti 14. Med potjo bomo spoznavali dela Helene Vurnik, Jožeta Plečnika, Maksa Fabianija in zgodovino tega dela Ljubljane.

V prostorih društva bo nato potekal strokovni del »Abeceda o HUMANIH PAPILOMA VIRUSIH«. Okoli 13 tipov HPV hujše ogroža človekovo zdravje, predvsem tipa 16 in 18. So zelo kužni in se prenašajo z neposrednim stikom. Okužena oseba običajno nima težav, zato lahko nevede širi okužbo. Prva okužba je najpogostejša pri mladostnikih in mlajših odraslih od 15 do 25 let. **Kakšna je povezava med okužbo s HPV in rakom materničnega vratu in drugimi raki, ki so v porastu? Ali je mogoče okužbo preprečiti? Kako? Kako učinkovito je cepljenje?**

Z nami bo predavateljica Fani ČEH, viš. med. ses., univ. dipl. org., učiteljica, svetnica, članica Zveze slovenskih društev za boj proti raku.

Prispevek je 5 €.

Prijave sprejema Olga Koblar na tel. št. 031 495 456 10. januarja 2019 med 16.00 in 18.00. Število mest je omejeno (35). Možna predčasna prijava pri Irmi Kiprijanović na tel. št. 041 754 695 od 9.00 do 15.00.

Predsednica Sekcije upokojenih medicinskih sester pri DMSBZT Ljubljana:
Marija Olga Koblar

Predsednica DMSBZT Ljubljana:
Đurđa Sima

Spoštovane članice in člani DMSBZT Ljubljana,
vabimo vas na ustvarjalno delavnico z naslovom:

**KAKO SI POMAGAMO Z
RASTLINAMI, KI RASTEJO OKOLI
NAS.**

**Delavnica bo potekala v prostorih
DMSBZT Ljubljana na Poljanski ul. 14
v Ljubljani**

20. 2. 2019 z začetkom ob 16.30.

Delavnico bo vodila ljubiteljica zelišč
Ketty Zonta.

Na vrtu, na okenski polici, na balkonu, ob poteh, na travnikih in v gozdovih rastejo zelišča, drevesa in grmičevje, ki so kot nalašč za dobro počutje in privlačen videz. Razvajanja z domačim programom se lahko lotite kadarkoli, predvsem je zabavno, ne zahteva veliko časa in truda.

- Predstavili bomo, kako zelišča zbiramo, nabiramo, sušimo, hranimo in predelamo brez posebnih pripomočkov.
- Pripravili bomo svoj oljni zeliščni izvleček in sivkine blazinice za lažji spanec.
- Vsak udeleženec dobi recepte z opisi in seveda izdelke, ki jih bo na delavnici sam izdelal.

Prijave sprejemamo preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana na www.drustvo-med-sester-lj.si do zapolnitve prostih mest (20) ali na telefonski številki 041 754 695, Irma Kiprijanović.

Delavnica je namenjena članom DMSBZT Ljubljana in je zanje udeležba **brezplačna**.

Za druge udeležence osebni prispevek znaša **10 €**.

Dodatne informacije na telefonski številki 031 329 360, Nada Sirnink.

Za področje osebnostnega razvoja
podpredsednica za interesne
dejavnosti pri DMSBZT Ljubljana:
Nada Sirnink

Predsednica DMSBZT Ljubljana:
Đurđa Sima

društvo
medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov
Novo mesto

Srebrni znaki DMSBZT Novo mesto

Marjeta Berkopec

*Imej srce, ki se nikoli ne
ohladi, karakter, ki nikoli ne
obupa in dotik, ki nikoli ne
boli. (Charles Dickens)*

Sredi decembra smo na
prednovoletnem druženju DMSBZT
Novo mesto podelili najvišja
društvena priznanja. Srebrni znak
za leto 2018 so prejele:

Antonija Gazvoda

V želji pomagati ljudem in skrbeti zanje se je Antonija Gazvoda vpisala na Srednjo zdravstveno in kemijsko šolo v Novem mestu in jo leta 1988 zaključila z odliko. Po opravljenem strokovnem izpitu se je takoj zaposlila v Splošni bolnišnici Novo mesto, najprej na gastroenterološkem in nato na kardiološkem odseku internega oddelka, kjer dela še danes. Ob delu je nadaljevala študij na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani, kjer je leta 2001 diplomirala ter si pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Že nekaj let je odgovorna medicinska sestra enote za kardiološko funkcionalno diagnostiko. Svoje delo opravlja resno, visoko strokovno in z veliko mero odgovornosti.

Od začetka svoje kariere je članica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto in v društvu aktivno sodeluje, predvsem na področju izobraževanja. Večkrat je sodelovala pri pripravi seminarjev na temo kardiologije in kardiološke funkcionalne diagnostike. Že dva mandata je aktivna članica IO Sekcije medicinskih sester v kardiologiji in angiologiji. Aktivno sodeluje pri pripravi strokovnih srečanj in delavnic, kjer je tudi sama aktivna predavateljica. Sodeluje z Društvom za srce Dolenjske in se tudi sama udeležuje pohodov za srce. Kar nekaj let je sodelovala s prostovoljci, ki delujejo v bolnišnici. Ves čas se strokovno izobražuje na internih strokovnih izobraževanjih, v okviru društva ter sekcije na področju kardiologije. Aktivno je sodelovala pri pripravi strokovnih standardov in normativov na področju kardiologije. S svojim strokovnim znanjem in izkušnjami je vedno pripravljena pomagati kolegicam, jim posredovati nova znanja in jih usmerjati pri delu z bolniki. Pri obravnavi kardioloških pacientov je potrebno veliko zdravstveno-vzgojnega delovanja, saj morajo pacienti velikokrat spremeniti svoj življenjski slog, način prehranjevanja, gibanja. Antonija je resnično prava oseba na tem mestu, saj je po duši športnica, zagovarja zdrav način življenja, zato je pacientom primer dobre prakse. V prostem času rada kolesari, teče in se velikokrat poda na Gorjance, pod katerimi je doma.

Je mentorica dijakom in študentom. Svoje znanje in izkušnje z veseljem deli in mlade pripravlja na poklic za delo z bolniki. Antonija je medicinska sestra z dušo in srcem. Vedno zna prisluhniti ljudem in jim ustreči v drobnih malenkostih. Spodbuja in hrabri jih z lepo besedo, ki jo vedno najde za vsakogar. Hkrati je nepogrešljiva sodelavka, saj ji ni nikoli nič pretežko in vse naloge sprejme z veseljem. Nikoli ne zna reči ne, pa naj bo to pacientom ali pa sodelavcem, kadar potrebujejo pomoč. S svojim delom je veliko prispevala h kakovosti dela na področju zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Novo mesto in v DMSBZT Novo mesto. Spoštujemo jo kot osebo, ki je vestna, natančna, prilagodljiva, dovezetna za nove izzive in vedno dostopna za vse ljudi. Njen smeh in pozitivno razmišljanje ustvarjata dobre medsebojne odnose v timu. Z vsemi temi vrednotami je uspela na svojem delovnem področju, v svojem delovnem in širšem okolju.

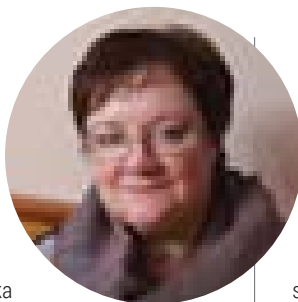
Mira Jerič

Mira Jerič je leta 1983 končala študij na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani in se zaposlila v SB Novo mesto na kardiološkem odseku internega oddelka. Od januarja 1988 do januarja 1998 je opravljala dela odgovorne medicinske sestre enote intenzivnega oddelka internega oddelka. S področja intenzivne interne medicine se je veliko izobraževala ter se dodatno usposabljala za področje umetne ventilacije. Udeležila se je tudi izobraževanja za mentorje in bila mentorica pripravnikom. Eno leto je bila predsednica Sindikata zdravstva in socialnega varstva v SB Novo mesto. Nemiren duh jo je stalno gnal po nečem novem. Leta 1998 se je javila na mesto glavne medicinske sestre negovalnega oddelka v DSO Novo mesto in delo opravljala eno leto, nato pa postala glavna medicinska sestra na stanovanjskem oddelku vse do leta 2013, ko je prevzela vodenje obeh oddelkov. Kot vodja službe stanovanjskega in negovalnega dela v DSO dela še danes. Kljub bogatim izkušnjam iz bolnišnice se je dodatno izobraževala s področja gerontologije, demence, komunikacije in vodenja. Vse pridobljeno znanje je prenašala naprej na svoje sodelavce in si ves čas prizadeva za kakovostno in varno gerontološko zdravstveno nego v ustanovi, kjer dela. Da bi bile strokovne vsebine dostopne čim večjemu številu zaposlenih, skrbi za organizacijo internih izobraževanj.

Leta 2008 so v DSO kot prvi socialnovarstveni zavod uvedli referenčno nego na oddelku oseb z demenco. Mira je bila zadolžena za reorganizacijo oddelka in za predstavitev sprememb svojcem. Uvedene spremembe je predstavila na dveh predavanjih, ki jih je organiziralo podjetje FIRIS (podjetje, ki skrbi za izobraževanje zaposlenih v socialnem varstvu). Kot strokovna sodelavka je leta 2013 sodelovala pri projektu »Pridobitev novega prostora in opreme za gospodinjiski kotichek na oddelku oseb z demenco«. Je mentorica dijakom in študentom zdravstvene nege in skrbi tudi za organizacijo klinične prakse v ustanovi.

Od začetka poklicne kariere deluje v DMSBZT Novo mesto, v tem mandatu tudi v IO društva. Leta 2011 je na društvenem seminarju s sodelavkami predstavila pomen zdravstvene nege in oskrbe v DSO Novo mesto. Potreba po širšem in novem znanju jo je spodbudila, da se je znova odločila sesti v šolske klopi in končuje visokošolski študij na Fakulteti za zdravstvene vede Novo mesto.

Mira Jerič je skromna in se nikoli ne izpostavlja. Je nepogrešljiva sodelavka. Pri svojem delu je zelo prizadевна, ima visoka etična in moralna načela, ki se kažejo v odnosu do sodelavcev, stanovalcev in njihovih svojcev. Velik smisel za organizacijo dela ji pomaga premagovati vsakodnevne stresne situacije, s katerimi se srečuje. Svoj poklic jemlje kot poslanstvo, za dobro stroke je v DSO Novo mesto pripravljena narediti veliko več, kot se od nje pričakuje. Je prijateljska in vedno pripravljena pomagati, hkrati pa sodelavcem zanesljiva in trdna opora, ko jo potrebujejo. Vse naloge vestno in odgovorno opravi v dogovorjenem roku. Njen moto je: »Ne delaj ničesar nikomur, kar ne želiš, da delajo drugi tebi ali tvojim bližnjim.«

Danica Simčič

Danica Simčič se je po končani srednji šoli julija 1980 zaposlila v Splošni bolnišnici Novo mesto na ORL oddelku. Zaradi reorganizacije oddelka se je število zaposlenih medicinskih sester zmanjševalo, zato je leta 1996 začela delati na očesnem oddelku, kjer je zaposlena še danes.

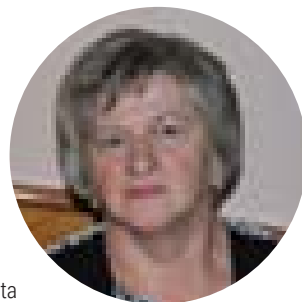
Kljub temu da je imela ogromno znanja s področja otorinolaringologije, ji je bila oftalmologija nova. Sama je večkrat poudarila, da je to »čisto drugi svet«, pa čeprav so oči tako blizu nosa, ušes in grla. Novo področje je sprejela kot izziv in se hitro vpeljala v delo. S širitvijo okulistične ambulantne dejavnosti in novih potreb po kadru se je odločila za delo ambulantne medicinske sestre. Pri delu je odgovorna in natančna. Nikoli se ne skriva za kolektivno odgovornostjo. Ničesar ne pusti nedokončanega, ker ji veliko pomenita red in disciplina. Odlikuje jo visoka stopnja profesionalne komunikacije, vedno želi razčistiti stvari, se zna opravičiti in tudi postaviti zase. Do bolnikov je spoštljiva, jih razume in si zanje vzame čas. Zaveda se, kako pomembno je, da bolnik zapusti ambulanto z natančnimi navodili in napotki za domače okolje ali nadaljnje zdravljenje. Kljub vse večji zahtevnosti bolnikov, ki prihajajo v ambulanto, do vseh ohranja korekten in spoštljiv odnos.

Danica je zelo hitro pridobila vsa dodatna znanja tudi na področju administrativnega dela, ki ga ni malo, od elektronskega naročanja, elektronske registracije do vsega drugega dela, ki ga je treba evidentirati v bolnišnični informacijski sistem.

V skrbi za strokovno rast in napredek se redno udeležuje strokovnih izobraževanj, ki jih organizira DMSBZT Novo mesto, Sekcija MS in ZT v oftalmologiji ter internih strokovnih izobraževanj v bolnišnici.

Tudi sama z veseljem pripravi predavanja s področja oftalmološke zdravstvene nege, ki ji je zelo predana. Leta 2010 je aktivno sodelovala na strokovnem seminarju DMSBZT Novo mesto in se predstavila s predavanjem »Aplikacija kapljic in mazil v oko«. Danica je bila s svojo natančnostjo nepogrešljiva pri urejanju dokumentacije in arhiviranju zdravstvenih kartotek na očesnem oddelku. Vesela, da je medicinskim sestram z delno pomočjo študentk uspelo urediti vso dokumentacijo, je za Dneve Marije Tomšič pripravila predavanje »Urejali smo arhiv« in predstavila opravljeno delo.

Danici poklic medicinske sestre veliko pomeni, prav tako ustanova, v kateri je ves čas zaposlena. Ne moti je dolga pot do službe. Vsak dan se pripelje iz Bele krajine, kjer živi s svojo družino. Sledi potrebam sodobnega časa in sprejema medgeneracijsko razmišljanje svojih otrok. Njeno največje veselje pa sta vnuk in vnukinja, ki jo hranita z močjo in energijo, da je takšna, kot je samo naša Danica.

**Društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Gorenjske**

Slavnostna podelitev najvišjih priznanj društva, srebrni znak in naslov častni član Društva MSBZT Gorenjske v letu 2018

Alenka Bijol, predsednica DMSBZT Gorenjske

Svečanost se je tako kot zadnja leta odvijala v Gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah, in sicer 8. decembra 2018. Najvišja priznanja nagrajujejo strokovni razvoj in dosežke na področju zdravstvene nege in babištva, krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov in sodelavcev na področju oskrbe, ohranjanja in razvijanja profesionalnih in dobrih medsebojnih odnosov med sodelavci v negovalnem in zdravstvenem timu ter pripadnost poklicni skupini.

Letošnji prejemniki priznanj **srebrni znak** so **Branka Horvat, Ida Kapus, Tatjana Jakhel** in **Sanela Pivač**. Prejemnica najvišjega priznanja, naslova **častni član društva** v letu 2018 je **Ivana Hartman**.

Branka Horvat je zaposlena v Splošni bolnišnici Jesenice že devetintrideset let. Svoje prve delovne izkušnje po končani srednji šoli za medicinske sestre je pridobivala na internem endokrinološkem oddelku. Kasneje je zaradi svoje predanosti poklicu, profesionalnosti, odgovornosti in zavzetosti prevzela delo medicinske sestre

v kardiološki ambulanti. Ambulanto je vodil prim. Jernej Markež, dr. med., pionir v razvoju ehokardiologije v slovenskem prostoru. Kmalu je kardiološka ambulanta, tudi z Brankino pomočjo, prerasla v kardiološki laboratorij. Aktivno je sodelovala pri postavitvi prostorov in opreme kardiološke ambulante, ki se je v taki obliki ohranila do leta 2017, ko se je ambulanta preselila v nove prostore s predhodnim preimenovanjem v Enoto za srčno-žilno diagnostiko. Želja po novem znanju, spremembah, izzivih jo je spet popeljala na novo izobraževanje, ko je v želji za boljšim znanjem opravila tudi šolo obremenilnega testiranja v kardiologiji, znanje je nato še dodatno nadgradila s šolanjem opravljanja preiskave v timu z zdravnikom iz ergospirometrije, udeleževala se je številnih izobraževanj na temo obravnave bolnika v ambulanti za srčno popuščanje in žilnih bolezni. Z delom v enoti za srčno-žilno diagnostiko je pridobila veliko znanja, delovnih spretnosti in hitrega odločanja. S pridobitvijo dodatnih znanj je nadgradila znanje in veščine aplikacije venozne terapije. Dolgoletna zavzetost za delo v bolnišnici, ki ji je predana le

Od leve proti desni: Sanela Pivač, Branka Horvat, Ida Kapus, Tatjana Jakhel, Ivana Hartman, Alenka Bijol, Zorica Panič, Nina Trifoni, Monika Ažman
(Fotografija: Jaka Valjavec)

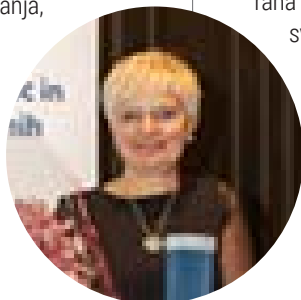
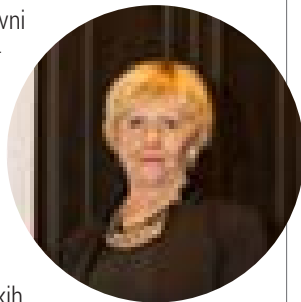
nekaj mesecev manj kot 40 let, je bila lani obeležena tudi s priznanjem za najprizadenejšo medicinsko sestro. V bolnišnici je aktivna na različnih področjih, je mentorica dijakom in študentom. S svojo strokovnostjo in »dobroto« želi, da bi bil pacientu obisk v bolnišnici prijeten in bi tako lažje prenesel preiskave in začrtano zdravljenje. Vse to nakazuje na to, da je Branka močan in nepogrešljiv člen kardiološkega tima, saj se njeno znanje pozna na vsakem koraku. Je izredno timsko naravnana in med sodelavci velja za natančno in vestno medicinsko sestro.

Predlagatelj: Članice Kolegija zdravstvene nege in oskrbe Splošne bolnišnice Jesenice

Ida Kapus se je po končani osnovni šoli vpisala na srednjo zdravstveno šolo na Jesenicah. Leta 1979 je pridobila strokovni naziv srednje medicinske sestre in istega leta se je zaposlila na Univerzitetni kliniki za pljučne bolezni in alergijo Golnik, kjer dela še danes. Dobrih 30 let je delo opravljala na različnih bolniških oddelkih klinike. Med drugim je delovala na oddelku infekcije, na bolniškem oddelku 200 in 600. Na akutnih oddelkih je bila tudi mentorica novim sodelavcem in pripravnikom. Pridobila je naziv srednje medicinske sestre s specialnimi znanji. Leta 2010 je bila razporejena na delovno mesto medicinske sestre koordinatorke v Pulmološko-alergološki ambulanti Klinike Golnik, kjer je raznoliko in odgovorno delo opravljala strokovno brezhibno in odlično več kot 8 let. Aktivno sodeluje v krožku za informiranje in daje koristne predloge za izboljšavo delovnih procesov. Občasno se je zelo uspešno vključevala tudi za nadomeščanje v službi za naročanje. Skozi vsa ta leta je dokazala, da je medicinska sestra v pravem pomenu besede, saj si pri svojem delu prizadeva za strokovnost, humanost in z bolniki komunicira na profesionalen in sproščen način. Ožji sodelavci Ido poznajo kot toplo in vedno nasmejeno osebo, ki svoj poklic res opravlja z vsem srcem in navdušenjem. Je zelo pozitivna oseba z ogromno energije in smisel za humor širi tako med zaposlene kot paciente. Ni ji težko podaljšati službe in nikoli se ji ni odveč naučiti nekaj novega. Svoje znanje uspešno prenaša tudi na mlajše zaposlene in je nasploh med zaposlenimi na Kliniki Golnik zelo cenjena in spoštovana. V prostem času se posveča športnim aktivnostim, kar jo ohranja vitalno in dinamično. Še večja njena strast so potovanja, kjer si nabere energije za delo.

Predlagatelj: Služba zdravstvene nege in oskrbe, Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik

Tatjana Jakhel je svojo poklicno pot začela z opravljanjem volonterskega dela v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo

Kranj, kjer je v času izobraževanja na srednji šoli za medicinske sestre babice delala z namenom, da ji sodelovala pri 50 porodih v okviru srednješolskega izobraževanja. V omenjeni ustanovi je bila zaposlena leto dni kot medicinska sestra babica in Srednjo šolo za medicinske sestre babice končala z odliko. Želja po znanju jo je peljala naprej in ker v tistih letih še ni bilo možnosti univerzitetnega študija s področja babištva, se je vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani ter se po končanem študiju kot štipendistka zaposlila v Kliniki Golnik. V Kliniki Golnik je zaposlena od leta 1980; od leta 1980 do 1996 kot timska med. sestra na intenzivnem oddelku, oddelku 500 in 100, od leta 1996 do leta 2007 je bila vodilna medicinska sestra bolniškega oddelka 100. Od leta 2007 do 2009 je bila zaposlena kot timska medicinska sestra na bolniškem oddelku 700, od leta 2009 do danes pa kot timska medicinska sestra na negovalnem oddelku. Zaradi želje po znanju je leta 2008 diplomirala na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Posebej se je izobraževala na področju lajšanja simptomov pri bolnikih z neozdravljivo napredovalo kronično boleznijo. V letih 2009 do 2010 je sodelovala v pilotnem projektu Ministrstva za zdravje Izvajanje celostne paliativne oskrbe v ljubljanski, gorenjski in pomurski regiji, intenzivno se je izobraževala s področja paliativne oskrbe ter pridobila specialna znanja. Izpopolnjevala se je tudi na področju koordinatorja odpusta, sodelovala je v randomizirani klinični raziskavi Koordinator odpusta. Je članica krožka kakovosti za preprečevanje razjede zaradi pritiska v Kliniki Golnik. Je zgled dobre komunikacije tako z bolniki in njihovimi svojci kot tudi s sodelavci. Dolga leta je mentorica študentom, pripravnikom in novozaposlenim. Več mandatov je bila v izvršnem odboru Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v onkologiji pri Zbornici – Zvezi in več mandatov v izvršnem odboru Društva MSBZT Gorenjske, v letih 2009 do 2013 je bila podpredsednica za področje izobraževanja v društvu. Tatjana je medicinska sestra s srcem. Zapisana je zdravstveni negi.

Predlagatelj: Služba zdravstvene nege in oskrbe, Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik

Sanela Pivač je svojo poklicno pot začela v enoti Intenzivne internistične terapije in nadaljevala v Urgentni ambulanti Splošne bolnišnice Jesenice kot diplomirana medicinska sestra. V času svojega poklicnega razvoja v Splošni bolnišnici Jesenice je sodelovala v raznih projektih skupinah. Sodelovala je pri pripravi standardov kakovosti na področju zdravstvene oskrbe življenjsko ogroženega pacienta. Svoje poklicno delo je opravljala z veliko mero zadovoljstva, empatije s poudarkom na kakovosti, varnosti in učinkovitosti. Pri svojem delu je strokov-

na, izkazuje ustrezne sposobnosti in lastnosti za kakovost, varnost in učinkovitost zdravstvene nege in oskrbe. Izkazuje in udejanja timsko delo. Pri svojem delu upošteva potrebe pacientov in jih aktivno vključuje v proces zdravstvene nege in oskrbe. Svoje znanje prenaša in pomaga zaposlenim in bodočim nosilcem zdravstvene nege. Bila je članica izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci. Sodeluje v okviru srečanj Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju. Na Zbornici – Zvezi je članica različnih delovnih skupin. Aktivno deluje tudi v okviru srečanj, konferenc oziroma kongresov v okviru Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN), Evropskega združenja medicinskih sester v izobraževanju in neodvisne evropske organizacije ASPHER, kjer tudi aktivno publicira in krepi vlogo zdravstvene nege. Je aktivna v strokovnem in znanstvenem publiciranju, svoje prispevke objavlja v strokovnih in znanstvenih revijah s področja zdravstvene nege in širše, kar je razvidno iz njene osebne bibliografije. Je notranja presojevalka za izpolnjevanje zahtev ISO standarda in zahtev standarda Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja. Svojo poklicno pot je od leta 2009 nadaljevala na takratni Visoki šoli za zdravstveno nego Jesenice, danes Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin. Kot višja predavateljica na FZAB sodeluje pri izvedbi študijskih predmetov na prvi stopnji študijskega programa Zdravstvena nega. Je mentorica in somentorica diplomskih del. Bila je tudi mentorica študentom na kliničnem usposabljanju v kliničnem okolju. Strokovno vodi razvojne in raziskovalne projekte v slovenskem in mednarodnem prostoru. Od decembra 2017 je vršilka dolžnosti dekanje fakultete. Spremlja številne novosti in izkazuje motiviranost za uvajanje sprememb v zdravstvenem in visokošolskem sistemu. Ob delu je končala podiplomski specialistični študij, smer Splošni management. Zaključila je magistrski študij Zdravstvena nega. Zaključuje doktorski študij na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, smer Javno zdravje, njena doktorska disertacija je povezana z izobraževanjem osnovnošolcev tretje triade o temeljnih postopkih oživljanja z uporabo avtomatskega zunanega defibrilatorja za ustrezno ukrepanje ob nenadnem srčnem zastoju. Njene osebne karakteristike so avtonomnost, umirjenost, srčnost, prijaznost in zrelost.

Predlagatelj: sodelavci Fakultete za zdravstvo Angele Boškin

Ivana Hartman, prejemnica naslova častna članica društva za leto 2018 je članica društva od leta 1977. Šolo za medicinske sestre babilce je zaključila 1972. leta in se zaposlila v Zdravstvenem domu Škofja Loka na delovnem mestu patronažne medicinske sestre. Ob delu je nadaljevala šolanje na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, kjer je diplomirala 1978. Kot prva vodja pa-

tronažne službe je orala ledino avtonomije na področju patronaže kot samostojne enote zdravstvenega doma v Škofji Loki. Šest let je bila vodja strokovnega kolegija patronažne službe takratnega Osnovnega zdravstva Gorenjske in osem let njegovega sveta zavoda. S svojim delom je pomembno prispevala k uspešnemu delu na strokovnem področju in promovirala stroko zdravstvene in babilške nege in oskrbe tudi v splošni javnosti – s promocijo zdravja v oddajah Radia Sora, objavljala članke z zdravstveno vsebino v lokalnem časopisu Loški utrip, ki so bili vezani na dneve zdravja in na posamezne preventivne akcije. V okviru organizacije Rdečega križa v Škofji Loki je predavala učencem osnovne šole o zdravem načinu življenja. 24 let pa je vodila tudi materinsko šolo. Ivana Hartman je bila medicinska sestra, ki je svojo pripadnost stroki izkazovala tudi s svojim dolgoletnim aktivnim delovanjem v društvu in Zbornici – Zvezi. Ko je bil sedež društva v Škofji Loki, je bila Ivana najprej tajnica društva – od 1977 do 1979 leta. Čez 14 let pa je bila izvoljena za predsednico društva in to delo uspešno opravljala 11 let, do leta 2002. Nato pa je še 10 let nadaljevala z delom pri društvu, do leta 2012, kot članica izvršnega odbora, zadolžena pa je bila tudi za organizacijo društvenih izletov.

Leta 1988 je sprejela srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije za uresničevanje delavskih interesov v osnovni organizaciji sindikata. V letu 2012 pa so jo vpisali na seznam prejemnikov zlatega znaka pri Zbornici – Zvezi.

Čeprav je bila vpeta v številne dejavnosti, je znala koordinirati svoje življenje med družino, službo in številnimi funkcijami. Bila je zagovornica poštenih in profesionalnih odnosov med zdravstvenimi delavci in sodelavci ter zaposlenimi v upravni službi zdravstvenega doma ter tako sledila sodobnim tokovom v zdravstveni negi. Kot sindikalni zaupnik je bila glas vseh, ki so jo potrebovali. Nikdar ni zatiskala oči pred morebitnimi nepravilnostmi. Njeni sodelavci pa se je spominjajo kot vedre in prijazne osebe, ki je bila vedno pripravljena na pogovor in sodelovanje in se tudi danes veselijo vseh srečanj z njo.

V času po upokojitvi pa Ivana pravi, da kot članica Društva medicinskih sester, babil in zdravstvenih tehnikov Gorenjske uživa v ugodnostih, ki jih svojim članom ponuja društvo in se ima lepo – tudi v krogu svoje družine in ob branju knjig, ki pogosto zapolnijo njen prosti čas.

Predlagatelj: vodstvo društva s člani izvršnega odbora društva

S svojim znanjem in trudom so omenjeni pomembno prispevali h kakovosti v zdravstveni in babilški negi ter tako sooblikovali zgodovino društva. Slovesnost se je nato nadaljevala v sproščenem vzdušju ob ogledu gledališke igre Polone Vetrih: Ne pozabite na rože. Lahko rečemo, da smo ponosni na prehojeno pot, saj s svojimi dejanji potrjujemo poslanstvo, ki ga opravljamo.

**Društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Gorenjske**

Komunikacijski izzivi v patronažni službi – povezovanje med različnimi ravni zdravstvenega varstva

Adrijana Ilievski

Predavateljica mag. Jožica Ramšak Pajk, prof. zdr. vzg., viš. pred. (Fotografija: Alenka Bijol)

27. novembra je v hotelu Astoria na Bledu v sodelovanju z DMSBZT Gorenjske in Fakulteto za zdravstvo Angele Boškin potekalo klinično popoldne pod naslovom: Komunikacijski izzivi v patronažni službi – povezovanje med različnimi ravni zdravstvenega varstva. Na srečanju je bilo 40 udeležencev različnih področij zdravstvenega varstva.

Predsednica DMSBZT Gorenjske Alenka Bijol je na začetku pozdravila prisotne, nato sta sledili predstavitvi dveh diplomskih del. Diplomantka Fakultete za zdravstvo Angele Boškin Snežana Radić je predstavila diplomsko delo z naslovom »Socialne determinante neenakosti v zdravju: izziv za zdravstveno nego«, diplomantka Marija Korelc pa je predstavila diplomsko delo z naslovom »Zdravstvena nega in podpora staršem otroka s kisikom na domu«.

Sledilo je predavanje mag. Jožice Ramšak Pajk, prof. zdr. vzg., viš. pred. Naslov predavanja je bil »Integriran pristop v patronažnem varstvu in interprofesionalno sodelovanje ter komunikacija«. Sledila je okrogla miza pod naslovom »Komunikacijski izzivi v patronažni službi – povezovanje med različnimi nivoji zdravstvenega varstva«, ki jo je vodila mag. Jožica Ramšak Pajk, prof. zdr. vzg., viš. pred. Poudarki so bili na kakovostni zdravstveni obravnavi, kjer je potrebno sodelovanje vseh zdravstvenih delavcev različnih profilov ter k pacientu/družini usmerjena zdravstvena oskrba. Poudarek je bil tudi na dobri komunikaciji, profesionalizmu in varnosti. Staranje populacije in kronične bolezni zahtevajo celostni pristop, da se ohranja kakovost življenja. Patronažno zdravstveno varstvo se vključuje v vse faze bolezni in okrevanja. Mag. Jožica Ramšak Pajk je poudarila pomen dobrega sodelovanja z zdravniki in drugimi zdravstvenimi delavci še posebej v luči posredovanja in izmenjave informacij v procesu zdravstvene obravnave pacienta. Pomembna je dobra ocena zdravstvenega stanja pacienta, jasno definiranje in z dejstvi predstavljen problem, s katerim se medicinska sestra sreča in ga posreduje drugim službam.

Na okrogli mizi so udeleženci različnih ravni zdravstvenega varstva predstavili dobro prakso in problematiko, s katero se

srečujejo. Prisotni iz sekundarnega zdravstvenega varstva so opozorili na probleme, ki se pojavijo ob odpustu pacienta, predvsem zaradi socialne problematike ter pogostega srečevanja z vedno mlajšo generacijo pacientov z neozdravljivimi boleznimi. Primarna raven zdravstvenega varstva pa je poudarila komunikacijo in povezovanje – kot dobro prakso pri vključevanju koordinatorja odpusta. Pomanjkanje dobre komunikacije in povezovanja – dobre prakse pa pogrešajo v nekaterih ustanovah, kjer se informacije o odpustu ne posredujejo oziroma so zelo slabe.

Na okrogli mizi so bili sprejeti naslednji sklepi: da je za boljše sodelovanje treba pozvati vse ustanove k izboljšanju obveščanja patronažnega zdravstvenega varstva; da se pripravi protokol obveščanja ter način obveščanja med vikendi in prazniki. Predlog prisotnih glede obveščanja med vikendi in prazniki pri porodnicah je bil, da odgovorna medicinska sestra iz določene ustanove pokliče patronažno službo do 12. ure. Udeleženci so opozorili še na en primer dobre prakse, izpostavljanje problematike skupno na rednih mesečnih sestankih, kjer so prisotni predstavniki patronažnega varstva in predstavniki ustanov. Težava, na katero so opozorili na primarni ravni zdravstvenega varstva, je

tudi informatizacija sistemov, predvsem gre za nedelovanje sistemov in pa neenakost informacijskih sistemov ter preglednost in dostopnost podatkov. Pomembno je zagotoviti zgodnjo obravnavo pacienta, da se čim prej aktivno vključi v patronažno zdravstveno varstvo, vključno z družino. Predvsem je to pomembno pri kronično nenalezljivih boleznih in paliativni oskrbi, kjer je pomembno zgodnje vključevanje ter redno obveščanje patronažne službe ob odpustu pacienta.

Pod črto smo zapisali, da je za povezovanje vseh ravni zdravstvenega varstva zelo pomembna dobra komunikacija in da podpiramo taka srečanja z nekaterimi temeljnimi dejstvi, izpostavljenimi problemi, primeri dobre prakse, iz lastnih izkušenj povedanimi ob takih priložnostih.

Utrinki z delavnice
(Fotografija: Tanja Podlipnik)

**Društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Gorenjske**

Ustvarjalno ob izdelovanju adventnih venčkov

◆
Tanja Podlipnik

Mesec november se je na Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske zaključil z izdelovanjem adventnih venčkov v Biotehniškem centru v Naklem.

Pred izdelovanjem adventnih venčkov smo spoznali pomen adventa in uporabe pravih barv sveče ter same dekoracije. Tanja Osrajnik nam je predstavila pravilno izdelavo tradicionalnega adventnega venčka.

Nekatere udeleženke so se z izdelovanjem venčkov srečale prvič, druge so bile pri ustvarjanju že zelo veščice.

Prvi adventni venček, ki smo ga izdelale, je bil namizni adventni venček, na voljo smo imele različne vrste okrasov in sveče različnih barv, tako da je vsaki udeleženki posebej domišljija dopuščala prosto pot. Samo osnovo venčka smo izdelale iz smrekovih vej.

Ko smo prvi adventni venček zaključile, smo se s polno delovno vnemo lotile izdelave drugega venčka. Ta je bil malce drugačen kot prvi, Tanja Očepek nam je ponudila in pokazala različne metode izdelovanja venčkov z drugačnimi materiali, kot so npr. cvetličarska volna, odpadno blago ali kar navadna volna.

Vsaka posameznica je odšla domov z navdušenjem in veseljem, da je letošnji adventni venček, ki bo krasil domove unikaten, saj smo ga izdelale same.

Prednovoletna svečanost društva s podelitvijo najvišjih priznanj in 5. letnim koncertom stanovskega pevskega zbora društva La Vita

Ksenija Pirš,
predsednica DMSBZT Maribor,
Milena Frankič,
predsednica komisije za priznanja

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor je v soboto, 1. decembra, ob 18. uri v Unionski dvorani v Mariboru znova združilo številne članice in člane ter prebivalce mesta Maribor z okolico na prednovoletni svečanosti društva s podelitvijo najvišjih priznanj, naziva častna članica društva in srebrni znak društva.

Prireditev je bila pospremljena z že 5. letnim koncertom stanovskega pevskega zbora društva La Vita z gosti, ki je ob tej priložnosti zasedel mesto med prejemniki srebrnega znaka društva.

Zbrane je v slavnostnem nagovoru pozdravila predsednica društva Ksenija Pirš. Opozorila je na izjemno delovno, zahtevno pa tudi uspešno leto. Med drugim je poudarila, da so zdaj res na preizkušnji vrednote in prepričanja, ko imamo pred seboj pacienta, njegove potrebe in neposredno z njim tudi svoja poklicna pričakovanja, saj je pacient lahko že jutri sleherni med nami, prepričana, da so le poštene možnosti za vse poklicne skupine v zdravstvu, zagovorništvo potreb pacientov, njihovih svojcev in medsebojno spoštovanje pot, ki vodi k ustreznim izidom za vse, predvsem za paciente in zdravo družbo. Da imajo zaposleni v zdravstveni negi, babištvu in oskrbi na delovnih mestih pogosto občutek, da zahteve presegajo resnične možnosti, da se izgublja občutek za količino in razporejanje dela, ko nepredvidene okoliščine postajajo stalnica in se pritisk na zmanjševanje stroškov dela le še povečuje na račun novih in zahtevnejših nalog. Ob tem je osvetlila pomen strokovnosti in varnosti

Skupinska fotografija nagrajencev
(Fotografija: Boštjan Lah)

za paciente in povzela, da pogovori o osebnih in delovnih priložnostih vse tesneje navajajo tudi potrebo po izboljšanju medosebnih odnosov, pripravljenost ljudi in odločevalcev v vseh okoljih, na vseh ravneh, da bodo naredili, kar je prav. Zato v poklicih na področju zdravstvene nege pričakujemo sprejem t. i. kadrovskih standardov in normativov ter poklicnih aktivnosti in kompetenc.

Zbrane je nagovoril tudi državni svetnik za področje zdravstva mag. Peter Požun, predstavnik Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Dejan Doberšek, koordinator strokovnih sekcij pri Zbornici – Zvezi in predsednik zdravniškega društva Maribor prim. asist. dr. Jernej Završnik.

Med glasbenimi gosti so bili dijaki Srednje zdravstvene in kozmetične šole Maribor Tina Krčkovnik in Nejo Žaler, Rosanda Vujica Beharić, solistka, medicinska sestra, zaposlena na Oddelku za očne bolezni UKC Maribor ter instrumentalisti Leon Pokeržnik (trobenta), David Čonč (trobenta), Žan Pečenik (evfonij), Jaka Mastnak (tolkalo).

Regijska priznanja društva **srebrni znak**, ki ga društvo podeljuje za strokovni razvoj in dosežke na področju zdravstvene in babiške nege, krepitve vloge in pomena dela medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov in sodelavcev na področju oskrbe, ohranjanje in razvijanje profesionalnih in dobrih medsebojnih odnosov med sodelavci v negovalnem in zdravstvenem timu ter pripadnost poklicni skupini in poklicno solidarnost so prejeli **Marija Škafar**, **Inge Mesarec** in **članice stanovskega pevskega zbora La Vita**. Naziv častna članica društva je bil podeljen **mag. Bredi Koban**.

Marija Škafar, diplomirana medicinska sestra

s specialnimi znanji, je ves čas svoje poklicne poti pripadna oddelku za interne bolezni nekoč Splošne bolnišnice Maribor danes UKC Maribor. Leta 1987 je začela delati na endokrinološkem oddelku. Takratne razmere so narekovala veliko poglobljenega dela z ljudmi, ki so imeli sladkorno bolezen, zato se je redno strokovno izobraževala doma in v tujini. Leta 1993 je za potrebe izobraževanja sladkornih bolnikov začela delati v diabetološki ambulanti, kjer je skupaj z zdravniki diabetologi pripravila program izobraževanja, ki so ga poimenovali »Šola za sladkorno bolne«. Ustanovitev Šole za sladkorno bolne je poleg strokovnega dela in napredka v diabetologiji in endokrinologiji ena največjih pridobitev Oddelka za endokrinologijo in diabetologijo. Tako organizirane šole za bolnike s sladkorno boleznijo v tistih časih ni imel v Sloveniji nihče. To delo edukatorja opravlja še danes in vključuje ne samo bolnikov s sladkorno boleznijo, pač pa tudi njihove svojce in skrbnike. Leta 1995 se je Marija udeležila tečaja za oskrbo diabetičnega stopala. Delovati je začela v ambulanti za diabetično stopalo z izvajanjem presejalnega testa in oskrbe diabetičnega stopala. Ob vsem izobraževalnem delu se je tudi redno in aktivno udeleževala seminarjev, sekcij, kongresov ter predavanj doma in v tujini in s tem pridobivala nova znanja. Leta 2015 je na FEND (Foundation of European Nurses in Diabetes) tudi aktivno sodelovala. Tri mandatna obdobja je bila članica izvršnega odbora v Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji za štajersko regijo in organizirala številna strokovna srečanja. Oskrba pacientov z glukometri, novi pristopi pri aplikaciji inzulina in skrbno zdravstveno-vzgojno delo so privedli do tega, da je odpadla pot-

reba sladkornih bolnikov po hospitalizaciji. Marija je v vseh letih dela razvila izredne pedagoške sposobnosti, ki jih uporablja pri nesebičnem predajanju znanja o sladkorni bolezni. Nova znanja vedno z velikim elanom vplete v svoje delo in ga deli z vsemi, ki imajo možnost, da se izobražujejo na področju diabetesa in diabetične noge. Sodeluje pri številnih akcijah v sklopu preventivnega in zdravstveno-vzgojnega dela z izvajanjem meritev krvnega sladkorja na terenu. Društvo diabetikov Maribor ji je leta 2006 ob petdesetletnici organiziranega delovanja poklonilo zahvalo za organizirano delovanje in skrb za diabetike.

Nepogrešljiv je njen prispevek pri prepoznavnosti in pomembnosti oskrbe diabetičnega stopala sladkornih bolnikov v kliničnem okolju UKC Maribor in v ambulantno diabetološki dejavnosti ter širše po Sloveniji. Posluš za paciente in sodelavce, strokovno znanje, odgovornost, dobra organizacija dela, profesionalna komunikacija, srčnost, toplina in tudi kolegialnost – to so vrline medicinske sestre Marije Škafar.

Predlagatelj: *Sodelavci Oddelka za endokrinologijo in diabetologijo, Kolegij strokovnih vodij zdravstvene nege Klinike za interno medicino UKC Maribor, Kolegij strokovnih vodij zdravstvene nege UKC Maribor*

Inge Mesarec, magistrica zdravstveno

socialnega managementa, je svojo poklicno pot začela pred 29 leti v Socialno varstvenem zavodu Hrastovec in vse od začetka bila napredna in inovativna ter s predanostjo delu in empatičnim odnosom do stanovalcev stremela h kakovostni zdravstveni negi in oskrbi stanovalcev. Po nekaj letih dela je svoje znanje dodatno nadgradila s specializacijo na področju psihiatrične zdravstvene nege. Aktivno je sodelovala v delovni skupini za pripravo negovalnih diagnoz za področje psihiatrične zdravstvene nege in s tem v zavod prinesla novi model – procesno metodo dela. Leta 2005 je zaključila specialistični študij »Duševno zdravje v skupnosti« na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani in si pridobila strokovni naziv specialistka. V tem času je bila uspešna vodja negovalnega tima in strokovna sodelavka na področju psihosocialne skrbi in tako s strokovnim znanjem prispevala k holistični obravnavi stanovalcev v zavodu.

Od leta 2009 opravlja delo namestnice direktorice za področje zdravstvene nege. Njeno načelo je pripadnost in predanost zavodu. Pomembno prispeva k razvoju zdravstvene nege in nova znanja prenaša v prakso. Zaposlene navdihuje z optimizmom in širi delovno vneto ter jih spodbuja k izobraževanju ter iskanju novih znanj. Njeno vodilo je timska metoda dela in je pobudnica projektnega dela, sodelavce pritegne k soustvarjanju in aktivnemu vključevanju za kakovostno zdravstveno nego in oskrbo. Inge Mesarec je medicinska sestra, ki vedno pomaga in prisluhne, išče nove rešitve in je borka za pravice stanovalcev z upoštevanjem etičnega kodeksa v praksi. Stanovalci so središče njenega poklicnega delovanja. Prav tako se multidisciplinarno povezuje z drugimi službami v zavodu.

Je dolgoletna članica Zbornice – Zveze in regijskega društva, članica komisij za strokovni nadzor s svetovanjem v dejavnosti zdravstvene nege in izvaja zunanje strokovne nadzore v različnih ustanovah. Kot enakovredna članica je aktivno vključena v Skupnost socialnih zavodov Slovenije.

V času njenega delovanja se aktivno pripravljajo standardi zdravstvene nege, spremljajo se kazalniki kakovosti v zdravstveni negi in na ta način se načrtujejo izboljšave na posameznih področjih. Inge je v prakso uvedla elektronsko dokumentiranje zdravstvene nege. Ob svojem rednem delu se vključuje in sodeluje s Fakulteto za zdravstvene vede Univerze Maribor in Srednjo zdravstveno in kozmetično šolo Maribor kot mentorica študentom in dijakom in na ta način je zavod učna baza dijakom in študentom za opravljanje praktičnega usposabljanja in kliničnih vaj. Kot strokovna sodelavka je na Fakulteti za zdravstvene vede Maribor habilitirana za predmetno področje zdravstvene nege. Je predavateljica na strokovnih izobraževanjih v zavodu in zunaj zavoda ter na ta način omogoča prenos znanja v delovno okolje. Zaveda se, da so strokovna izobraževanja bistvenega pomena za razvoj stroke, sodelavcev in zavoda nasploh. Ves njen trud je usmerjen v kakovost in strokovnost, zagotavljanje le tega je njeno vodilo, od katerega ne odstopa. Velik poudarek daje medsebojnemu odnosu. V svojem delovanju ostaja skromna, spodbuja in s ponosom spremlja dosežke na področju zdravstvene nege in oskrbe v zavodu ter širše. Inge je medicinska sestra, ki nosi v sebi poslanstvo za izboljšanje stroke psihiatrične zdravstvene nege in s tem zdravstvenega varstva nasploh, je cenjena in spoštovana s strani stanovalcev in vseh zaposlenih v zavodu.

Predlagatelj: Sodelavci Socialno varstvenega zavoda Hrastovec

Članice stanovskega pevskega zbora La Vita so prejele priznanje društva za delo na področju zdravstvene nege in babištva, kjer krepijo vlogo in pomen dela medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov z izbrano glasbo in umetniškim ustvarjanjem v regiji delovanja društva, v Sloveniji in tujini. Na področju zborovske glasbe povezujejo ljudi tako v strokovnem prostoru kot v širši družbi. To je skupina medicinskih sester, ki ob svojem vsakdanjem poklicnem delu poje tudi v stanovskem pevskem zboru La Vita in svoj prosti čas posvečajo stanovskemu povezovanju ter nas predstavljajo na gostovanjih tako doma kot v tujini. Skupino medicinskih sester, ki so prejele skupinsko priznanje, predstavljajo medicinske sestre Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor, Socialno varstvenega zavoda Hrastovec, Srednje zdravstvene in kozmetične šole, Referenčne ambulante Amigdala d.o.o. in upokojena medicinska sestra.

Članice pevskega zbora društva so Anemarija Smonkar, Mirjam Topolko, Slavica Zdolšek, Ivanka Videčnik, Petra Lampreht, Valerija Černe, Darja Grm, Anita Lončarič, Brigita Hekič, Marjetka Deučer, Lidija Vrbnjak, Selma Prejac, Olga Zalar, Martina Kajtna, Janja Žugman, Silva Cerkovnik, Darja Špurej, Damjana Jarc, Danica Kašman Pokeržnik, Simona Podjaveršek, Majda Drumlič, Zdenka Dobaj, Metka Križ, Anita Bezjak, Marjana Vrhovski, Anja Leopold in Zvonka Auer.

V več kot dvajsetletnem poklicnem delovanju na različnih strokovnih področjih zdravstvene in babiške nege ter oskrbe so članice prispeva-

le k humanizaciji odnosov med pacienti in člani negovalnega ter zdravstvenega tima, skrbele za kakovostno, učinkovito in uspešno poklicno delo ter prispevale

Z leve proti desni: Ksenija Pirš, Anemarija Smonkar, Milena Frankič (Fotografija: Boštjan Lah)

k promociji zdravja pacientov. Svoje delo posvečajo tudi različnim človekoljubnim organizacijam in drugim društvom ter na različne načine prispevajo k delovanju regijskega stanovskega združenja, tako k razvoju stroke zdravstvene in babiške nege ter oskrbe. Povezuje jih neizmerna ljubezen do petja in notranje zavedanje, da je smisel življenja v dajanju dobrega tistim, ki to sprejmejo. Poklic medicinske sestre, ki ga opravljajo, jim vsak dan razodeva, kako minljivi smo in enakovredni, ko izbira bolezen. Lepo je osrečiti, pa čeprav samo s pesmijo, ki je polna čustev in ljubezni vsake pevke posebej. Kolegice so posebne prav zaradi tega, zaradi tega, kar počnejo in kar so. Predano strokovno delo v delovnih okoljih in predanost petju v društvenem pevskem zboru sta pogojena z mnogo nevidnega in trdega dela, ki ga opravljajo z veliko mero veselja in entuziazma. »Pojoče medicinske sestre« o sebi pravijo, da ob svoji pripadnosti poklicu predstavljajo tudi sinergijo – petju predanih src in da želijo z glasbo sporočiti tisto, česar izgovorjena beseda pogosto ne zmore. Zaprisežene so stroki zdravstvene in babiške nege, regijskemu strokovnemu društvu in krovni organizaciji Zbornici – Zvezi. Zaradi odgovornosti, ki jo čutijo do dela in svoje okolice ter ljubiteljskega petja, so v stalnem dialogu s svojo vestjo, s presojo svojih misli in dejanj.

Tako kot je posebno Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor, tako so posebne tudi medicinske sestre društvenega pevskega zbora La Vita pod vodstvom Anemarije Smonkar, vodje pevskega zbora, Klementine Mikec Korpič, zborovodkinje in Mirjane Kostič, korepetitorke. Povezovalce njihovega programa in velik prijatelj in podpornik medicinskih sester pevk Bojan Marošević, dramški igralec, njihove koncerte vselej poveže v posebne zgodbe, ki ostajajo večne. Opravičeno smo ponosni na njihovo prehojeno pot, na številne svojevrstne poklone s pesmijo nam zaupanih pacientov, stanovskim kolegicam, društvom, organizacijam, zavodom in še mnogo več. Menijo namreč, da ljubezen do petja ne more ostati skrita na dnu srca, temveč jo je treba deliti. Za njimi so številna gostovanja doma in v tujini, kjer predstavljajo vlogo in pomen dela ter življenja vseh v zdravstveni in babiški negi ter

oskrbi, predstavljajo kulturo in gradijo mostove, ki nas tako pomembno medsebojno in stanovsko povezujejo. Drage »La Vitke«, hvala vam, da delite svojo ljubezen do petja z vsemi nami!

Predlagateljji: Člani Upravnega odbora Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor

Društvo je letos podelilo tudi najvišje priznanje društva, naziv **častna članica društva, mag. Bredi Koban**. Naziv društvo podeljuje s posebnim občutkom vrednosti in pomembnosti za izjemen prispevek na področju zdravstvene nege in k ugledu poklica skozi poklicno pot, za podporo društvu in prispevek k njegovemu razvoju ter za aktivno delo pri različnih aktivnostih. **Mag. Breda Koban**, viš. med. ses., univ. dipl. org., je stroko razvijala, plemenitila in za sabo pustila vidne sledi. Po končani Srednji medicinski šoli v Mariboru in zaključenem študiju leta 1975 je diplomirala na Višoj šoli za medicinske sestre i zdravstvene tehničare v Zagrebu. Na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju, kadrovsko izobraževalna smer, je leta 1983 zaključila dodiplomsko izobraževanje in si pridobila naziv diplomirana organizatorica dela. Magistrski študij je zaključila na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za organizacijo dela, leta 2005 in si pridobila naziv magistrica organizacijskih ved.

Leta 1972 se je zaposlila v Splošni bolnišnici Maribor na internem oddelku, kjer je bila v letu 1980 imenovana za glavno medicinsko sestro Oddelka za nuklearno medicino. Velik izziv je sprejela leta 1989, ko je prevzela vlogo glavne medicinske sestre celotne bolnišnice. Po enajstih letih vodenja zaposlenih v zdravstveni negi je v takratni Splošni bolnišnici Maribor postala svetovalka glavne medicinske sestre bolnišnice. Z organizacijo strokovnih izobraževanj in izpopolnjevanj, uvajanjem spremenjenih oblik dela v bolnišnici z vidika zdravstvene nege, postopnim spreminjanjem organizacije zdravstvene nege je iz neformalne ustanovila formalno službo zdravstvene nege. Ob uvajanju dokumentacije in timskega dela v zdravstveni negi ter pripravljanju in uvajanju standardov aktivnosti zdravstvene nege je nudila pomembno podporo zaposlenim. Je soavtorica Standardov negovalnih intervencij, ki so bili izdani v okviru Splošne bolnišnice Maribor. Z vsem zanosom je podprla uvajanje elektronskega medija na področju urnikov, kategorizacije in dokumentacije v zdravstveni negi. Odnosi in uspešno sodelovanje so bili zanjo velik izziv. »Učinkovito komuniciranje« in »Pot h kakovostne-

Med podelitvijo naziva častna članica društva mag. Bredi Koban (Fotografija: Boštjan Lah)

mu vodenju« je v obliki učnih delavnic podprla v tolikšni meri, da so se »teorije izbire«, seveda v odnosu do sodelavcev in lastnega dela, oprijeli tudi drugi sodelavci v bolnišnici. Sodelovala je pri pripravi višješolskega izobraževalnega programa za medicinske sestre in pri ustanovitvi Višje zdravstvene šole v Mariboru. Leta 1995 je bila prvič habilitirana v naziv predavateljica za področje zdravstvene nege in habilitacijo redno obnavljala. Bila je članica Katedre za zdravstveno nego, članica senata šole, zavzeta aktivna članica Zbornice – Zveze, članica Izvršilnega odbora in predsednica Komisije za dodeljevanje finančnih sredstev za strokovna izobraževanja pri regijskem Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor. V Kolaborativnem centru SZO za primarno zdravstveno nego v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor se je uspešno vključevala v številne projekte in strokovno delo. Kreativno je bilo njeno delo s člani kolegija glavnih medicinskih sester bolnišnice in v razširjenem strokovnem kolegiju za zdravstveno nego pri takratnem Ministrstvu za zdravstvo. Kot mentorica diplomantom je odpirala poti raziskovanja na vseh področjih

zdravstvene nege s poudarkom pridobiti objektivne kazalnike kakovosti ter oblikovati načine uvajanja učinkovitih sprememb.

V zadnjem obdobju poklicnega dela je aktivno sodelovala na področju strokovnega izpopolnjevanja izvajalcev zdravstvene nege in na področju obvladovanja kakovosti v zdravstveni negi Univerzitetnega kliničnega centra Maribor.

Ves čas poklicnega delovanja je skrbela za svojo strokovno rast. Med drugim je v okviru Ministrstva za zdravje opravila tudi specialistično izpopolnjevanje za managerje zdravstvenih zavodov in na Medicinski fakulteti v Ljubljani podiplomski študij s področja hospitalne higiene. Po upokojitvi je mag. Breda Koban aktivno sodelovala pri uvajanju ISO standarda kakovosti v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor vse do pridobitve certifikata kakovosti. Kot habilitirana predavateljica se je vključila v študijski program Zdravstvena nega Evropskega centra Maribor. Vse od ustanovitve Visoke šole za zdravstvene vede Slovenj Gradec sodeluje v pedagoškem procesu kot predavateljica in nosilka predmetov Kakovost v zdravstveni negi in zdravstvu, Komunikacija v zdravstveni negi ter Komunikacija in odnosi v zdravstveni negi in zdravstvu.

Mag. Breda Koban je prejemnica številnih pohval in zahval in je nosilka najvišjega priznanja Zbornice – Zveze zlatega znaka. Delo mag. Brede Koban je pomemben prispevek v zdravstveni negi Univerzitetnega kliničnega centra Maribor in v celotnem slovenskem prostoru. Spoštovani mag. Bredi Koban, strokovnjakinji in zagovornici zdravstvene nege, iskrena hvala.

Predlagateljji: Člani Upravnega odbora Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor

Strokovni klinični večer v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor

Alenka Kramberger

Dvajsetega decembra 2018 je v prostorih društva potekal letošnji zadnji strokovni klinični večer na temo »Kronične vnetne črevesne bolezni (KVČB).« Predavanja so bila zaradi bolezni predavateljice prestavljena s septembrskega termina na predpraznični čas v december in so nas tako s svojim čustvenim sporočilom opomnila, kaj je v življenju resnično pomembno.

Sklop predavanj o kronični vnetni črevesni bolezni (KVČB) so predstavili člani multidisciplinarnega tima gastroenterološkega oddelka UKC Maribor.

Prim. dr. Cvetka Pernat Drobež, dr. med., specialistka interne medicine, je poudarila, da smo se vsi strokovnjaki z različnih področij zdravstva, ki sodelujemo pri obravnavi bolnikov s kronično vnetno črevesno boleznijo (KVČB), veliko naučili od pacientov. O sami bolezni, diagnostiki in zdravljenju je napisanih veliko člankov, prispevkov in knjig. Številne študije in raziskave iščejo nova zdravila za obvladovanje te kronične bolezni in z odkritjem bioloških zdravil se je kakovost življenja marsikateremu bolniku izboljšala.

Alenka Kramberger, dipl. m. s., je predstavila obravnavo bolnikov z biološkimi zdravili na gastroenterološkem oddelku. Postavitev diagnoze lahko pomeni za bolnika šok, za soočenje z naravo bolezni in njenimi posledicami pa je potrebno sodelovanje različnih strokovnjakov: psihologov, gastroenterologov, KVČB sester in dietetikov. Opisala je pot od odobritve za biološko zdravljenje, ki ga izda konzilij, do same aplikacije zdravil v obliki infuzij ali podkožnih injekcij. Poudarila je pomen dobrega izobraževanja bolnikov za samoaplikacijo zdravil, zdravstveno-vzgojno delo in empatičen odnos. Dobro izobražen bolnik bo bolje sodeloval v procesu zdravljenja in po svojih močeh prispeval k obvladovanju bolezni. S podporo znotraj družine in v delovnem okolju bo lahko živel življenje, kakršnega si želi.

Brigita Hekič, dipl. m. s., nam je predstavila pogled na Crohnovo bolezen skozi oči endoskopije. Bolniki s KVČB

Alenka Kramberger o obravnavi bolnikov
s KVČB, zdravljenih z biološkimi zdravili
(Fotografija: Mitja Prapertnik)

morajo zaradi narave bolezni pogosteje opraviti neprijetne endoskopske preiskave (gastroskopije in koloskopije). V akutni fazi bolezni, ko je črevesna sluznica vneta, krvavi ali pa so prisotne tudi razjede, je pregled za bolnika zelo boleč. Vloga medicinske sestre je v tem primeru zelo pomembna. Dotik, pomirjujoče besede in razumevanje delujejo kot obliži na rano.

Rdeča nit predavanja pa je bila mlada bolnica Katja, ki nam je predstavila svojo bolezen skozi pretresljivo zgodbo z glasbeno spremljavo in prebrano s čutnim glasom radijske napovedovalke.

Bolezen jo je začela spremljati že v najstniških letih. V času, ko so se njene prijateljice igrale, hodile v šolo, na zmenke, se je Katja soočala z bolečinami, slabim počutjem in utrujenostjo. Opustiti je morala hobije, ki so ji prinašali veselje: izleti, jahanje, planinarjenje. Zaradi nepoznavanja bolezni je bila v šoli pogosto nerazumljena, rekli so, da simulira.

Ko je opazila polno straniščno školjko krvi, je bila prvič hospitalizirana. Postavljena je bila diagnoza Crohnova bolezen in od takrat je bila njena pot tlakovana s trnjem. Sledile so ponovne hospitalizacije, številne operacije na črevesju, spreminjanje terapije, dokler ni pred nekaj leti končala s stomo in pristala na biološki terapiji.

V vsem tem času se je spopadala z duševnimi stiskami zaradi pooperativnih brazgotin, stome, nenehne utrujenosti in

O endoskopiji pri bolnikih s KVČB je predavala Brigita Hekič. (Fotografija: Mitja Prapertnik)

bolečin. A ni obupala, sprijaznila se je z »medaljami« na svojem telesu in vzela »gospoda Crohna« za svojega sopotnika.

Danes ima partnerja, ki jo podpira, skupaj načrtujeta družino in s pomočjo bioloških zdravil je kakovost njenega življenja boljša.

Predavanja smo zaključili s cmokom v grlu in solzami v očeh. Kar v prazničnih dneh resnično šteje, je čas, ki ga preživimo s svojimi dragimi ... in da smo zdravi.

TOSAMA

Bela štacunca

Kupon ugodnosti

10% popusta na celoten nakup

15% popusta na vse higienske vložke in tampone

Kupon ugodnosti velja do 31. 12. 2019 ob predložitvi ID kartice Zbornice-Zveze. Popusti se ne seštevajo in ne veljajo na izdelke na naročilnico, ki jo predpiše zdravnik, na izdelke v akciji, darilne bone in izdelke z zaklenjeno ceno.

- **Vir**, Šaranovičeva cesta 35, 1230 Domžale
- **Maribor**, Jezdarska ulica 4, 2000 Maribor
- **Koper**, Pristaniška 19, 6000 Koper
- **Izola**, Ljubljanska ulica 1, 6310 Izola
- **Ljubljana**, BTC - Hala A, Šmartinska 152, 1000 Ljubljana
- **Jesenice**, Center Tuš Jesenice, Cesta železarjev 4b, 4270 Jesenice
- **Idrija**, Drogerija Tuš Idrija, Lapajnetova ulica 33, 5280 Idrija
- **Kranj**, Planet Tuš Kranj, Cesta Jaka Platiše 18, 4000 Kranj
- **Litija**, V stavbi Socialno-varstvenega centra, Ljubljanska cesta 3, 1270 Litija

www.tosama.si

Likovna razstava z naslovom »Tišina pogleda v meni«

Boža Majcen, Ksenija Pirš

Članice likovne skupine (od leve proti desni):
Boža Majcen, Katarina Kac, Nina Flašker,
Simona Šuc, Petra Žižek Lazar, Slavojka Šrok,
Ksenija Pirš, Lina Kovač, Nataša Ulamec
(Fotografija: Boštjan Lah)

V četrtek, 20. decembra, smo se zbrali na odprtju likovne razstave, ki smo jo v predprazničnem času božiča in novega leta poklonile članice likovne skupine.

Še en v nizu dogodkov, ki je prepleten z umetnostjo, ustvarjalnostjo, prisotnostjo, naklonjenostjo, življenjem in delom ljudi, zavezanih poslanstvu skrbi za najranljivejše med nami, zaključil leto 2018.

Tudi ta večer smo posvetili strokovnemu in timskega delu, skupnim prizadevanjem za zdravje ljudi, katerih pomembni del smo tudi medicinske sestre, babice, tehniki zdravstvene nege in bolničarji-negovalci ter vsem ljudem, prebivalcem mesta z okolico.

Ob tej priložnosti smo izrekli čestitke tudi prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) **Majdi Pajnikihar**, dekanici Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, članici društva, ki je bila v Washingtonu sprejeta v Ameriško akademijo zdravstvene nege, za njen izjemni dosežek in dolgoletno sodelovanje v društvu.

Če namreč velja, da sta umetnost in znanost vrednoti, ki ju cenijo narodi, ki dajo kaj nase, naj velja, da je časten tudi večer, ki govori o prizadevanjih za strokovni razvoj, medsebojno spoštovanje in sodelovanje skozi ustvarjalnost in naj bodo vrednote, ki jih cenimo in živimo ljudje v zdravstveni negi in babištvo, vredne posebne pozornosti. K temu dodajmo še vprašanje časti, ki je najprej vprašanje občutka lastne osebne in poklicne vrednosti, dostojanstva in ponosa.

Vse to izražajo tudi likovna dela, ki so nastajala pod vtisi vsakodnevnega dela in življenja medicinskih sester in kot taka pestro odražajo mnogotere odtenke človeškega življenja, ki se rojeva, živi, upa, vztraja, hrepeni, ki omahuje in se izteka ... Vse barve življenja, ki jih je zaznati, se prepletajo tudi na platnih, ki skupaj pripovedujejo o tišini, ko ostane človek sam s sabo, da zabriše slike in zgodbe, s katerimi se ob napornem delu srečuje in ohranja pogled v prihodnost, vero

v dobro in upanje. To je največ, kar lahko nekdo stori za nekoga, zato članice likovne skupine na svoj način to najprej iščemo v sebi. Iskati dobro v sebi in ljudeh.

Kajti vse, kar smo, kar je in vse, kar razvijamo, pričakujemo in postavljamo v prihodnost, gradimo zgolj in samo skozi odnos ... skozi resnično življenje ... je bilo sporočilo večera, kjer smo doživljali svet skozi barvo, obliko, kompozicijo in tišino pogleda – v sebi ...

V likovni skupini, ki deluje pod mentorstvom Simone Šuc, akademske slikarke, ustvarjajo Nataša Ulamec

in Nina Flašker, medicinski sestri, zaposleni v medicini dela, prometa in športa v ZD dr. Adolfa Drolca Maribor, Petra Žižek Lazar, medicinska sestra, zaposlena v nujni medicinski pomoči ZD dr.

Adolfa Drolca Maribor, Katarina Kac, medicinska sestra, zaposlena na področju nefrologije in dialize, Nina Pogranični, zdravstvena inšpektorica, dolgoletna podpornica in aktivna članica likovne skupine, Slavojka Šrok, medicinska sestra, zaposlena v razvojni ambulanti za predšolske otroke v ZD dr. Adolfa Drolca Maribor, Lina Kovač, dijakinja II. gimnazije v Mariboru, najmlajša članica skupine, Ksenija Pirš, zaposlena v službi zdravstvene nege UKC Maribor ter Boža Majcen, medicinska sestra, delovna terapevtka, danes upokojena, vodja likovne skupine že od njenega začetka, ki letos obeležuje natanko 10 let svojega delovanja.

Na ogled smo razstavili tudi voščilnice, ki smo jih namenili obiskovalcem razstave, knjigo vtisov za pričujočo likovno

Novoletna voščila in knjiga vtisov za obiskovalce (Fotografija: Boštjan Lah)

razstavo, v katero so obiskovalci zapisali svoje vtise, hkrati pa je bila na ogled tudi knjiga vtisov iz decembra 2010, ko je likovna skupina razstavljala ob posebni priložnosti, otvoritvi prostorov, namenjena tistim, ki so nas prvič obiskali.

K likovni razstavi nas je pospremila naša mentorica **Simona Šuc**, akademska slikarka.

Tišino je zanimivo raziskovati, lahko je različno osvetljena, članice likovne skupine smo jo dojemale tudi kot element barve, prostora, oblike, kompozicije. Razumevanje tišine najbolj dojamemo v meditaciji, v svoji globini, notranjosti, kjer je zgovorna.

»Zato v praznini ni oblik, ne občutkov, pojmov, vzgibov ali zavesti; ni očesa, ušesa, nosu ... ni nevednosti, pa tudi ne konca nevednosti; ni starosti in ne smrti ... ni Resnice o trpljenju, tudi ne Resnice o vzrokih trpljenja niti Resnice o Prenehanju trpljenja ali o Poti. Ni ne Modrosti niti ne kakršnegakoli znanja.«

Pa vendar to ne pomeni nihilizma, temveč je to absolutni transcendentalizem. /.../ Na tej stopnji je odgovor lahko le molk. (Milčinski M., Pot praznine in tišine, 1992:93).

Utrinek ob odprtju razstave (Fotografija: Boštjan Lah)

Mednarodni razvojni in raziskovalni projekt QualMent kot odziv na potrebe kliničnega okolja po razvoju programa usposabljanja za klinične mentorje

Mag. Jerneja Meža, Katja Esih, doc. dr. Boris Miha Kaučič, Alenka Presker Planko

Udeleženci prvega partnerskega sestanka, ki je potekal na VZŠCE novembra 2018
(Fotografija: arhiv VZŠCE)

Visoka zdravstvena šola v Celju je koordinatorica evropskega razvojnega in raziskovalnega projekta *Quality mentorship for developing competent nursing students (QualMent)*, ki je bil izbran na razpisu programa Erasmus+, KA2 Strateška partnerstva v visokošolskem izobraževanju in ga sofinancira Evropska unija.

V projektu, ki se izvaja od 1. 9. 2018 do 31. 12. 2020, poleg Visoke zdravstvene šole v Celju kot partnerji sodelujejo: Evropsko združenje medicinskih sester (EFN), Univerza v Oulu (Finska), Univerza Alicante (Španija) in Univerza zdravstvenih ved (Litva).

Projekt je namenjen razvoju programa usposabljanja kliničnih mentorjev s ciljem dviga kakovosti izvajanja kliničnega usposabljanja študentov zdravstvene nege. Na podlagi raziskovalnih dokazov bomo oblikovali kompetenčni model, ki bo podlaga za razvoj izobraževalnega programa za klinične mentorje. Program izobraževanja bomo testno izvedli v obdobju 2019–2020 v obliki predavanj, učnih delavnic in e-izobraževanja. Kot tretji rezultat projekta bomo razvili smernice za kakovostno mentorstvo.

Vsi dodiplomski študijski programi na področju zdravstvene nege v Evropski uniji morajo biti razviti v skladu z direktivo EU (2005/36/ES dopolnjeno z Direktivo 2013/55/ EU) in kompetenčnim okvirjem Evropskega združenja medicinskih sester (EFN). Direktiva zahteva, da se polovica vseh kontaktnih ur študijskega programa zdravstvene nege opravi v kliničnem okolju kot klinično usposabljanje pod vodstvom kliničnih mentorjev. EFN, ki vključuje več kot 36 nacionalnih združenj medicinskih sester na evropski ravni in predstavlja več kot milijon medicinskih sester, se zaveda, da bo glede na sedanji napredek v zdravstveni negi treba povečati minimalne zahteve izobraževanja v zdravstveni negi. Klinično usposabljanje je ključno za razvoj kliničnih kompetenc, ki so izrednega pomena za varno in kakovostno izvajanje zdravstvene nege po končanem študiju. Kljub dejstvu, da je klinično usposabljanje, ki se izvaja pod mentorstvom kliničnih mentorjev, tako velikega pomena, še vedno ne obstaja enoten program usposabljanja, ki bi mentorje opolnomočil z znanji, potrebnimi za kakovostno izvajanje mentorstva, saj le to pomembno vpliva na učne rezultate študentov in pridobivanje ustreznih kompetenc za delo v kliničnem okolju po končanem študiju.

Za zagotovitev sistematičnega pristopa bomo razvili teoretični model kompetenc kliničnih mentorjev, ki bo vseboval

oceno potrebnih znanj in usposobljenosti kliničnih mentorjev in hkrati omogočil oceno trenutnega stanja na področju kliničnega usposabljanja, ki se izvaja kot del študijskih programov zdravstvene nege v Evropi.

S pomočjo razvitega modela kompetenc bomo opredelili najpomembnejše koncepte, ki bodo vključeni v program usposabljanja za klinične mentorje. Model bo torej podlaga za razvoj programa usposabljanja za klinične mentorje ter tudi osnova za pripravo smernic za delo kliničnih mentorjev kot tretjega rezultata projekta. Smernice bodo nudile jasna in preprosta navodila, ki jim bodo mentorji lahko sledili pri izvajanju mentorskega procesa v vsakdanji klinični praksi.

Najpomembnejša ciljna skupina projekta so mentorji v kliničnem okolju. Ti bodo vključeni v projektne aktivnosti, njihov prispevek pa bo največji v fazi razvoja in evalvacije usposabljanja. Sodelovali bodo tudi v pilotni izvedbi usposabljanja ter nato novopridobljeno znanje in spretnosti s področja mentorstva prenesli v proces mentorstva v učnem zavodu. Njihove mentorske kompetence bodo s pomočjo dveh merških instrumentov MCI (Mentors' Competence Instrument) in CALD+Ms (Cultural and Linguistic Diversity in Mentoring scale) izmerjene pred usposabljanjem in po njem. Tako bomo lahko ocenili in evalvirali vrednost razvitega programa usposabljanja. Vsaka izmed partnerskih visokošolskih institucij bo v to projektno aktivnost vključila najmanj 25 kliničnih mentorjev, zato bo na ravni celotnega projekta sodelovalo najmanj 100 kliničnih mentorjev iz štirih različnih držav.

Aktivnosti in rezultati projekta bodo zagotovili sistematičen in poenoten pristop k izboljšanju trenutnega stanja na področju usposabljanja kliničnih mentorjev, kar bo vplivalo na povečano usposobljenost kliničnih mentorjev za opravljanje njihovega izobraževalnega poslanstva ter posledično h kakovostnejšemu kliničnemu usposabljanju študentov.

Učni načrti, materiali za usposabljanje in smernice bodo prevedeni v vse evropske jezike. Na ta način bomo prispevali k temu, da bodo projektne rezultati na voljo za uporabo velikemu krogu evropskih visokošolskih institucij s področja zdravstvene nege.

Dodatne informacije o projektu QualMent:

<https://www.facebook.com/QualMentProject/>

<https://twitter.com/qualmentproject>

Izjava o izključitvi odgovornosti Evropske komisije: Objava odraža samo stališča avtorjev, Evropska komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje objava.

Strokovne delavnice v organizaciji Fakultete za zdravstvo Angele Boškin na temo razvoja gradiv s področja na dokazih podprte zdravstvene nege

Mateja Bahun, Sedina Kalender Smajlović, Sanela Pivač

Udeleženci delavnic o na dokazih podprti zdravstveni negi, Ljubljana, 16. 11. 2018
(Fotografija: arhiv FZAB)

Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin (v nadaljevanju FZAB) sodeluje v projektu ProInCa (Promoting the Innovation Capacity of Higher Education in Nursing during Health Services' Transition). V projektu sodeluje z več finskimi visokoškolskimi zavodi s področja zdravstvene nege in nizozemsko fakulteto. Glavni cilj projekta je usmerjen v razvoj kazahstanskega sistema visokošolskega izobraževanja na dodiplomskem in podiplomskem študijskem programu zdravstvene nege.

FZAB je odgovorna za delovni paket z imenom 'Efficiency and quality by evidence based nursing'. Glavni cilj delovnega paketa je razviti gradiva, ki jih bodo kazahstanski visokoškolski učitelji uporabljali pri učenju z dokazi podprte zdravstvene nege ter ta izobraževalna gradiva prilagoditi potrebam in razmeram v Kazahstanu.

Z namenom sodelovanja in razvijanja gradiv smo v študijskem središču FZAB v Ljubljani od 12. do 26. novembra 2018 organizirali petdnevne strokovne delavnice. Gostili smo projektne partnerje ProInCa iz Finske, Nizozemske ter kazahstanske predavateljce. Pred izvedbo strokovnih delavnic so potekala predavanja in prikaz dobrih praks iz vseh vključenih držav. Strokovne delavnice so bile namenjene predvsem visokoškolskim učiteljem na medicinskih fakultetah v Kazahstanu, ki so večinoma doktorji medicine in poučujejo z dokazi podprto zdravstveno nego. Težave jim v največji meri povzročajo pomanjkanje poglobljenega znanja s področja zdravstvene nege (zato velikokrat zaidejo na področje z dokazi podprte medicine) in dostopnost do elektronskih gradiv ter gradiv v kazahstanščini ali ruščini. Rezultat strokovnih delavnic so izdelani trije poglobljeni in zelo natančni učni načrti na predmetih, ki so v povezavi z dokazi podprte zdravstvene nege. Izdelani učni načrti vsebujejo opis predavanj, seminarjev in individualnega dela študentov. Pripravljena sta dva učna načrta za študij na dodiplomski stopnji in eden za magistrski študij zdravstvene nege.

Projektne partnerje so obiskali tudi Splošno bolnišnico Jesenice, kjer smo jih navdušili s prikazom povezovanja izobraževalne ustanove in klinične prakse, saj takega tesnega medsebojnega povezovanja in sodelovanja v Kazahstanu niso vajeni.

Udeleženci strokovnih delavnic so bili zelo zadovoljni s organizacijo delavnic, s pripravljenimi učnimi načrti ter z gradivi, s katerimi bodo v letu 2019 začeli poučevati na dokazih podprto zdravstveno nego v Kazahstanu.

Razvoj mentorske vloge v kliničnem okolju – Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin

Sanela Pivač, v. d. dekanje, Marta Smodiš,
Sedina Kalender Smajlovič

Udeleženci šole (Fotografija: arhiv FZAB)

3. šola za klinične mentorje začetnike z naslovom Razvoj mentorske vloge v kliničnem okolju je potekala 23. 11. 2018 v Študijskem središču Fakultete za zdravstvo Angele Boškin. Poleg kliničnih mentorjev s področja zdravstvene nege so se je letos prvič udeležili tudi klinični mentorji s področja fizioterapije. Šole mentorstva se je udeležilo 49 kliničnih mentorjev.

Šola za klinične mentorje začetnike je potekala v dveh sklopih. V prvem sklopu so bila predavanja: Mentorska vloga v kliničnem okolju (Mateja Bahun, prof. zdr. vzg., mag. zdr. neg., viš. pred.), Ocenjevanje študentov na kliničnem usposabljanju (Sedina Kalender Smajlovič, mag. zdr. neg., viš. pred.), o Dokumentaciji kliničnega usposabljanja (Marta Smodiš, mag. zdr. neg., spec. manag., pred.) ter o Individualnem delu študenta, refleksiji (dr. Monike Zadnikar, pred.). V drugem sklopu so potekale delavnice na temo ocenjevanja študentov na kliničnem usposabljanju in večšin kritičnega razmišljanja v zdravstveni negi in fizioterapiji. Razpravljali smo o lastnostih dobrega mentorja, kjer so bile najbolj izpostavljene komunikacija »sendvič tehnike«, strokovnost, sposobnost predajanja znanja, empatija, pravičnost in korektnost. Za kritično razmišljanje so klinični mentorji opredelili, da so

potrebne izkušnje, strokovnost, znanje, želja po pridobivanju znanja, suverenost, razgledanost, samokritičnost, realno razmišljanje, pozitivnost, zavedanje lastnega predajanja znanja, poslušanje pacienta in zaupanje. V okviru delavnice, ki je bila namenjena ocenjevanju študentov na kliničnem usposabljanju, smo pregledali kriterije ocenjevanja na področju profesionalnega vedenja, komunikacije, sodelovanja, izvajanja intervencij zdravstvene nege/fizioterapevtske obravnave, dokumentiranja, procesne metode dela, zdravstveno-vzgojnega svetovanja in individualnega dela študentov. Klinični mentorji so navedli, da je klinično usposabljanje zelo odgovorna in zahtevna naloga, saj je treba izpolniti lastna pričakovanja, pričakovanja študentov, učne baze in fakultete. Na koncu delavnic se je razvila razprava, ki je pokazala, da so šole za klinične mentorje začetnike zelo pomembne in tudi potrebne, saj se pri dobrem mentoriranju pojavljajo različna vprašanja, na katera si moramo znati odgovoriti in se zavedati, da je mentorstvo zelo pomembno in družbeno odgovorno delovanje vseh deležnikov v procesu kliničnega usposabljanja na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin.

Študentje zdravstvene nege obiskali UKC Ljubljana

Zlatka Lebar, Irena Šumak, Sašo Ozvatič

Študent Sašo Ozvatič ob pozdravu
gostiteljev, mag. Zdenke Mrak, glavne
medicinske sestre UKC Ljubljana in njenih
sodelavcev (Fotografija: Anja Šijanec)

Jutro nas je prebudilo s kančkom sončnih žarkov in nas povabilo, da ta dan preživimo kar se da lepo, čeprav smo bili 24. novembra 2018, konec jeseni. Študenti 2. letnika zdravstvene nege visokošolske zdravstvene ustanove Alma Mater Europaea, Evropski center Maribor s sedežem v Murški Soboti smo obiskali našo največjo slovensko bolnišnico UKC Ljubljana.

Prisrčno dobrodošlice nam je izrekla mag. Zdenka Mrak, glavna medicinska sestra UKC Ljubljana, s svojimi sodelavci. Poudarila je, da je ponosna, da študente poučujejo njihove nekdanje sodelavke, medicinske sestre, ki so s svojim delom gradile in prispevale k razvoju zdravstvene nege klinike. Povedala je tudi, da je UKC Ljubljana javni zdravstveni zavod, ki opravlja zdravstveno dejavnost ter izobraževalno in raziskovalno dejavnost. Zajema veliko skupino klinik, oddelkov ter drugih služb, namenjenih skrbi za zdravje naših kot tudi tujih državljanov. Zaradi tolikšnega števila različnih klinik se med posameznimi enotami razlikuje tudi način dela. Sami zaposleni pa si vsak po svoje prizadevajo, da bi bili pacienti zadovoljni z zdravstveno oskrbo in bivanjem.

Mi študenti pa smo zapisali naslednje:

Spoštovana gospa mag. Zdenka Mrak in spoštovani sodelavci, v veliko čast si štejem, da smo se lahko danes udeležili strokovne ekskurzije v naši največji bolnišnici.

Prihajamo iz Murske Sobote, kjer se v središču panonskega sveta ob reki Muri, ob stičišču Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije na nadmorski višini 190 metrov razprostira mestna občina Murska Sobota, ki je največje prekmursko mesto in je zahvaljujoč našim študijskim programom postalo tudi visokošolsko središče z lokacijo v imenovanem kraju.

Za študij smo se odločili zato, ker nam šola nudi učenje v domačem okolju, zdravstvenim zavodom pa zagotavlja ustrezno izobražene izvajalce zdravstvene nege.

Študijski program je sicer zahteven, vsebuje dokaj obsežno klinično usposabljanje, vendar moramo poudariti, da tvorijo profesorji in mentorji skupaj s študenti zdravo ravnovesje med teoretičnimi in praktičnimi znanji.

Danes smo tukaj, da spoznamo vaše okolje, vaš način dela in ga ponese s seboj v svoj kraj, na podlagi katerega bomo gradili novo znanje naprej.

Mogoče bo pot katerega od danes tukaj prisotnih študentov popejljal ravno v to našo veliko ustanovo, vedno pa mora obveljati med študenti zdravstvene nege prisega Angele Boškin, ki temelji na načelih spoštovanja življenja, enkratnosti ter dostojanstva človeka, na načelu enakovredne obravnave pacientov, na načelu poklicne molčečnosti, promocije zdravja in izobraževanja. Prisega poudarja vrlino, kot so sočutje, skrb, nepristranskost, zaupnost in etično ravnanost tako do življenja kot tudi do samega sebe.

To misel vam prinašajo študenti 2. letnika zdravstvene nege Alma Mater Europaea, Evropskega centra Maribor.

Zahvaljujemo se vam, da ste nas sprejeli in nam omogočili pridobitev mnogih novih spoznanj, z mislimi Toneta Pavčka:

»Na svetu si, da gledaš sonce.
Na svetu si, da greš za soncem.
Na svetu si, da sam si sonce in
da s sveta odganjaš – sence.«

Takšno sonce prinašamo tudi mi študenti.

Hvala.

Sledilo je povabilo, da si ogledamo oddelke. Razdelili smo se v skupine in odšli po oddelkih, kjer so nam vodje opisali potek in način dela. Z ogledom in novimi spoznanji smo zelo zadovoljni. Veseli pa smo tudi povabila za možnost zaposlitve v naši največji ustanovi, UKC Ljubljana.

Dan odprtih vrat Srednje zdravstvene in kemijske šole

Mateja Kržičnik

Tjaša Slak (levo)
in Ajda Španring
(desno) med
prikazom TPO
(Fotografija: Žan
Vozelj)

Amadej Puž (levo), Gašper Pečarič (na
sredini) in Benjamin Našič (desno)
med nameščanjem vratne opornice
(Fotografija: Žan Vozelj)

Nestrpno in malce negotovo smo pričakovali sredo, 15. novembra 2018, ko je Šolski center Novo mesto že tradicionalno odprl vrata obiskovalcem. Predstavitve izobraževalnih programov in poklicev so potekale od 11. do 17. ure v Športni dvorani Leona Štuklja, namenjene pa so bile predvsem učencem 8. in 9. razredov osnovnih šol ter njihovim staršem.

Srednja zdravstvena in kemijska šola je z različnimi dejavnostmi, predvsem pa z delavnicami predstavila programe zdravstvena nega, bolničar-negovalca, zdravstvena nega PTI, kemijski tehnik, farmacevtski tehnik in kozmetični tehnik. 22 učiteljev različnih strokovnih področij in 60 dijakov je izvedlo 12 različnih delavnic. Preden pa so se učenci podali proti delavnicam, so dobili nekaj osnovnih informacij o naši šoli, predvsem o splošnoizobraževalnih vsebinah in interesnih dejavnostih. Učenci so bili povabljeni k sodelovanju na kvizu, ki se je nanašal na države, ki so jih naši dijaki obiskali na nadstandardnih ekskurzijah. Dijaki programa zdravstvena nega so merili krvni tlak in krvni sladkor, ob tem pa ozaveščali o pomenu zdravega načina življenja. Skozi različne igrane situacije so prikazali izvajanje temeljnih postopkov oživljanja ter umivanje in previjanje dojenčka. Dijaki programa bolničar-negovalca pa so se izkazali s pripravo zdravih prigrizkov in napitkov, ki so jih obiskovalci tudi pokušali. Dijaki so prikazali tudi ergonomske tehnike premeščanja starostnika z invalidskega vozička na stol in prestrezanje starostnika pri padcu. Učenci pa tudi nekateri starši so se preizkusili v različnih vlogah in pri tem vidno uživali. Kdor je želel, si je lahko ogledal strokovne učilnice, v katerih se naši dijaki pripravljajo na praktično delo v kliničnem okolju, vsakdo pa je imel tudi priložnost za individualni pogovor. Za naše programe je bilo veliko zanimanja. Obiskalo nas je več kot 200 osnovnošolcev. Vzdušje je bilo sproščeno, vendar smo se z delom in pogovorom dotikali zelo resnih in za življenje pomembnih tem. Kot šola se trudimo v dijakih prepoznavati in razvijati različne sposobnosti, veščine in znanja, ki bi jim pomagala, da bodo pri svojem poklicu čim bolj uspešni.

Delavnica umivanje in previjanje dojenčka
(Fotografija: Žan Vozelj)

Dvajset let projekta Zdrava šola na Srednji zdravstveni in kemijski šoli Novo mesto

Vida Novinec

Dijakinje Tajda Gorše, Ema Blagojevič in
Blažka Ovniček po predstavitvi v Zrečah, Zreče,
november 2018 (Fotografija: Vida Novinec)

Ideje o promociji zdravja med mladimi so prišle s Svetovne zdravstvene organizacije. Uvajanje promocije zdravja v šole se je pred 25 leti začelo v dvanajstih slovenskih šolah s projektom Zdrava šola. Zdaj je v projekt vključenih več kot 300 osnovnih in srednjih šol. Osrednja slovesnost ob tem je bila na začetku novembra v Zrečah. Na prireditvi je Srednja zdravstvena in kemijska šola Novo mesto prejela priznanje za 20-letno sodelovanje v projektu.

Na šoli smo s projektom začeli v šolskem letu 1998/1999 na pobudo takratne ravnateljice Zvonke Krištof. Prva mentorica projekta je bila profesorica Marija Grošelj. Vodilna tema, ki smo se ji v projektu posvečali, je bila v prvih dveh letih skrb za čisto in spodbudno učno okolje.

V naslednjih letih so se prepletale teme skrb za zdravo prehrano, gibanje, duševno zdravje, zdravo okolje. Skrbeli smo za obeleževanje pomembnih dni, kot so dan zdravja, svetovni dan brez tobaka, dan boja proti aidsu, svetovni dan hrane, mesec preprečevanja odvisnosti, rožnati oktober in druge. Nekatere naloge smo izvajali v povezavi s Slovensko mrežo zdravih šol in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ), nekatere pa samostojno. Povezovali smo se z različnimi društvi, in sicer z Območnim združenjem Rdečega križa, Društvom za boj proti raku, Društvom za zdravje srca in ožilja, Društvom diabetikov in v sodelovanju z njimi organizirali posamezne akcije. Dejavnosti, ki smo jih izvajali, so bile raznolike in namenjene dijakom, učiteljem, staršem, nekatere pa tudi zunanjim udeležencem. Organizirali smo številna predavanja, pripravili stojnice, razstave in plakate. Najodmevnejše akcije, ki smo jih izvajali, so bile Jabolko vsak dan, zbiranje zamaškov, zbiranje rabljenih oblačil, Majhen prispevek – veliko darilo, Podari malico, skrb za duševno zdravje, krvodajalstvo, medsebojni odnosi, medgeneracijsko sodelovanje, minuta za zdravje, odvajanje od kajenja in drugo.

V sredo, 28. novembra 2018, smo imeli slovesno prireditev ob 20-letnici projekta na šoli. Prireditve so se udeležili profesorji, dijaki, vodstvo šole, mentorji in sodelavci, ki so v preteklosti sodelovali v projektu Zdrave šole. Zbrane sta nagovorila direktor Šolskega centra Novo mesto Štefan David

in ravnateljica Damjana Papež, ki je poudarila, da sta temeljno poslanstvo zdravih šol skrb za zdravje in dobro počutje. Zahvalila se je vsem nekdanjim in sedanjim mentorjem projekta. Kar deset let je bila vodja projekta profesorica zdravstvene vzgoje Barbara Stopar.

Na prireditvi so nas obiskali tudi predstavniki Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo. Najbolj zavzete dijakke, ki so sodelovali v projektu Nekadilski razred, so nagradili z vstopnicami za ogled razstave Body Worlds Vital.

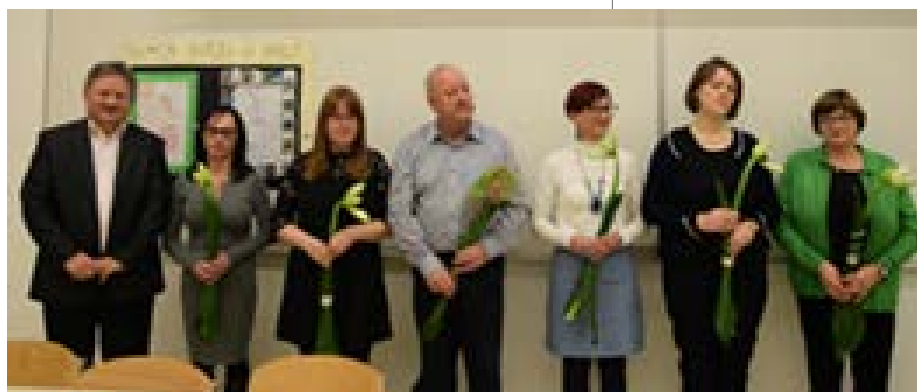
Dijaki, ki so sodelovali v projektu Nekadilski razred, so predstavili svoje delo in izdelke. Prireditvev smo zaključili s kulturnim programom.

Dejavnosti ob 20. obletnici delovanja projekta so potekale že od začetka šolskega leta. Organizirali smo delavnice za učence novomeških osnovnih šol, kjer smo predstavili zdrav slog življenja mladostnikov in osnove prve pomoči. Ob dnevu duševnega zdravja smo imeli stojnico na hodniku šolskega centra, v učilnice smo nalepili napise s pozitivnimi mislimi. Decembra smo pozitivne misli zamenjali s prazničnimi željami. Dijakinje Ema Blagojevič, Tajda Gorše in Blažka Ovniček so se z mentoricama Marinko Cerovšek in Vido Novinec udeležile osrednje slovesnosti ob 25-letnici Slovenske mreže zdravih šol. Na prireditvi so aktivno sodelovale s predstavitvijo dejavnosti v projektu Nekadilski razred.

Ponosni smo na opravljeno delo, imamo pa še veliko načrtov za prihodnja leta. Naši skupni cilji so skrb za spodbudno učno okolje, dobro počutje in zdravje vseh.

Priznanje za 20-letno vključenost v projekt, Zreče, november 2018 (Fotografija: Marinka Cerovšek)

Mentorji projekta z direktorjem Šolskega centra Novo mesto, november 2018 (Fotografija: Julija Košir)

Novembra smo na SZŠ Celje spregovorili o raku mod

Vesna Božiček

Poučna razstava o moških rakih
(Fotografija: arhiv Vesne Božiček)

Ozaveščanje o moških rakih
(Fotografija: arhiv Vesne Božiček)

Kako doživljajo starši bolezen svojega otroka in kakšna čustva, občutki, vprašanja se pojavijo takrat, ko zvedo, da ima njihov sin, ki je komaj dobro postal polnoleten, raka mod? O tem sta po valovih strokovnega radia naše šole spregovorila starša, ki sta vse to doživela in preživela.

Prijazno sta se odzvala vabilu in bila pripravljena spregovoriti in deliti svoja doživljanja ob bolezi sina, pripravljena znova odpreti rano in na neki način znova podoživeti že preživeto in v svoji notranjosti potlačeno bolečino sinove prebolele bolezi. Kako sprejeti in se odzvati na sinovo sporočilo, da se z njim nekaj dogaja, ker je začutil spremembo na modu? Morda pa le ne bo tako hudo, morda pa le ne bo to malignom ... Reagirati razumno, poiskati zdravniško pomoč, stati sinu ob strani ... Nikomur ne povedati, naj bo to nekakšna naša skrivnost. Oče se odzove po moško – z razumom, mama čustveno, kajti otrok je tvoj, pa ne glede na to, koliko je star ali koliko so stari starši. Stati mu ob strani v procesu diagnostike, operativnega zdravljenja, kemoterapije. Mama želi biti trdna, naskrivaj si briše solzne oči, ko sinu striže lase, čeprav je bilo takrat moderno biti gologlav. Stiska mladega fanta, ki ne želi veliko ljudi ob sebi, samo prijateljico, ki ga je razumela in mu vlivala moč in pogum. Oslabelost, nemoč v času zdravljenja, samo nekaj sto metrov prehojene poti ob opori mame, biti brez teka ... Ampak trdna podpora očeta, nežno in razumevajoče srce matere vodijo sina naprej. Kontrole, ozdravitev, srečanje življenjske sopotnice ... in zdaj pričakovanje novega že nastalega življenja je sreča že v sedanjosti za prihodnost.

Čustev poln razgovor je vodil dijak Gashi Fazli, ki je na koncu podal tudi nasvete za samopregledovanje mod in opozoril na spremembe, na katere morajo biti fantje pozorni.

In kakšni so bili odmevi naših dijakov?

Oddaje strokovnega radia so zelo pozitivne, vedno poučne, še posebej, ko nekateri ljudje izpostavijo in povedo svojo življenjsko zgodbo, ki je včasih ni lahko povedati.

- Takšna oddaja se te dotakne. Bolj razmišljam o povedanem, bolj se zavedam, kako hitro se ti življenje lahko obrne na glavo. Slišati bi morali še več o stiskah ljudi, o tem se je treba pogovarjati, ozaveščati.

- Bilo je pogumno.

- Takšni prispevki se nas poslušalcev dotaknejo. So zanimivi, ker ljudje delijo svoja čustva, lažje se vživimo v situacijo in lažje razmišljamo ob njej.

Takšne zgodbe me spodbujajo k bolj zdravemu načinu življenja.

Na podlagi resničnih izkušenj se ljudi prej prepriča, da se opazujejo in so pozorni ob kakršnih koli spremembah.

Oddaja je bila zelo poučna. Ko slišim tako zgodbo, dobim kurjo polt, solzne oči.

»Sreča je čutiti radost
v srcu« je bil moto
okrogle mize na SZŠ
Celje

Vesna Božiček

*Sreča je čutiti radost v srcu.
Radost do sebe, radost do ljudi,
živali, narave, življenja.
Sreča je čutiti in deliti radost.
Sreča je biti eno z vsem, kar je.
Sreča so majhni trenutki, ki
pomenijo veliko.
Čutiti sonce na svojem licu,
lahek piš vetra v laseh,
smeh s prijatelji, objem
najbližjih,
plesati v dežju, zaviti se v
sveže oprano odejo,
gledati v nebo, spati pod
zvezdami.
Sreča so majhni, preprosti
trenutki, polni radosti in
ljubezni.*

(Napisala dijakinja SZŠ Celje)

Na Srednji zdravstveni šoli Celje smo 13. decembra pripravili okroglo mizo, na kateri smo se pogovarjali o sreči in poskušali priklicati srečo v oči ter srca dijakov in zaposlenih naše šole.

Z nami so svoje misli, strokovne in življenjske izkušnje delili Andreja Križan Lipnik, univ. dipl. psihologinja zaposlena v Vrtcu Rogaška Slatina, Marjana Vengušt, višja medicinska sestra iz ZD Celje in Peter Poles, televizijski voditelj. Okroglo mizo sta pod mojim mentorstvom pripravili in vodili Ana Radmanović in Špela Kukenberg, dijakinji 4. letnika. Preko kratkega zgodovinskega opisa in razmišljanja o sreči že od starih indijskih, grških in kitajskih kultur, preko Sokrata in Aristotela in vse do današnjih dni, ko o sreči govorijo knjige, filmi, seminarji, državne statistike, je sreča postala ena izmed osrednjih tem zahodne miselnosti in pozitivne psihologije. Vmesna poveza z zgodbami o iskanju sreče, o sreči, ki domuje v našem notranjem jazu, o spraševanju, kdo je najbolj srečen, pa je bila nit, ki je povezovala naše razmišljanje o sreči.

In kaj so zapisali o sreči naši dijaki?

Zame je sreča nekaj, zaradi česa sem vesela in zadovoljna.

Vsak človek ima del sreče, a jo mora sam odkriti.

Sreča je zame, da sem zdrav, da se imam dobro, imam dobre odnose z družino, s prijatelji.

Sreča ni stvar, je nekaj, česar ti ne more nihče vzeti. Je notranje občutenje.

Sreča je, ko nekaj dosežem, v kar sem vlagala veliko svojega časa, truda, potem pa mi je poplačano.

Sreča ti pozitivno spremeni življenje in vpliva nate, te spodbuja k ciljem.

Sreča je imeti nekoga, ki te ima rad.

Sreča je zame, ko v božičnem času z družino skupaj poležavamo, se družimo, skupaj spijemo topel čaj ali vročo čokolado.

Andreja Križan Lipnik je poudarila, da dijaki zelo lepo razmišljajo o sreči, nekako razmišljajo iz pozitivne psihologije. Sreča ni imeti, ni materialna dobrina, kot so včasih razmišljali, kajti ko si preveč obremenjen z materialnim, več ne vidiš tistega, kar je povezano z lepoto, smislom in z vetrom v laseh. Zavedati se moramo, da tudi majhne vsakodnevne stvari osrečujejo. Treba se je samo odzvati na situacijo, jo osmisliti in ozavestiti. Sreča je biti, občutiti, je odnos imeti ob sebi ljudi. Je smisel zame, zate, za nas vse, da smo danes lahko skupaj. Je dotik občutka dobrega. Sreča je pogojena z vzorci obnašanja, notranjo naravnostjo. Če gojimo dobra občutenja, se sprosti energija, gledaš, kaj bi še lahko storil, kaj te veseli, kaj ti predstavlja izziv. Sreča ima močan znan-

stveni pomen in se pojmuje kot subjektivno blagostanje ali psihološka dobrobit. Slovenci smo po statistiki subjektivnega blagostanja malce nad povprečjem, nekako med 7.1 in 7.2 po desetstopenjski lestvici. Potrebujemo energijo mladih neobremenjenih umov. »To ste vi«, je dejala naša gostja in pokazala na mlade obraze.

Marjana Vengušt je poudarila, da je pojmovanje sreče za vsakega drugačno, in da si moramo srečo ustvariti sami. Zanj je sreča njen poklic, da lahko hodi v službo, ki jo rada opravlja, njena družina, otroci in vnuki, ki se radi vračajo v objem, in prijatelji, prijateljice, da lahko deli dobro in slabo. Razmišljati je treba pozitivno in božični čas bomo lahko občutili vse leto. Kot patronažna medicinska sestra obiskuje družine, rada pomaga, paciente čuti in jih spoštuje. Zna prisluhniti človeku. Pravi, da si je treba vzeti čas, posedeti pri pacientu in ga poslušati. Hvaležni in srečnejši so, ko jim posvetiš svoj čas, kajti nemalokrat so osamljeni. Zdravje pomeni srečo. Kaj vse bi dali, spremenili, če bi se dalo spremeniti za nazaj. Delajmo tako od začetka, pa bo srečno. »Srečna sem,« je ponosno povedala.

Peter Poles je povedal, da je sreča zavedanje trenutkov občutenja sončnih žarkov, da smo za stvari, ki se nam dogajajo, hvaležni, da nas le-te v življenju izpolnjujejo. Treba se je ustavi, videti, kaj sem v življenju naredil, dosegel in znati to živeti. Treba se je zavedati trenutkov, ki se nam dogajajo. Ljudi je treba slišati, zaznati, kar si želijo, treba jim je nameniti čas, pokazati, da so vredni. Seveda pa imajo ljudje najrazličnejše predstave, kaj bi jih osrečilo. Izhajajoč iz svojega poklicnega dela pove, da je treba včasih dati ljudem samo potisk, pa bodo lahko delali naprej. Pravi, da je hvaležen za pot svoje odločitve. Čuti valove energije. Človeška interakcija pa je pogoj za dolgo in srečno življenje. Poudaril je: »Pogovarjajte se z ljudmi, pogovarjajte se s prodajalko v trgovini ...«

»Dajati srečo drugim, pomeni biti srečen. Biti moraš srečen, da lahko nekoga osrečiš; treba je nekoga osrečiti, da bi ostal

srečen. Srečni boste približno toliko, kolikor boste pomagali drugim,« so misli, pregovori, citati, ki odražajo misel, da dajati srečo drugim, pomeni biti srečen. Tudi mi smo v zadnjem delu naše okrogle mize želeli priklicati srečo v oči po navdihu oddaje Dan najlepših sanj. To je profesionalno izpeljal Peter Poles.

Pogovarjaj se, poslušaj in med vrsticami boš slišal tudi male skrite želje ljudi, ki so vsak dan okoli tebe, ki so pomembni v samem delovnem procesu življenja šole, pa včasih gredo mimo tebe, če se ne ustaviš in jih ne pogledaš ali jim ne nameniš tople besede. Tako smo najprej z darilom presenetili in želeli osrečiti našo čistilko.

Kako osrečiti katerega izmed dijakov, je bilo vprašanje, ki se mi je porajalo. Porodila se mi je ideja, da bi bilo lepo poskrbeti za dijake, ki prihajajo iz socialno šibkejših družin. Napisala sem prošnjo za donatorstvo in prejela pozitivni odgovor. Tako smo ravnateljici izročili donacijo v višini 500 evrov. Seveda so presenetili tudi mene s pevcem, ki mi je s pesmijo pobožal dušo in srce. Navdušeno ploskanje dijakov in vseh prisotnih je izkazovalo srečo, hvaležnost, ne samo, da smo nekoga osrečili, ampak da smo bili skupaj.

Zaključne besede zahvale pa je podala ravnateljica. Tako je povedala: »Res iskrena hvala. Mogoče smo še bolj pozorni in še bolj tankočutni v tem mesecu decembru. Sama sicer razmišljam, zakaj? Pa ne vem, zakaj se v nas poraja to, da želimo nekoga bolj obdarovati, da želimo pokazati pozornost do drugih. Takšen je proces. Kaže, da se nekaj dogaja med zvezdami, nekaj višjega, da to nekako občutimo. Ja, delali boste v takšnem poklicu, kjer bo izredno pomembna strokovnost, vendar boste ob tej strokovnosti marsikdaj morali dodati del sebe. Del sebe, da vas bodo ljudje začutili, začutili, da boste darovali srečo. Ni je preprosto darovati. Lahko pa vplivamo na marsikaj. Danes smo začutili to srečo – endorfine, ki so se nekako dvignili v nas in zagotovo naredili v nas nekaj pozitivnega. Ti hormoni tudi zdravijo. Želim, da to počnete, delate pri svojem delu. Potrudite se za ljudi, s katerimi boste delali in ustvarjajte še na kakšen drug način iz tistega, kar nosite v sebi – te hormone sreče. Iskrena hvala. Sreča je bliže, kot si misliš in danes ste to dokazali.«

Sama pa sem zaključila z besedami Ivana Cankarja, ki je zapisal: »Srečna je pot, če je ljubezen vodnik. Treba je samo prijazne besede in prijaznega pogleda in ozdravljena je vsaka bolezen in vsaka žalost je pri kraju.«

Skupinska fotografija
(Fotografija: arhiv Vesne Božiček)

Na Zdravstveni šoli Nova Gorica premagujemo stigmo zaradi duševnih motenj

Barbara Sitar

Nataša iz Šenta in dijaki 4. b s profesorico
(Fotografija: Nada Kenda, ŠENT)

Pri pouku zdravstvene nege pacienta z duševno motnjo se dijakom trudimo približati duševne motnje in jim sporočiti, da osebe s težavami v duševnem zdravju potrebujejo razumevanje in podporo ne le svojcev, ampak tudi širše skupnosti.

V ta namen vsako leto v okviru učne teme psihosocialna rehabilitacija organiziram obisk osebe s težavami v duševnem zdravju. Isti dan se predstavi tudi delovanje neprofittne organizacije Ozara ali ŠENT. Nacionalno združenje za kakovost življenja Ozara je nastalo predvsem iz potrebe po organiziranih zunajbolnišničnih dejavnostih za ljudi s težavami v duševnem zdravju. ŠENT – slovensko združenje za duševno zdravje ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva in status humanitarne organizacije. Ustanovljeno je bilo za izvajanje dejavnosti na področjih zagovorništva, psihosocialne in zaposlitvene rehabilitacije ter ustvarjanja novih delovnih mest za osebe s težavami v duševnem zdravju, socialno izključene in druge težje za-

posljive osebe ter njihove svojce. Dijaki spoznajo, da je duševna motnja bolezensko stanje kot vsako drugo telesno obolenje in da je o tem treba govoriti, saj so pri ljudeh še vedno prisotni predsodki, kar ovira vključevanje duševno bolnih v rehabilitacijo ter normalno življenje in delo. Spoznajo tudi

delovanje organizacij, ki prispevajo k psihosocialni rehabilitaciji oseb z duševnimi motnjami.

V torek, 18. 12. 2018, smo k pouku zdravstvene nege pacienta z duševno motnjo povabili gospo Natašo, ki je predstavila svojo življenjsko zgodbo. Zaradi težav v duševnem zdravju se je srečevala z mnogimi ovirami. Predstavila nam je, kako se je borila in se še vedno bori s svojo boleznijo. Mentorica iz stanovanjske skupnosti Šent je povedala, kakšna je njena vloga pri pomoči stanovalcem. Nataša je predstavila svojo zbirko pesmi. Na humoren način je razbijala mite in stigmo, ki je žal še vedno prisotna pri ljudeh s težavami v duševnem zdravju. Ob koncu je dijakom zaželela veliko potrpežljivosti pri delu in jim voščila lepe praznike.

Nataši se zahvaljujemo za njeno predstavitev in ji želimo še dosti ustvarjalnega navdiha.

Izvajalci zdravstvene nege v precepu med stroko in delodajalci

Andrej Bračič

Odlična analiza stanja v zdravstvu z vidika stroke dr. Brigite Skele Savič me je spodbudila, da dodam še svoje videnje s perspektive izvajalca zdravstvene nege. Prispevek dr. Skele Savič izvrstno prikazuje, kako zdravništvo kot tudi slovenska zdravstvena politika ter management ne priznavajo in ne sledijo zahtevam stroke zdravstvene nege, kakor tudi ne evropski direktivi za regulirane poklice.

Prav tako temu ne sledita organizacija dela in kadrovska politika v naših zdravstvenih zavodih. Pri čemer diplomirane medicinske sestre v glavnem »servisirajo potrebe zdravnikov«, s pacientovimi temeljnimi življenjskimi potrebami pa se bolj ali manj ukvarjajo zdravstveni tehniki. Medtem ko zdravstvena zakonodaja nalaga izvajalcu zdravstvenih storitev, da se ravna po strokovnih doktrinah, kar pogosto v obstoječih razmerah ni mogoče. Vse to dejansko pomeni, da so strokovne zahteve in dodeljene kompetence v nasprotju z vzdržnostjo in trenutno organiziranostjo zdravstvenega sistema. Prepričan sem, da če bi izvajalci zdravstvenih storitev v danih razmerah dosledno delovali po standardih stroke in izvajali samo storitve, za katere imajo podeljene kompetence, bi se zdravstvo sesulo kot hišica iz kart.

Predstavniki stroke iz pisarn sicer priznavajo, da v obstoječih razmerah delo ne more biti vedno opravljeno kakovostno in varno za pacienta, pa vendar se ob neizpolnjevanju zahtev pacientov na zatožni klopi vedno znajde izvajalec zdravstvenih storitev. V večini meni znanih primerov s sodišč je bil obtožen izvajalec zdravstvene nege, ko je upošteval navodila delodajalca, ki pa so bila v nasprotju s strokovnimi in zakonskimi določili. Da je izvajalec kriv, ker izvaja to, kar počnejo vsi oziroma ker mu tako naroči nadrejeni, je kratko malo perverzno. V resnici smo izvajalci zdravstvenih storitev topovska hrana – žrtve, ki vsakodnevno lahko samo upamo, da se kdo od uporabnikov ne bo pritožil. Kajti v tem primeru bomo krivi. Krivi bomo, ker ne bomo pravočasno izvedli zahtevane storitve, ker jo bomo izvedli površno, ker bomo ob tem presegli dodeljene kompetence. Krivi bomo, ker se je zgodila napaka, ker nismo upoštevali katerega od P-jev, ker nismo dosledno upoštevali standarda. Ob takih zaključkih si vodstvo lahko le zadovoljno mane roke, ker se je zopet izognilo objektivni odgovornosti in bo kriva »le« medicinska sestra.

»Prava« analiza zdravstvenih procesov bi nesporno pokazala, da smo bolj ali manj vsi izvajalci primorani delati nevarno, kajti delo sicer ne more biti opravljeno. Če bi želeli, bi z relativno lahkoto dokazali obremenitev medicinskih sester. Ko bomo na primer glede na resurse in zahteve prikazali, da imamo za jutranjo nego enega pacienta na voljo osem minut, za hranjenje pa tri minute, lahko ljudem sporočimo: »Minister ima prav, res je dovolj rezerv v zdravstvu in dovolj je tudi medicinskih sester, namreč »uredimo« vas lahko tudi v šestih minutah in napitamo v dveh minutah. Imamo še veliko

podobnih rezerv. Vse postopke je mogoče narediti še slabše, hitreje, manj natančno.«

Ob tem mora minister le dodati: »Spoštovani sodržavljeni, res smo posameznemu izvajalcu dodatno namenili nekaj deset evrov, AMPAK, zelo mi je žal, zaradi tega še ne morete dobiti varne in kakovostne oskrbe. Za to ni kriv posamezen izvajalec, ki je vsakodnevno pod pritiskom uporabnikov, temveč jaz in celotna politika, ker vam boljše oskrbe ne moremo zagotoviti.« To bi bilo korektno, kajti vsi vemo: malo denarja, malo muzike. Tega seveda ni pričakovati, sicer politiki ne bi bili politiki. Kakor tudi ni pričakovati, da bo minister brez trdega boja sprejel obstoječe strokovne normative, kajti potem bi jih morali delodajalci zagotavljati. Tega pa z obstoječo zdravstveno malho ne zmorejo. Kakovost stane, kajti v istem času ni mogoče enako kakovostno oskrbeti 45 ali 30 uporabnikov. Kakšna je kakovost glede na resurse, lahko izračuna le stroka. Kakšno kakovost pa so pripravljene plačati, naj povedo politiki. Zato

naj tudi prevzamejo odgovornost, namesto da jo prelagajo na izvajalca, ki mora za storjeno napako v danih pogojih prevzemati tako moralno kot kazensko odgovornost.

Nedopustno je, da smo izvajalci zdravstvene nege v vsakodnevni dilemi, ali bomo kršili strokovne standarde ali delovnopravna določila, v obeh primerih pa pacientove pravice. Nedopustno je, da so zaradi te dileme kazensko preganjani posamezni izvajalci. To so žrtve »vojnih« razmer, katerih tragične zgodbe bi

bilo treba uporabiti; če je treba tudi za upravni in ustavni spor. Kot kaže, se v tej dilemi ne moremo zanašati na svoje stanovske organizacije, še manj na zdravnike oziroma delodajalce. Škarje in platno ima politika in politika ne razume argumentov, šteti zna le volilne glasove. Prav vsi ljudje so naši potencialni pacienti in prav vsi so volilni upravičenci.

Ljudje so na žalost postali neobčutljivi za stiske drugih; najmočnejše merilo je strah zase in svoje bližnje. Zato predlagam, da javnost seznanimo s konkretnimi številkami: kaj za varnost ljudi pomeni obseg obstoječega kadra, kako kakovostne storitve jim za to lahko dejansko nudimo in kaj obstoječi trend pomeni za uporabnike v prihodnosti. Edino pot za doseg slednjega vidim v sodelovanju med kliničnimi strokovnjaki in raziskovalci s fakultet – skupaj lahko uporabnikom zdravstvenih storitev nazorno prikažemo, kako varni so in pod kakšnimi pogoji bi lahko bili bolj. Uporabniki (volivci) morajo prepoznati naše zahteve kot svoje zahteve za lastno dobro. In volivec ima vedno prav.

Nedopustno je, da smo izvajalci zdravstvene nege v vsakodnevni dilemi, ali bomo kršili strokovne standarde ali delovnopravna določila, v obeh primerih pa pacientove pravice.

OB KONCU LETA

Mag. Jožica Eder

Konec novembra, ko je treba zamenjati list na koledarju in se na aktualnem „trojčku“ že pojavi januar prihajajočega leta, mi misli nehotе pobeagnejo v minule mesece. Spet je zmanjkalo leta, morda tudi časa za kaj, kar je bilo morda še v načrtu!

Sama sem preteklo leto začela šteti sicer že sredi decembra, ob zaključku nekega pogovora, ki mi je (končno) odprl oči glede karijerne perspektive v določenem okolju. Moje leto 2018 je zaznamoval lesk zlatega priznanja, ki nalaga nezmanjšano stopnjo aktivnosti za vzdrževanje njegovega sijaja in hkrati zavedanje, da vsakemu vzponu na vrh sledi tudi sestop. O dosežkih na širšem področju zdravstvene nege ne bi izgubljala besed, če je pomlad obetala nekaj dobrih rezultatov, pa jesenski meseci in pogajanja o plačah zdravstvenih delavcev mene osebno niso navdali s posebnim navdušenjem. Če med ruševinami po potresu premakneš le nekaj opek, se katastrofalno stanje pač ne izboljša!

Decembrski dnevi so torej polni zaključkov – takšnih in drugačnih in seveda načrtov in želja za prihajajoče leto in ko boste brali te vrstice, bodo lučke, pisani ovojni papir in darila že pospravljeni.

Kaj torej zaželeli vsem nam?! Predvsem, ne zahtevajte preveč od sebe! Naj bo del vaših načrtov tudi tista kava s prijateljico, ki jo že dolgo prelagata; pobeg v neznano kar tako brez razloga, naj odsev prazničnih lučk še dolgo sije v očeh. Želim vam velikansko zalogo pozitivne energije, da bomo zmogli ugoditi vsem zahtevam, ki jih postavljajo pred nas na delovnih mestih in še kje. Želim vam, da med razdajanjem pozornosti, ljubezni in energije drugim ne pozabite nase.

Srečno 2019!

Tekoča energija, ki da krila zdaj in vekomaj, amen!

Jože Lavrinec

*Časi, ko smo na veliko opozarjali na škodljivost uživanja energijskih
napitkov, so se že zdavnaj izgubili v vrtincu časa. Danes je tako ali tako vse
drugače. Zakonodaja, ki omogoča in preprečuje prodajo določenih artiklov, je
bolj zapletena in vsaj na videz v službi potrošnika.*

Časi, ko smo na veliko opozarjali na škodljivost uživanja energijskih napitkov, so se že zdavnaj izgubili v vrtincu časa. Danes je tako ali tako vse drugače. Zakonodaja, ki omogoča in preprečuje prodajo določenih artiklov, je bolj zapletena in vsaj na videz v službi potrošnika.

Reklamna sporočila tipa »Red Bull ti da krila« je sicer še mogoče opaziti, a so povsem nepotrebna. Medtem ko je prvi izdelek tega tipa, sicer pri nas v Sloveniji oz. v nekdanji Jugi popolnoma neznan privekal na svet daljnega leta 1948 (napitek DR. Enuf, ZDA), jih dandanes prodaja že sleherni trgovina v nepreglednem številu različic. Da so potrošnikom dosegljivi v slehernem trenutku in ob vsaki priložnosti, jih prodajajo tudi na bencinskih servisih in na avtomatih. Seveda potrošniki te izdelke pridno kupujejo. Kakor da bi želeli poleteti visoko v nebo ali zajahati iskrega vranca. Prehranska industrija celega sveta pa veselo obrača težke milijone evrov, dolarjev ali karkoli pač že.

Energijski napitki (EN) so postali zelo priljubljeni ne le med mladimi, ki so si jih pri nas prvi prisvojili, temveč tudi med splošno populacijo, predvsem v času intenzivne telesne dejavnosti ter med pripadniki poklicev s podaljšano in nočno izmeno. Seveda po njih pridno posegajo tudi razni športniki z namenom, da bi si izboljšali fizično moč in ne nazadnje študentje vseh starosti, ki z njimi preganjajo spanec v času kampanjskih miselnih telovadb pred izpiti. Vse seveda z željo in upanjem, da bo napitek povrnil telesu moči in osvežil bistrino misli. Takšna univerzalna razširjenost EN je spodbudila raziskovalce v iskanje tako ugodnih kakor neugodnih vplivov na telo.

V preteklosti je bilo vsem jasno: pitje EN je škodljivo. Zelo pogosto smo poslušali poročila o kakšni nujni intervenciji pri mladeniču, ki je med noro zabavo izgubil zavest, potem ko je popil eno ali dve pločevinki energijskega napitka na dobrega pol litra vodke ali pa o mladenki, ki so jo nezavestno pripeljali na urgenco, ker je z energijsko pijačo poplaknila drobno tabletko za boljše počutje. Ni, da bi izgubljali besede: ne vodka ne rekreacijske droge, za vse zaplete so bili krivi energijski napitki. In ker tako pač ne gre, so energijski napitki ostali na trgovskih policah in se veselo množili.

Ravno zato, ker se energijski napitki pogosto uživajo skupaj s še kakšnimi bolj ali manj zabavnimi zadevami, je težko ločiti zrnje od plev ter z absolutno gotovostjo reči: tu se skriva zajec. Vendar čas prinaša svoje in ker se je največ teh napitkov prodalo ter popilo v bližini vojaških oporišč, so se vojaš-

ki zdravniki začeli zanimati zanje. Korist ali škoda, dilema je bila in je še vedno izredno velika. Toda prve objave so bile samo voda na proizvajalčev mlin. Pokazale so namreč, da čeprav napitki vsebujejo kofein, krvni tlak po zaužitju poraste le minimalno, za največ dve ali tri »točke« (Baum, 2001). To pa vsekakor ni nekaj, s čimer bi si belili glavo, še posebej, če je uživalec potem bolj buden, bolj bister in fizično zmore še več. Ker so proizvajalci svoje koktajle zavili v meglo »naravnih prehranskih dopolnil«, je za nekaj časa tako tudi ostalo. Le kdo bo preverjal »naravne« izdelke. Ti res ne morejo škoditi!

Toda ko se neki artikel le razmnoži preko vseh mej dobrega okusa, se prej ali slej najde nekdo, ki podreza vanj in podvomi tako o dobrem kakor o slabem. In ker se vedno spodobi začeti z dobrim, je prav, da pregledamo koristi uživanja energijskih napitkov. Pregledni članek, ki ga je pripravila Manchester in sodelavci v letu 2017, je zelo zgovoren pa vendar skromen. Po nizanju zgodovine EN poskušajo avtorji poiskati objavljene raziskave, ki bi potrdile splošna prepričanja o posameznih ugodnih vplivih.

Najprej ugotovitev, da je po zaužitju primerljive količine kofeina s kavo porast krvnega tlaka višji in hitrejši kot po EN. Dilema, ali je to koristen učinek ali ne, je kratkotrajna. Pa druge koristi? Tiste, zaradi katerih EN ljudje dejansko uživajo? Bistrost in budnost? Učinek je začasen ter zelo omejen, in ne nazadnje zelo slabo dokumentiran. Dejansko ni razvidno, ali je učinek samo rezultat osvežitve ali vnosa enostavnih sladkorjev. Kaj pa vzdržljivost pri dolgotrajni telesni dejavnosti? Dragushin s sod. (2016) nas potolaži: »Ob zaužitju EN v okviru 20 minut pred začetkom vztrajnostne vadbe ni opaziti večje vzdržljivosti!« Dve skupini atletov sta tekli 25 km. Atleti, ki so pred tekom popili EN, v povprečju niso bili prav nič boljši kakor tisti, ki so popili sladkano vodo in skodelico kave! Testiranje moči pokaže podobne rezultate, kar pomeni, da EN pivca ne okrepijo. Rezultati niso prav nič boljši pri športu, kjer je potrebna hitra odzivnost. Nič, nič, sploh nič! Se pravi, da ljudje pijejo EN samo zato, da jih pijejo? Za užitek?

Tako preprosto spet ni. Resda pozitivnih učinkov ni ali niso omembe vredni, imamo pa kopico dokazov o njihovih škodljivih učinkih. Že sorazmerno kmalu se je dalo spoznati, da pitje EN zamaskira opustošenje, ki ga v telesu povzroči pitje alkohola. Alkoholni opoj se razvije kasneje kakor sicer in zato posamezniki dobijo varljiv občutek, da lahko brez škode popijejo še več in več. Seveda so posledice dinamične in draistične. Dehidracija telesa in huda zastrupitev!

Nato pa je leta 2015 Larson s sod. objavil svojo raziskavo, ki ni ravno v ponos uživalcem EN. Nekoliko so »spovedali« 2287 mladcev ter ugotovili, da je uživanje EN v tesni povezavi z opuščanjem zajtrka, obilnejšim vnosom enostavnih sladkorjev. Uživalci EN se pogosteje lotevajo modnih redukcijskih diet, pogosteje posegajo tudi po drogah. Njihova telesna dejavnost pa je kampanjska: danes je ali pa je sploh ni. Podobno ugotavlja leta 2016 All-shaar s sodelavci: »Pri uživalcih EN je pogostejša zloraba tobaka, alkohola, marihuane in amfetaminov. Poleg tega pogosteje tožijo o stresu, anksioznosti, depresiji. Več je tudi poročil o samomorilnih nagnjenjih. Trpijo tudi za motnjami spanja, se hitreje utrudijo, razdražljivost, glavoboli in bolečine v trebuhu so njihov vsakdan.« Nič kaj prijetna slika, mar ne? Žal se v prispevku statistično hladno nizajo neprijetni podatki, vendar odgovora, ali je bila »prej kura ali jajce«, ni. Iz analize kopice podatkov ne zvemo, ali so neprijetnosti in tvegan življenjski slog posledica ali vzrok. Kljub vsemu pa dovolj, da bi moral kupec EN malce razmisliti o svojem življenju.

Ti statistični podatki nekako niso v skladu s preliminarnimi raziskavami, ki jih je leta 2001 objavil Baum. Še posebej, če mu ob bok postavimo raziskavo iz leta 2013. Grasser je s svojimi sodelavci ponovil preliminarno raziskavo ter jo podaljšal. Celodnevni nadzor krvnega tlaka in srčnega ritma je dopolnil z meritvami centralnega venskega tlaka ter snemanjem EKG-ja. Rezultati so bili naravnost šokantni: 3 do 4 ure po zaužitju je začel naraščati krvni tlak, srčni utrip je ponorel, opazne so bile spremembe v EKG-ju. Vse je nakazovalo, da srce dobesedno »nabija v prazno«, pretok krvi v možganih se je močno poslabšal ... Je temu kriv kofein (mimogrede: podobne raziskave, opravljene pri pivcih prave kave, tega niso zabeležile)? Sladkor, raztopljen v tekočini? Nak, pitje sladkanih napitkov vodi v povsem drugo, dobro raziskano problematiko. Taurin in ostale substance, ki jih industrija vehementno dodaja v EN? Resnici na ljubo se je dilema o vplivu tavrina na izkoristek kofeina pojavila že leta 2012 (Franks, et al., 2012).

Zdaj pa tisti najlepši del: že več kakor desetletje se v literaturi, predvsem v študijah primera, namiguje, da bi lahko bile EN vzrok za aritmijo. Kjer je dim, je tudi ogenj, zato smo 2017 dočakali potrditev. Higgins je s sodelavci dokazal povezavo med uživanjem EN, posledično arterijsko disfunkcijo (začasno nezmožnost za dilatacijo) ter veliko tveganje za aritmijo. Med snemanjem EKG-ja so namreč zaznali podaljšani interval QT, ki je bil toliko daljši, čim več EN je posameznik popil. Ko to vemo, zlahka povežemo s posamičnimi opisi srčnega aresta, ki so nastali po burni noči s kopicom EN.

Ko Manchester s sodelavci (2017) našteva negativne vplive EN, so navedbe tveganega življenjskega sloga kot blago odvajalo, ki prime ali pa ne in še zapleti na področju srčno-žilnega zdravja (hipertenzije, večja verjetnost za možgansko kap, aritmije in srčni arest) bi nas morali strezniti pred pogoltno lahkostjo ponudbe prehranske industrije. Sicer pa lahko zaključimo nekoliko sarkastično: »Le kaj je pri teh nekaj milijardah ljudi za kakšen vlak mladih na svetu manj, samo da se polnijo blagajne?«

EN bodo ostali na trgovskih policah. Po njih bodo ljudje še vedno pridno posegali. Nam pa ostane poduk! Na ustrezen način seveda, poduk mladine ter športnikov, ki po nekih statistikah najpogosteje posegajo po tej tekoči ruski ruleti. Prepoved, dokler ne bo zakonsko urejeno (ker so interesi preveliki, se to zlepa ne bo zgodilo), žal ni rešitev. Mogoče pogovor s pametnimi opozorili o tveganju, samo zato, da komu ne bi prezgodaj »zrasla krila«.

Literatura:

Al-shaar, L., Vercammen, K., Lu, C., Richardson, S., Tamez, M. & Mattei, J., 2017. Health Effects and Public Health Concerns of Energy Drink Consumption in the United States: A Mini-Review. Front Public Health; 5, pp. 225.

Baum, M. & Weiß, M. 2001. The influence of a taurine containing drink on cardiac parameters before and after exercise measured by echocardiography. Amino Acids; 20, pp.75–82.

Dragusin, I.B., Horswill, C.A., 2016. Does sport-drink use during exercise promote an acute positive energy balance? International Journal of Sport Nutrition, Exercise & Metabolism; 26, pp. 428–34.

Franks, A.M., Schmidt, J.M., McCain, K.R. & Fraer, M. 2012. Comparison of the effects of energy drink versus caffeine supplementation on indices of 24-hour ambulatory blood pressure. Annales Pharmacotheutica; 46(2), pp.192–9.

Grasser, E.K., Yępuri, G., Dulloo, A.G. & Montani, J.P., 2014. Cardio- and cerebrovascular responses to the energy drink Red Bull in young adults: a randomized cross-over study. European Journal of Nutrition; 53(7), pp. 1561–71.

Higgins, J.P., Yang, B., Herrin, N.E., et al., 2017. Consumption of energy beverage is associated with attenuation of arterial endothelial flow-mediated dilatation. World Journal of Cardiology; 9(2), pp.162–6.

Larson, N., Laska, M.N. & Story, M., 2015. Neumark-sztainer D. Sports and energy drink consumption are linked to health-risk behaviours among young adults. Public Health Nutrition;18(15), pp. 2794–803.

Manchester, J., Eshel, I. & Marion, D.W., 2017. The Benefits and Risks of Energy Drinks in Young Adults and Military Service Members. Military Medicine;182(7):e1726–e1733.

Mobilna aplikacija za vadbo mišic medeničnega dna

Mag. Darija Ščepanovič

Mobilne naprave z razvojem niso prinesle samo komuniciranja in povezovanja, temveč tudi uporabo storitev in aplikacij. Glede na to, da se dandanes vse več ljudi zaveda pozitivnih učinkov telesne aktivnosti, se obrača k bolj zdravemu življenjskemu slogu, so jim pri tem na voljo tudi številne mobilne aplikacije, ki spodbujajo, beležijo podatke in dajejo napotke glede telesne vadbe. Kljub večji ozaveščenosti o pomembnosti gibanja v vsakodnevem življenju pa je zavedanje pomena vadbe za mišice medeničnega dna pomanjkljivo, zato je tudi manj obstoječih aplikacij za njeno izvajanje.

Predstavljamo prvo slovensko aplikacijo za vadbo mišic medeničnega dna.

Aplikacija je pregledna in preprosta za uporabo, namenjena širšemu krogu ljudi kot pripomoček za lažje izvajanje vadbe mišic medeničnega dna. Aplikacija se v osrednjem meniju, katerega osrednji del je vadba, razdeli na sedem podstrani (na sliki). Prehod med posameznimi podstranmi je zelo preprost, s klikom na posamezni predel ekrana, kar izboljša uporabniško izkušnjo predvsem pri starejših.

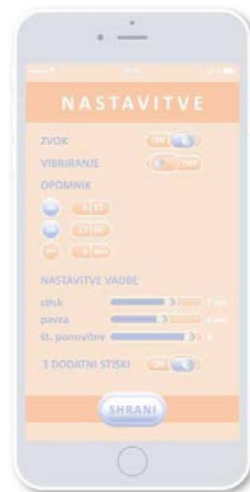
V spodnjem delu zaslona lahko izbiramo med tremi prednastavljenimi težavnostnimi stopnjami vadbe mišic medeničnega dna. Med nastavitvami (slika) je možno poleg splošnih nastavitvev (zvok, vibriranje, trije opomniki) nastaviti tudi parametre za vadbo po meri kot četrto možnost vadbe (*). S pritiskom na sredino ekrana začnemo vadbo določene

stopnje. Med časom stiskanja se krog enakomerno krči proti notranjosti, med odmorom pa se enakomerno razširi nazaj v prvotno stanje. Dodana vrednost mobilne aplikacije v slovenskem jeziku je ta, da posamezniku ni treba posvečati pozornosti časovnim parametrom, ampak se s tem lahko bolj osredotoča na samo kakovost izvedbe vadbe mišic medeničnega dna.

Aplikacija je nastala v okviru diplomske naloge Mojce Rostohar pod mentorstvom mag. Darije Ščepanovič in Ivana Škrleca. Mobilna aplikacija UriVita je prosto dostopna za vse uporabnike sistema android.

OSREDNJI MENI
APLIKACIJE

MOŽNOSTI
NASTAVITVE

									UTRIP	EDEN OD SIMBOLOV VSAKE DRŽAVE	POTRES ZARADI UDORA STROPA	TOKOVNI POSREDNIK	FILMSKA IGRALKA BLYTH	OBDELVALNA POVRŠINA	KVALITETNO KRAŠKO VINO
									AMER. KOŠARKAR (KEVIN)						
									ZARDEVANJE			6			
									JUDOISTKA (URŠKA) ??? JUGOVAR						
									ŠVEDSKI SMUČARSKI CENTER				VOLT-AMPER OKRAŠNI PTIČI		
									VLADIMIR NAZOR				ČEŠKI GOSPOD VRSTA TRAVE, LOČEK		
									VDOLBINA V ZIDU					FINSKI ARHITEKT SAARINEN	ŠPANSKI ROKOMETAS (PEREZ)
SLOV. ZDRAVNIK IN SKLADATELJ (JOSIP)	2														
AVTOR: KTOR MEŠA ČRKE	OSNOVNA ENOTA V VOJNEM LETALSTVU	SLOV. PISATELJ (TARAS)	PASTIRSKI PES	LEPILO (LJUDSKO)	SLOV. PESNIK (JOŽE)	ŠTEFAN JUG	PLIN V AVTOMOB. ŽAROMETIH	METRIČNI POUDA-REK, IKT	CLOVEKU PODOBNA OPICA	RIMSKA ŠEST					
NARAVNI VRT BREZ UPORABE PESTICIDOV									VNETJE ŽIVCA V KRIŽU	GLAVNI VEZNIK SMRAD JE SLAB ?					
ROSSI NIJEVA OPERA		1													
STARA GOSTILNA						ERIK TUL NATAVO BAZA V ITALJI			ŠESTA DIATON. LESTVICA	ŠOLA Z UPORABO INTERNETA					
JAPON. NABIRALKA BISEROV	5			SATURNOV SATELIT IT. OPER. PEVEC PINZA					BLIŽNJI SORODNIK GORA V POSOČJU	SLOV. NEVROLOG (ALFRED)	NASIČEN OGLJIKOVODIK				
IGRALEC ULAGA				SUROVINA ZA SVEČE OBVDNA RASTLINA	3				MOHAMEDOVA ŽENA TOVARNA V CELJU	4					
ZNAK ZA RUTENIJ			POŠKODBA SKLEPA SPODNJI DEL POSODE				DOMOVINA PRŠUTA IN TERANA ŠPICA, KONICA				EVA LONGORIA OČKA, ATEK				
POLITČARKA GANDHI						DEL STATEV ORANJE			RIMSKI BOG SMRTI PLOŠČINSKA MERA						
NEDEJAVNOST	7								MLADIČ OBVDNE PTICE						
NEKD. TERENCEC IZ DACIE				GLAVNA ŽILA ODVDONICA					POZEJDONOV SIN						

OZNAČENE ČRKE RAZPOREDITE V LIK	1	2	3	4	5	6	7
---------------------------------	---	---	---	---	---	---	---

Vivamel – sodobne obloge za celjenje ran

Tosama je pred desetimi leti razvila Vivamel, prve sodobne obloge za celjenje ran z medicinskim kostanjevim medom. Danes izdeluje tri izdelke:

- **Vivamel alginat** je obloga, narejena na osnovi kalcijevega alginata, ki je v celoti prepojen z medom. Za rane z zmernim do obilnim izločkom.
- **Vivamel contact** je kontaktna mrežica, prekrita s kostanjevim medom. Za rane s šibkim izločanjem, za zaščito plitvih ran ter ran v fazi granulacije in epitelizacije.
- **Vivamel medicinski med v tubi** je namenjen ranam s šibkim izločkom ali brez njega. Uporaben je kot samostojna primarna obloga, lahko pa ga dodajmo ostalim oblogam Vivamel za intenzivnejše delovanje.

Pravilne rešitve - geslo nagradne križanke nam posreduje do 20. januarja na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov clanarina@zbornica-zveza.si in izžrebali bomo 5 nagrajencev. Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali 5 nagrad, ki jih prispeva Tosama d. o. o. Vrednost dveh prvih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 30,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost dveh drugih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 20,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost tretje nagrade pa predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 10,00 evrov.

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE –
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Spoštovane kolegice in kolegi, z veseljem najavljam okvirni program

12. kongresa zdravstvene in babiške nege Slovenije 2019

MEDICINSKE SESTRE IN BABICE SO ZAGOVORNICE ZDRAVJA ZA VSE,

ki bo potekal od 9. do 10. maja 2019 v Kongresnem centru Brdo, Brdu pri Kranju.

Prispevke aktivnih udeležencev pričakujemo najkasneje do 10. 2. 2019
na e-naslov: kongres@zbornica-zveza.si.

ČASOVNI OKVIR PROGRAMA 12. KONGRESA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE

08.00 - 09.00 REGISTRACIJA

Dvorana 1

09.00 - 09.30 OTVORITEV KONGRESA

09.30 - 12.15 PLENARNA PREDAVANJA

11.45 - 12.00 PREDSTAVITEV SPONZORJA

12.15 - 12.45 ODMOR

12.45 - 14.15 TEMATSKI SKLOP

14.15 - 15.15 ODMOR

15.15 - 16.45 TEMATSKI SKLOP

16.45 - 17.00 ODMOR

17.00 - 18.15 TEMATSKI SKLOP

Dvorana 2

12.15 - 12.45 ODMOR

12.45 - 14.15 TEMATSKI SKLOP

14.15 - 15.15 ODMOR

15.15 - 16.45 TEMATSKI SKLOP

16.45 - 17.00 ODMOR

17.00 - 18.15 TEMATSKI SKLOP

Dvorana 3

12.15 - 12.45 ODMOR

12.45 - 14.15 TEMATSKI SKLOP

14.15 - 15.15 ODMOR

15.15 - 16.45 TEMATSKI SKLOP

16.45 - 17.00 ODMOR

17.00 - 18.15 TEMATSKI SKLOP

Dvorana 4

12.15 - 12.45 ODMOR

12.45 - 14.15 TEMATSKI SKLOP

14.15 - 15.15 ODMOR

15.15 - 16.45 TEMATSKI SKLOP

16.45 - 17.00 ODMOR

17.00 - 18.15 TEMATSKI SKLOP

08.00 - 09.00 REGISTRACIJA

Dvorana 1

09.00 - 11.45 PLENARNA PREDAVANJA

11.15 - 11.30 PREDSTAVITEV SPONZORJA

11.45 - 12.15 ODMOR

12.15 - 13.45 TEMATSKI SKLOP

13.45 - 14.45 ODMOR

14.45 - 16.15 TEMATSKI SKLOP

16.15 - 16.30 ZAKLJUČEK KONGRESA

18.00 - 21.00 SLAVNOSTNA AKADEMIJA

10. maj

Dvorana 2

11.45 - 12.15 ODMOR

12.15 - 13.45 TEMATSKI SKLOP

13.45 - 14.45 ODMOR

14.45 - 16.15 TEMATSKI SKLOP

Dvorana 3

11.45 - 12.15 ODMOR

12.15 - 13.45 TEMATSKI SKLOP

13.45 - 14.45 ODMOR

14.45 - 16.15 TEMATSKI SKLOP

O poteku priprav na 12. kongres vas bomo obveščali v Utripu, e-novicah in na spletnih straneh Zbornice – Zveze (www.zbornica-zveza.si), kjer so objavljena tudi navodila za pisanje prispevkov.

Programsko-organizacijski odbor:

Monika Ažman, mag. Branko Bregar, Dejan Doberšek, Bojana Hočevar Posavec, doc. dr. Andreja Kvas, mag. Janez Kramar, Ksenija Pirš, Gordana Lokajner, Suzana Majcen Dvoršak, Gordana Njenjić, Nataša Piletič, Irena Potočar, Anita Prelec, Jože Prestor, Tamara Štemberger Kolnik in dr. Mateja Lorber

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Klinični oddelek za otroško kirurgijo in
intenzivno terapijo
Kirurška klinika
Univerzitetni klinični center Ljubljana

prireja za medicinske sestre in
zdravstvene tehnike
XX. izobraževalni seminar s
specializiranimi učnimi delavnicami

»KRITIČNO BOLAN IN POŠKODOVAN OTROK – RAZPOZNAVA, ZDRAVLJENJE IN ZDRAVSTVENA NEGA«

29. – 30. 3. 2019

Univerzitetni klinični center Ljubljana

Predavalnica 1

PETEK, 29. 3. 2019 – teoretični del

9.00–17.00, UKC Ljubljana,
predavalnica. 1, Zaloška 7

Registracija (9.00–9.30)

Koren Golja M. (9.30–9.35)
Uvodne besede

Trdan M. (9.35–10.00)
Temeljni postopki oživljanja otrok

Mikulič I. (10.00–10.10)
**Vodenje dokumentacije med
oživljanjem**

Grosek Š. (10.00–10.20)
Dihalna stiska otrok

Jeraj A. (10.20–10.30)
Uporaba neinvazivne ventilacije

Potočnik A. (10.30–10.40)
**Aspiracija dihalnih poti – ali lahko
s pravočasno aspiracijo preprečimo
kritično stanje?**

Koren Golja M. (10.40–10.50)
**Periferni venski pristop pri otroku –
izziv za izvajalce ZN**

Weiss M. (10.50–11.10)
Prirojene srčne napake otrok

Mrakar G. (11.10–11.30)
**Kdaj otrok potrebuje podporno
zdravljenje z ECMO?**

Bosankić N. (11.30–11.40)
Posebnosti ZN otroka na ECMO

Marm M. (11.40–11.50)
Posebnosti ZN nedonošenčka

Razprava (11.50–12.00)

Odmor (12.00–12.30)

Kordič R. (12.30–12.50)
Oskrba otrok po operaciji VUR

Smajlovič M. (12.50–13.00)
**Peritonealna dializa – vloga
medicinske sestre**

Hribar M. (13.00–13.10)
**Komplikacije pri kritično bolnih
otročih z izločalno stomo – pogoste
in obvladljive**

Koren Golja (13.10–13.20)
**Vodenje in organizacija Oddelka za
intenzivno terapijo otrok (OITO)**

Kovše M. (13.20–13.30)
**Predstavitev in organizacija Oddelka
za otroško kirurgijo (OOK)**

Lukič M. (13.30–13.40)
**Ko kritično stanje preide v kronično
bolezen –posebnosti ZN**

Kaplan S. (13.40–13.50)
**Možni zapleti pri otrocih z
vstavljenim tuneliranim osrednjim
venskim katetrom v domači oskrbi**

Pance S. (13.50–14.00)
**Zdravstvena nega otroka z
mehansko poškodbo tuneliranega
osrednjega venskega katetra**

Slemenšek L. (14.00–14.10)
Oskrba Porta

Mencigar D. (14.10–14.20)
Organizacija transportne službe

Razprava (14.20–14.30)

Kosilo (14.30–15.30)

Maček J. (15.30–16.00)
Otrok z avtizmom

Šuštar L. (16.00–16.10)
**Posebnosti komunikacije s starši
kritično bolnih otrok**

Milanović D. (16.10–16.20)
**Evolucija ali revolucija – uporaba
mobilnih telefonov med izvajalci ZN**

Tegelj I. (16.20–16.30)
Zdravila z visokim tveganjem

Šuštar A. (16.30–16.40)
**Elektronsko predpisovanje zdravil –
prednosti in slabosti**

Razprava (16.40–16.50)

**Navodila za praktični del seminarja
(16.50–17.00)**

SOBOTA, 30. 3. 2019

9.00–14.00, praktični del, lokacija
Bohoričeva 20

- Oživljanje otroka
- Komunikacija z otroci avtisti
- Venska pot
- Menjava trahealne kanile
- Preprost scenarij
- Oskrba Porta
- Preveza Broviac katetra

Odmor (11.00–11.45)

Kotizacija:
200 EUR (DDV je že vključen)
Kotizacija vključuje predavanja in
vaje, učbenik in postrežbo med
odmori.

Nakazilo:
Univerzitetni klinični center Ljubljana,
Zaloška cesta 2,
1000 Ljubljana.

Podračun
EZR št.: 01100–6030277894,
sklic 299 30 32
z oznako Kritično bolan otrok.

Organizator

DMSBZT Maribor v sodelovanju s Sekcijo reševalcev v zdravstvu pri Zbornici - Zvezi

TEMA SREČANJA

OBVEZNE VSEBINE:
TEMELJNI POSTOPKI
OŽIVLJANJA z vključenim AED

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 11. (1. skupina) in sobota, 12. januar 2019 (2. skupina, v primeru večjega števila udeležencev) ob 8.00 uri, v prostorih društva (Ulica heroja Jevtiča 5), Melje.

Program izobraževanja

Enodnevno strokovno izpopolnjevanje z učnimi delavnicami je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi.

Število udeležencev je omejeno na 35.

Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija znaša 160 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 80 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je usklajen z obveznimi in priporočenimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »TPO« v licenčnem obdobju.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod: E PRIJAVNICA.

Organizator

DRUŠTVO
MEDICINSKIH
SESTER, BABIC IN
ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV
MARIBOR

DMSBZT Maribor

TEMA SREČANJA

**PRIMERI DOBRE PRAKSE
V AMBULANTI DRUŽINSKE
MEDICINE**

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 17. januar 2019, od 16.00 do 19.00, v prostorih društva, Ulica heroja Jevtiča 5, (Maribor - Melje)

Program izobraževanja

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi.

Predavatelji sklopa:

Gregor Emeršič, dr. med., Marjana Vrhovski, dipl. m. s. s spec. znanji

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Članom društva so stroški kotizacije poravnani iz članarine.

Kotizacija znaša 50 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca.

Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta. Kotizacija se poravnava po izstavljenem računu.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je vpisan v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod: E PRIJAVNICA.

Organizator

Mediacijski center ZD Ljubljana

TEMA SREČANJA

**USPEŠNA KOMUNIKACIJA IN
REŠEVANJE NESPORAZUMOV
V ZDRAVSTVU**

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

25. januar, 29. marec 2019
Mediacijski center ZD Ljubljana,
Metelkova 9, 1000 Ljubljana
Registracija udeležencev od
8:45 do 9:00.

Čas trajanja modula: 9:00-15:00

Program izobraževanja

Uspešno prepoznavanje čustev, uporaba večšin uspešne komunikacije v zdravstvu, razumeti psihologijo konflikta, preprečevanje konfliktov, komunikacija z osebo s težavnim vedenjem.

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija na učni delavnici znaša 150 EUR z DDV.

Kotizacijo je potrebno poravnati po izstavitvi računa v valutnem roku.

Število prijav je omejeno na 30 udeležencev.

Licenčne in pedagoške točke

Udeležba na modulu se šteje za strokovno izobraževanje. Seminar je v postopku licenčnega vrednotenja pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije ter Zdravniški zbornici.

Dodatne informacije in prijava

Prijavite se lahko preko e-naslova: prijava.mc@zd-lj.si. Dodatne informacije dobite pri vodji Mediacijskega centra: Romana Zupan (mediacijski.center@zd-lj.si, +386 31 697 800).

Organizator
 <p>Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske</p>
DMSBZT Gorenjske
TEMA SREČANJA
<p>POKLICNA ETIKA IN ZAKONODAJA S PODROČJA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE: modul licenca</p>
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
28. januar 2019, Zavarovalnica Triglav Kranj, 4000 Kranj
Program izobraževanja
Program je v celoti objavljen na www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Programu so podeljene licenčne točke.
Dodatne informacije in prijava
Prijave potekajo preko elektronske prijavnice na spletni strani Zbornice - Zveze.

Organizator
 <p>strokovnosti srčnosti složnosti</p> <p>društvo</p> <p>90 let</p> <p>medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana</p> <p>GRADIMO STEBRE ZDRAVJA</p>
DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
<p>OBVEZNA IN PRIPOROČENA VSEBINA: ZAKONODAJA S PODROČJA ZDRAVSTVA</p>
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 1. februar 2019, v predavalnici "Uradnega lista Ljubljana", Dunajska cesta 167, Ljubljana. Pričetek ob 08.00 uri Registracija udeležencev od 07.30 do 08.00 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi, usklajen je z obveznimi vsebinami in vrednoten z licenčnimi ter pedagoškimi točkami pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si do 25. 1. 2019, oziroma do zasedenosti mest (80). Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator
 <p>strokovnosti srčnosti složnosti</p> <p>društvo</p> <p>90 let</p> <p>medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana</p> <p>GRADIMO STEBRE ZDRAVJA</p>
DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
<p>ŠOLA PROTI BOLEČINI V KRIŽU</p>
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 1. 2. 2019 Ljubljana DMBZT Ljubljana, Poljanska 14 Pričetek ob 15.00 uri Registracija udeležencev med 14.45 do 15.00
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacijo članom društvo krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.
Kotizacija znaša 20 € z vključenim DDV. Člani Zbornice- Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 10 € z vključenim DDV)
Število udeležencev je omejeno do 12.
Licenčne in pedagoške točke
Program izobraževanja je v postopku za pridobitev licenčnih točk.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 25. 01. 2019, oziroma do zasedenosti mest. Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji

TEMA SREČANJA

SLADKI FEBRUAR – za zdravstvene strokovnjake ambulate družinske medicine in zdravstvene strokovnjake, ki želijo o sladkorni bolezni izvedeti nekaj več

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

1. in 2. februar 2019, Zreče

Program izobraževanja

Program izobraževanja je v celoti objavljen na spletnih straneh Zbornice - Zveze. Program predstavlja nadgradnjo in osvežitev osnovnemu modulu za potrebe referenčne ambulate družinske medicine, prilagojen trenutni problematiki in predstavlja novosti na področju sladkorne bolezni.

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija z vštetim DDV znaša 320 € (članom Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50% popust in znaša 160 €).

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj ter vrednotenja za licenčne in pedagoške točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Program je v celoti objavljen na spletni strani, pod zavihkom Strokovna srečanja. Dodatne informacije: 041/519-229.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci

TEMA SREČANJA

"3. STROKOVNO SREČANJE TRIAŽNIH MEDICINSKIH SESTER/ZDRAVSTVENIKOV"

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 7. februar 2018
G Design Hotel, Tržaška cesta 330,
1000 Ljubljana
Registracija udeležencev med
8.00 in 9.00 uro.

Program izobraževanja

Na strokovnem srečanju medicinskih sester/zdravstvenikov, ki izvajajo Manchestrsko triažo, bomo predstavili izbran algoritem, novosti MTS, izzive s katerimi se srečujemo v vsakdanji praksi in izmenjali izkušnje. Program bo objavljen na spletnih straneh Zbornice - Zveze.

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija z DDV znaša 190 € (članom ZZBNS, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50% popust in znaša 95 €). Kotizacijo nakažite na TR – NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana, Z - Z, št.: 02015 – 0258761480, sklic na strokovno mesto 00 0224 - 07022019, s pripisom Sekcija MS in ZT v urgenci.

Licenčne in pedagoške točke

Vloga za pridobitev licenčnih in pedagoških točk ter vpis strokovnega srečanja v register strokovnih izobraževanj je bila oddana na Zbornico - Zvezo.

Dodatne informacije in prijava

Prijave potekajo preko E prijavnice na spletni strani Zbornice - Zveze. Dodatne informacije pri Majdi Cotic Anderle na e-naslovu majda.cotic@gmail.com ali tel. 041 896 884.

Organizator

DMSBZT Maribor

TEMA SREČANJA

**OBVEZNE VSEBINE:
POKLICNA ETIKA IN
ZAKONODAJA S PODROČJA
ZDRAVSTVA**

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 15. februar 2019 ob 8.00 uri, v prostorih društva, Ulica heroja Jevtiča 5 (Maribor - Melje).

Program izobraževanja

Program je v celoti objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter je usklajen z obveznimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »POKLICNA ETIKA IN ZAKONODAJA S PODROČJA ZDRAVSTVA« v licenčnem obdobju.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod: E PRIJAVNICA.

Organizator

DMSBZT Ljubljana

TEMA SREČANJA

**POSAMEZNI VIDIKI
HOLISTIČNE ZDRAVSTVENE
NEGE BOLNIC Z
GINEKOLOŠKIMI RAKI**

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 21. februar 2019 v prostorih DMSBZT Ljubljana

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacije za člane DMSBZT Ljubljana NI, stroški izobraževanja se krijejo iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi in je v postopku vrednotenja licenčnih in pedagoških točk.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 14. 2. 2019, oziroma do zasedenosti mest (30). Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Maribor

TEMA SREČANJA

KAKOVOST IN VARNOST V ZDRAVSTVU: OBVEZNE IN PRIPOROČENE VSEBINE

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 22. februar 2019 ob 8.00 uri, v prostorih društva, Ulica heroja Jevtiča 5 (Maribor - Melje).

Program izobraževanja

Program je v celoti objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter je usklajen z obveznimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »Kakovost in varnost v zdravstvu« v licenčnem obdobju.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod: E PRIJAVNICA.

Organizator

Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju

TEMA SREČANJA

ZNANJE ZA BOLJŠE ZDRAVJE – NATANČNA, VARNA IN ODGOVORNA OBRAVNAVA PACIENTOV V ČASU DIAGNOSTIKE, ZADRVLJENJA in ZDRAVSTVENE NEGE

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

14. marec 2019, Celje

Program izobraževanja

Program izobraževanja bo objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Informacije so dosegljive na spletni strani Zbornice - Zveze.

Licenčne in pedagoške točke

Seminar je v postopku vpisa v register strokovnih izobraževanj in vrednotenja za pedagoške in licenčne točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave sprejemamo preko E prijavnice Zbornice - Zveze in na e naslovu: irena.sumak@gmail.com.
Dodatne informacije: 031 535 841.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično infektološkem področju

TEMA SREČANJA

ZDRAVSTVENA NEGA BOLNIKA, KI PREJEMA PROTIMIKROBNA ZDRAVILA

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

19. in 20. marec 2019, Rimske Terme – Rimski dvor 4*, Toplice 10, 3272 Rimske Toplice
Registracija od 08.00 do 08.50

Program izobraževanja

Program srečanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija z vštetim DDV znaša 320 € (za člane Zbornice - Zveze se prizna 50 % popust in znaša 160 €). Kotizacijo nakažite na TR Zbornice - Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0226-19032019 ali jo poravnate po izstavljenem računu.

Licenčne in pedagoške točke

Program strokovnega srečanja je vpisan v register strokovnih izpolnjevanj in je v postopku vrednotenja pedagoških in licenčnih točk pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Elektronske prijave so možne preko spletne strani Zbornice – Zveze: <http://www.zbornica-zveza.si/sl> (e-prijavnica). Dodatne informacije: veronika.jagodic@gmail.com
tel: 031 643 496.

Organizator

Sekcija medicinskih sester v promociji zdravlja in zdravstveni vzgoji

TEMA SREČANJA

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA IN NUJNA STANJA – učna delavnica za izvajalke/ce zdravstvene vzgoje v osnovnih šolah (2. steber)

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Sreda, 20. 3. 2019 od 14.30 do 20.00 v prostorih Zbornice - Zveze.
Registracija udeležencev bo potekala od 14.30 do 15.00 ure.

Program izobraževanja

Program delavnice je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV, razliko do polne cene pa sekcija krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin). Kotizacijo nakažite na transakcijski račun Zbornice-Zveze št. 0201 5025 8761 480, sklic na številko 0232-20032019. Udeležba na učni delavnici je omejena na 30 udeležencev.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in oskrbi in je v skladu z obveznimi vsebinami in je v postopku vrednotenja licenčnih in pedagoških točk pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave potekajo preko elektronske prijavnice na spletni strani Zbornice Zveze. Prijava je možna do ponedeljka, 18. 3. 2019 oz. do zasedbe prostih mest. Dodatne informacije dobite pri Kseniji Noč na e-naslov: [ksenija.noc@gmail.com](mailto:kxenija.noc@gmail.com) ali na sekcijapzvv@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana

TEMA SREČANJA

POKLICNA ETIKA V PRAKSI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE: modul licenca

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 21. marec 2019, v predavalnici "Uradnega lista Ljubljana", Dunajska cesta 167, Ljubljana.
Pričetek ob 08.30 uri
Registracija udeležencev do 08.00 - 08.30 ure

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi, usklajen je z obveznimi vsebinami in ovrednoten z licenčnimi ter pedagoškimi točkami pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si do 14. 3. 2019, oziroma do zasedenosti mest (45).
Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

25.-26. januar 2019

Kongresni center St. Bernardin, Portorož

KARDIOLOGIJA NA RAZUMLJIV NAČIN

*Posodobljena in dinamična
- uporabna za vse stroke*

- Urgentna kardiologija na terenu in v bolnišnici
- Srčno popuščanje - miti in resnice
- Srce in ledvice
- Kako se izogniti zmotam in napakam
- Kardiološki bolnik in zdravlila
- Stabilna in nestabilna koronarna bolezen
- O spodbujevalnikih in ICD
- Varnost pri koronarografiji in PCI
- Ultrazvok srca v nujnih situacijah
- Holesterol - nedoseženi cilji
- Sodelovanje osebnega in bolnišničnega zdravnika
- Anestezija pri kardioloških bolnikih
- Kardiološka zdravlila in prebavila
- Srce, arterije, depresija in erektilna funkcija
- Arterijska hipertenzija - posebne situacije
- Graditev odnosov med zaposlenimi
- Mladi novi obrazi kardiologije
- Učne delavnice
- Okrogle mize - vprašajte, kar vas teži
- Simpoziji

Uporabna **kardiologija**

Dobra vprašanja si zaslužijo dobre odgovore.

Informacije in prijava:
www.edumedic.si